

Florence L. Barclay

STEAU MAGILOR

EDITURA CONDORUL C.M. SRL

STEAUUA MAGILOR

FLORENCE L. BARCLAY

Florence L. Barclay

Steaua magilor

— roman —

**EDITURA „CONDORUL” C.M.S.R.L.
BUCUREȘTI — 1991**

Reproducem textul după ediția a II-a a traducerii în limba română, efectuată de Veronica Etterle, apărută la Craiova, în Editura Casei Școalelor, fără an.

APELE ADORMITE DIN BRAMBLEDENE

David Rivers închise Biblia și o lăsă să alunece într-un buzunar interior al hainei sale, apoi, cu mintea liberă, se lăsă pe spate, sprijinindu-se de speteaza fotoliului. Redactarea predicii sale de seară era terminată. Ultima frază răsunase cu o clipă înainte în liniștita odaie de lucru, așa cum o va auzi și mica adunare de credincioși întruniți în umila biserică a satului, ca de obicei pe jumătate goală. Ca și tinărul David de odinioară, care se oprise pe malul unui torent pentru a-și alege cinci pietre lustruite cu care-și încărcă praștia înainte de a merge să-l înfrunte pe campionul filistenilor, David Rivers simți cum izvorăște în sufletul său voința de a învinge pe noul Goliat al neatenției și al nepăsării la enoriașii din Brambledene, obiceiul lor tradițional de a nu asculta vocea preotului, nici de a-și bate capul cu mesajul pe care el li-l împărtășea. Adunarea credincioșilor din acest mic târg din Hampshire, unde de cinci săptămîni David Rivers slujea de „locum tenens“ al preotului absent, se compunea numai din cîteva familii de fermieri înstăriți și de agricultori, veniți la biserică din obișnuință sau poate pentru că localurile de consumație fiind închise, biserica rămînea, duminică seara, singurul lăcaș luminat și încălzit, deschis tuturor; mai erau cîteva bătrîni și cîteva bătrîne, presărați pe ici pe colo și un anumit număr de reprezentanți ai tînerimei locale, băieți și fete, cu mult mai ocupați cu ei înșiși decît cu riturile la care se presupunea că iau parte. Cei doi epitropi, înstăriți, grași, roșii la față, ocupau primele bănci într-o parte și în alta a stranei: domnul epitrop Jones la dreapta, domnul epitrop Smith la stînga. Prestigiul

pe care li-i conferea situația lor oficială se revărsa asupra persoanei respectivelor soții, pompos așezate fiecare alături de soțul ei ; în zilele de chetă, cînd epitropii străbăteau umăr la umăr tinda bisericii pentru a prezenta părintelui cutioara conținînd suma strînsă, nevestele lor erau cuprinse de un sentiment de mîndrie pe care obișnuința nu-l dilua. Domnul epitrop Jones se înclina atunci cînd încredința cutioara preotului, domnul epitrop Smith rămînea însă înțepenit în poziție de drepti, considerînd că tot ceea ce aduce a închinare în fața altarului este un început de idolatrie ! Părerile în această privință erau împărțite și dădeau naștere la discuții. Doamna Smith, în ce o privea, admira salutul domnului Jones, și găsea că soțul ei, din pricina unei trăzneli a lui, se purta ca un om rău crescut ; cu toate acestea doamna Smith n-ar fi mărturisit nimănui pe lumea această opinie, pe care o ascundea pînă și celei mai bune prietene a ei, miss Fike, modista, care fusese la Paris și cunoștea lumea. Venerabilul preot, părinte al enoriașilor săi, se înclina întotdeauna primind colecta din mîinile epitropilor, dar, după părerea tuturor, părintele care-i botezase îi confirmase, îi căsătorise, îi îngropase pe toți de cincizeci de ani nu putea să săvîrșească vreo greșeală. „Părintele a spus“ pecetluia o sentință fără drept de apel. Inimile enoriașilor săi erau cu el din clipa în care părul său alb și figura-i plină de seninătate se iveau deasupra pernei de catifea roșie așezată pe marginea amvonului și inima enoriașilor continua să fie cu el pînă la ultimul cuvînt al predicii fără ca să-i treacă prin minte vreunui dintre ei să caute să înțeleagă ceea ce le auzeau urechile. Așa că fiecare, după vîrstă sau după fire, își petrecea vremea predicii moțîind, agitîndu-se sau gîndindu-se la treburile sale, pînă în clipa în care binecuvîntarea îi făcea pe toți să ingenuncheze și acordurile stridente ale orgii îi trimitea virtuoși și mulțumiți către masa de duminică seară.

În atmosfera aceasta de apatie pioasă se ivi David Rivers, aflat în concediu de convalescență, venit din Africa centrală. Înlăcărat de pasiune mistică, crezînd din suflet în mesajul divin pe care-l împărtășea altora, Rivers era obișnuit cu adunări de credincioși pentru care tot ce le spunea el era ceva nou, oameni însetați de cuvintele sfinte și care odată ce primeau legea cea nouă

preferau să fie îngropați de vii sau să fie legați de un stilp și dați pradă focului, decât să renege învățătura pe care le-o comunicase el.

Prin ce împrejurare acest profet tânăr, cu inima cuprinsă de flăcări, eșuase în apele adormite ale unui sat din Hampshire? Pustiul deșertului și apele repezi ale Iordanului sînt prin veacuri cadrul care se potrivește lui Ioan Botezătorul. Iată însă că noul Ioan debarcă în Hampshire în urma unui regretabil eveniment. Gripa, care nu respectă pe nimeni, lovi și pe venerabilul preot titular al parohiei locale. La început, colegii din împrejurimi veniră în ajutorul confratelui lor, dar după ce doctorii hotărîră că numai șase săptămîni de odihnă desăvîrșită și o schimbare de aer îi vor asigura vindecarea, preotul publică în jurnalele religioase un anunț prin care cerea un „locum tenens“. Condițiile oferite atraseră atenția lui David Rivers, care, ieșind din spital și trebuind să plece în Africa, imediat după Anul Nou, se întreba tocmai cum va izbuti să rezolve problema de a-și strînge fondurile necesare pentru completarea echipamentului său. Soluția căutată părea că i se oferă; răspunse așadar ofertei și, chiar a doua zi, primi o telegramă prin care era poftit la o întrevvedere, la Brambledene.

O reciprocă simpatie legă îndată pe cei doi oameni: bătrînul cu părul alb, prietenos și politicoș în același timp, îi aminti lui David Rivers pe tatăl său, mort în floarea vîrstei și plîns de toată lumea, iar tînărul entuziasmat, cu figura palidă de ascet, cu ochi profunzi și strălucitori, făcu să vibreze în inima blindului părinte o coardă de multă vreme uitată: tînărul misionar îi păru a fi încarnarea a ceea ce ar fi putut fi el însuși, dacă ar fi ales o cale mai puțin plăcută, mai aspră, care i se oferise atunci cînd, cu cincizeci și nouă de ani mai înainte, se găsisese și el la răscrucea destinului său. Nobilul ideal al tinereții, uitat de mult, se întrupa în ochii săi în persoana lui David Rivers. Acum era prea tîrziu pentru a regreta idealul uitat, dar, ca un omagiu acordat amintirilor, părintele dublă retribuția pe care avea de gînd să o ofere înlocuitorului său și îl dădu pe David în grija Sarei Dolman, credincioasa sa menajeră, obligînd-o, dacă tînărul ar părea obosit duminică, după o zi încărcată, să-i ofere o sticlă din cel mai bun sherry. Și să spunem aici, pentru a respecta adevărul, că fără îndoială David

părea obosit după o zi de muncă, dar că vechiul sherry îi refuzat întotdeauna cu multe mulțumiri. Împrejurarea de a trăi în chip obișnuit în mijlocul triburilor sălbatice din Africa centrală modelează corpul pentru sobrietate și îl face nepăsător la desfătările indispensabile muritorilor de rînd. Cu toate acestea, David folosea cu plăcere imensul fotoliu de piele al preotului și se simțea bine în camera lui de lucru căptușită cu lemn de stejar și umplută cu cărți; îi plăcea atmosfera ei de calm scolastic, potrivită meditației.

Ultima duminică a misiunii temporare al lui David Rivers cădea din întâmplare în ajunul Crăciunului. Vremea era minunată, o frumoasă zi de iarnă; în dimineața aceea David se îndrepta spre biserică și fiecare ramură, fiecare frunză de iederă sau de ilice scînteia în soarele de iarnă, iar potecile erau albe și înghețate, pietruite cu diamante nenumărate. O veselie negrăită părea că plutește în aer. Clopotele, de-aproape și de departe, răsunau voioase. Suflul misterios al Crăciunului stăpînea pămîntul. „Un prunc ni s-a născut, un fiu ni s-a dăruit“ repeta David, mergînd în ritmul versetului. Se scurseseră cinci ani lungi de la ultimul său Crăciun în Anglia; în gînd David evoca deosebirea dintre această strălucită atmosferă de ger și aceea a mlaștinilor pline de țințari din Africa îndepărtată. Senzația neobișnuită de forță și de vigoare care-l stăpînea îl făcu să se gîndească, nu fără un fior, la groaznica descurajare și la slăbiciunea de moarte care însoțesc malaria. Dar îndată, sub imboldul vocației, avîntul său renăscu, gata de jertfă. Biserica satului, în dimineața aceea plină de bucurie, era împodobită cu ghirlande de brad și cu verdeață; eforturile reunite ale familiilor Jones și Smith, în cursul săptămîinii ce trecuse, avuseseră ca rezultat întocmirea mai multor sute de metri de ghirlande de frunze. Sîmbăta, tot tineretul disponibil venise să dea o mîină de ajutor; iar miss Fike, al cărei gust era atît de prețuit, își dădu și ea concursul. Învățătoarea din sat, o persoană gălăgioasă și neastîmpărată, cu mai multă energie decît tact, își luă sarcina să discute în contradictoriu cu miss Fike și să ia pe rînd partea familiei Jones sau a familiei Smith, cînd se iveau vreun punct nelămurit. Vesela societate aduse în

cele din urmă ghirlandele cele lungi din localul școlii în acela al bisericii, unde așteptau, pregătite dinainte, coșulețe umplute cu ilice și cu iederă, bucăți de stofă roșie și de bumbac alb și o grămadă de cuie cu ciocanele respective. În cursul după amiezei de sîmbătă și seara, decorarea bisericii progresă cu atîta vigoare, încît, duminică dimineața, cînd David ieși din altar, abundența ornamentală era atît de mare că patrafirul său se agăța la fiecare pas de rămurelele de brad. Pînă și cadranul familiar al vechiului orologiu, așezat într-o galerie în fața altarului, era împodobit cu o coroană de brad și de vîsc ; coroana alunecase ușor într-o parte, împrumutînd obișnuitului aspect plat al vechiului orologiu o aparență fantezistă pe care o contrazicea totuși tic-tacul său monoton și regulat. Mai mult, în partea de jos a acestei coroane, pe sub care fiecare intrînd în biserică trebuia să treacă neapărat, Tom Brigg, fiul doctorului, băiat frumos și farseur renumit, agățase pe ascuns o ramură de vîsc. Această glumă, la care tot tineretul era complice, dădu naștere la atîtea înghionteli, la atîtea șoapte și ochiade către orologiu, încît David își consultă ceasornicul de buzunar, întrebîndu-se dacă nu cumva rămăsese în urmă. Predica pe care o ținu în dimineața aceea de duminică i se păru lipsită de interes. Textul pe care îl avea în față, înscris cu litere de aur pe un fond cărămiziu, spunea : „Emanuel Dumnezeu cu noi“, dar nimeni nu păru că se înfioară odată cu el la auzul acestor cuvinte ; David le citi de două ori, încet și limpede, și pe urmă începu să comenteze acest nume minunat :

„Emanuel, spuse el, nu a fost niciodată numele lui Iisus pe lume, nici poporul său nu l-a numit astfel“.

La auzul acestor cuvinte, doamna Smith ridică sprîncenele și începu să-și răsfoiască pe nerăsuflăte Biblia.

Încurajat de această neobișnuită dovadă de atenție, David Rivers se aplecă peste marginea amvonului și încercă să facă să pătrundă, fie chiar într-un singur creier, o idee care în ajun i se păruse nouă și care îl preocupa de atunci.

„Numele de Emanuel, reluă el, care e folosit atît de mult în decorarea bisericilor în aceste zile, nu se găsește decît de trei ori în Biblie ; de două ori în Vechiul Testament, odată în Noul Testament. Să ne gîndim la profeția lui Isaia, citată de Sfîntul Matei. Iată : «o fecioară

va da naștere unui fiu, și va fi numit Emanuel, adică Dumnezeu cu noi». Textul ebraic este aici precis : «Tu, fecioară, îl vei chema Emanuel». Aș vroi să vă dați seama că acesta era numele pe care urma să-l dea mama regelui nou-născut, copilul din Betleem, fiului din casa Nazarineanului. Prezența lui Emanuel însemna pentru această umilă inimă de mamă : Dumnezeu cu noi. Dacă acum vreți să găsiți numele nostru pentru El — continuă David, băgînd de seamă că doamna Smith, cu toate aceste lămuriri, răsfoia mai departe paginile Bibliei sale — aruncați o privire asupra mesajului pe care îngerul îl împărtăși lui Iosif (versetul 21, Matei, I). «Și ea va da naștere unui fiu și tu îi vei da numele de Isus, căci el va mîntui poporul de păcate». Acest nume e pomenit de nouă sute șase ori în Biblie. Nu putem să verificăm acum acest lucru — adăugă el, privind cu îngrijorare paginile pe care doamna Smith le răsăsea mereu — dar putem noi să fim siguri că am captat în sufletul nostru harul și binecuvîntarea acestui nume, care este pe deasupra tuturor numelor ? Acesta este secretul păcii și puterii noastre. Acesta va fi cuvîntul care ne va îngădui accesul în ceruri. Emanuel era numele mamei sale pentru El. Cînd l-au culcat în staul, în jurul căruia animalele blînde rumegau în tăcere, surprinse de întrebuintărea care se da ieselor, în care de obicei ele își mestecau hrana, în staul era : «Dumnezeu cu noi». Și : cînd, așezată pe un asin, mama își strîngea la piept copilașul, în timpul fugii nocturne în Egipt, ea murmura : «Emanuel, Emanuel, Dumnezeu cu noi în fuga și în primejdia noastră !» În casa lemnarului din Nazaret, în mijlocul încercărilor unei vieți mizere, copilul era întotdeauna răbdător, blînd, inteligent, ascultător de părinți, și totuși oferind mamei sale prilejuri de a se minuna și de a medita. Adesea, într-un avînt de adorare ea șoptea :

„«Emanuel, Dumnezeu cu noi !»“

Aici, David făcu o pauză, dar privirile-i căutară în zadar un răspuns la înfiorarea sufletului său.

„Ah ! spuse el, foarte înecet și cu o voce mișcată, dacă băiețeșii din satul vostru ar putea da naștere unor sentimente asemănătoare în sufletele mamelor lor ! Dacă ascultarea lor cuminte, dacă inima lor bună, dacă iubirea lor duioasă ar putea să facă pe mamele lor să spună :

«Văd viața lui Isus în viața băiețașului meu ; cu adevărat, cînd el este acasă, iubirea de Dumnezeu se simte pretutindeni ; cu adevărat el este Emanuel, Dumnezeu cu noi !»“

„Ce vroia să spună adineaori tînărul preot, întrebă într-o doară doamna Smith așezată în capul mesei de duminică, atunci cînd ne interzicea numele de Emanuel ? Mi se pare că dacă ar rămîne mai multă vreme la noi, ne-ar distruge toată Biblia !“

Domnul epitrop se ocupa cu repartizarea respectabilei fripturi de vițel destinată în fiecare duminică numeroasei sale familii ; din fericire, tocmai se îngrijea de propria-i porție, altfel doamna Smith n-ar fi avut timpul să-și termine fraza.

„Acești tineri mă fac să-mi pierd răbdarea, strigă el îndată ce putu să vorbească, dumnealor sabotează credința strămoșească, schimonosind vechea noastră Biblie englezească în evreiește și în grecește, pentru a se împăuna cu știința lor și a lăsa cu gura căscată pe oamenii din popor ; aceasta se cheamă critică savantă ; eu o numesc însă nerușinare“.

Cît despre David, cu cît se gîndea mai mult în timpul mesei sale singuraticе, cu atît avea impresia că predica sa răsunase în pustiu. Cu toate acestea, își prepară subiectul pentru predica de seară cu aceeași grijă, ba chiar cu o nemărturisită plăcere la gîndul că poate va avea, aproape sigur va avea un ascultător a cărui pătrundere va putea să-i înțeleagă ideile și sentimentele : un ascultător al cărui suflet era hotărît să-l cucerească.

Privind cu un suris focul voios care troznea în cămin, David își spuse, anticipînd bucurios : „Doamna Necunoscută va veni cu siguranță“.

2

DOAMNA NECUNOSCUTĂ

Mai era o oră și jumătate pînă la plecarea la biserică. David resimțea o mulțumire adîncă pentru că nu mai avea nimic de făcut și putea să se încălzească în liniște, cu gîndurile rătăcind prin minte, în vreme ce afară

zăpada de Crăciun cădea în fulgi mari, iar amurgul trimitea la culcare toată natura.

„Da, Doamna mea Necunoscută va veni, își spunea David Rivers, dacă nu cumva ninsoarea aceasta nu o va împiedica“. În memorie i se înfățișau scene recente. Pe Necunoscută o văzuse în a doua duminică a misiunii sale la Brambledene. Apatia de moarte a enoriașilor locali începuse să-i diminueze entuziasmul. Cum nu mai predicase de atîta vreme în englezește, David crezu că e bine să-și scrie predica. Experiența aceasta se dovedi nefericită, pentru mai multe motive. Doamna epitrop Jones și doamna epitrop Smith — persoane îndeajuns de simpatice în cadrul preocupărilor lor domestice — păreau că au de gînd să sublinieze însemnătatea slujbei bărbaților lor luîndu-se la întrecere în fiecare duminică în producere de zgomot și de șușoteală. Aceste respectabile doamne executau un fel de duet : dacă doamna Jones își lovea una de alta brățărilor, îndată doamna Smith făcea să foșnească fustele sale de mătase. Cînd această mică întrecere avu loc pentru prima dată în timpul predicei, David, contrariat, întoarse capul, pierdu șirul lecturii și suferi un adevărat chin pînă cînd izbuti să-l regăsească.

Pe urmă își dădu seama repede că, din clipa în care cobora ochii pe manuscris, pierdea orice stăpînire asupra ascultătorilor săi. După ce încercă și metoda „notelor“, care însemnă un nou eșec, David se resemnă să vorbească liber, după cum se obișnuise în Africa.

În seara celei de a doua duminici se urcase în amvon trist și descurajat. Dimineața se ciorovăise cu copiii din cor : micii Jones și Smith se sileau să cînte unul mai tare decît altul ; pînă la urmă nervii lui David nu mai putură suporta hărmălaia, așa că tînărul preot ridică mîna și spuse pe un ton poruncitor : „Tăcere“. Rezultatul fusese jalnic și bietul David ar fi vrut să se întoarcă pe loc în pădurile Africei ; iată pentru ce începu lectura slujbei de seară cu o voce lipsită de căldură.

În timp ce se cînta primul psalm, ușa din fundul bisericii, în fața căreia cădea o perdea de catifea verde, se deschise încet : o femeie înaltă intră, închise ușa fără cel mai mic zgomot, și rămase o clipă nemișcată sub galerie ; bătrînul paracliser, Jabez Jones, după ce întoarse

capul, se ridică în grabă, și însoți cu ceremonie pe enoriașa întârziată pînă la o bancă rezervată, încărcată cu perne și așezată lângă amvon.

Această apariție neașteptată deșteptă un interes vizibil, se schimbă șoapte și înghionteli, iar cîntecul devine mai puternic.

Impresia de care fu cuprins David era aceea a unei prezențe de liniște și de blîndețe : necunoscuta străbătuse biserica în tăcere, răspîndind împrejurul ei un parfum ușor de violete. Totul părea mîngîietor în înfățișarea ei : blana, mantia de catifea și ochii săi cenușii pe care-i acoperea o pălărie de culoare închisă. Impresia următoare fu diferită. Noua venită îl privea cu o expresie de curiozitate amuzată. Privirea ei era vie și pătrunzătoare ; buzele strînse cu hotărîre și bărbia albă ca marmora mărturiseau un temperament voluntar. Ea își opri cu atenție ochii asupra lui vreme de cîteva minute și David avu intuiția că serviciul divin îi era cu totul străin. Mîntea-i era în altă parte. David nu știa cu ce scop venise această femeie la biserică, dar oricum nu venise să se roage.

Cînd tînărul misionar începu însă să predice, cuceri îndată atenția necunoscutei. După ce David pronunță prima frază, ea ridică ochii dintr-odată, cu o licărire de interes în ei. Pe urmă, cu toate că privea în jos cu încăpăținare, întorcîndu-se chiar puțin într-o parte, sprijinită de o coloană de piatră, David simțea totuși că ea îl ascultă. Din clipa aceasta, predicile sale fură pregătite cu intenția mai mult sau mai puțin conștientă de a zgudui sufletul blindei Doamne Necunoscute.

Nu se simțea atras de frumusețea ei. De multă vreme se obișnuise cu ideea de a rămîne celibatar. După părerea lui, un om de inimă nu putea, numai pentru folosul lui, să îngăduie unei femei să ia parte la primejdiile și la lipsurile pe care le suferise el. Cinci ani fuseseră de-a-juns pentru a mina robusta lui constituție, încît prezența unei femei n-ar fi însemnat decît încă un mormînt singuratic în jungla africană.

David avea intenția fermă de a nu se abate niciodată de la această hotărîre. Devotamentul pentru misiunea sa îi umplea inima. Enoriașii săi erau și copiii săi. Așa încît nici cel mai mic element românesc nu intra în gîndurile sale cu privire la femeia care, în fiecare duminică

seară, sprijinită de o coloană de piatră, îl asculta cu atenție.

Cine era și de unde venea, habar nu avea și nici nu încerca să afle. Prefera ca ea să rămână Doamna Necunoscută. După prima ei apariție la biserică, bătrînul paracliser Jabez Jones intră în paraclis, după terminarea slujbei, și începu să figureze o pantomimă de ochiade, de semne din cap și de semne cu degetul cel mic peste umăr, însoțite de sunete nearticulate. La urmă, nepri-mind nici un răspuns de la David, nu se mai putu stă-pîni și spuse :

— Pe legea mea, părinte, cred că dumneaei n-a mai intrat în biserică de cînd avea...

David se întoarse brusc spre bătrînul paracliser :

— Jones, spuse el sever, nici un enoriaș nu trebuie să fie subiect de discuție aici... Taci din gură, te rog. Dă-mi registrul.

Bătrînul murmură ceva neînțeles în legătură cu preotul titular și cu tinerii parveniți și bietul David își făcu încă un dușman la Brambledene.

De aici înainte David nu mai avu prilejul să o vadă sosind pe Doamna Necunoscută ; în duminicile următoare, ea era întotdeauna prezentă la locul ei cînd tînărul preot ieșea din paraclis ; nu o mai văzu nici plecînd, pentru că ea rezista întotdeauna la tentația de a părăsi biserica imediat după terminarea slujbei. În felul acesta ea rămase Doamna Necunoscută ; și, acum — cînd ultima duminică sosise — în vreme ce se gîdea la ea, David dorea cu ardoare să vadă licărind o lumină de credință și de bucurie în ochii ei reci și triști ; dorea acest lucru tot atît de mult pe cît un alt bărbat ar fi dorit să obțină de la ea o privire de dragoste. David nu vroia însă nimic pentru el însuși, dar totul pentru Domnul. Dorea să înroleze această personalitate ciudată, această voință neînfrîntă, acest suflet puternic, chiar această bogăție, în serviciul stăpînului său, pentru regatul regelui său. Nici un gînd personal nu-i trecea prin minte. Vroia s-o cucerească pentru iubirea de ea însăși mai întîi, și pentru Dumnezeu. Dorea cu ardoare acest lucru și era surprins de intensitatea cu care i se impunea gîndul. Și acum i se oferea ultima șansă. Se ridică și se apropie de fereas-

tră. Fulgii cădeau încet, rari, dar peisajul era în întregime acoperit de un lînțoliu alb.

— Fără îndoială, spuse David, Doamna mea Necunoscută va veni.

Mergea în lungul și în latul camerei de lucru, repătind cu voce scăzută fraze din predica sa.

Sara aduse lampa, apoi coborî perdelele grele de rips castaniu ; Sara, puțin obeză, avînd o înfățișare prietenoasă, maternă chiar, obișnuită fiind cu figura înfloritoare și cu comportarea degajată a stăpînului ei, privea cu o uimire rău ascunsă uscățimea ascetică a lui David, figura sa palidă ; acest spectacol tulbura inima bună și spiritul practic al respectabilei menajere.

Sara se destăinuia uneori unei prietene care venea adesea să ia o ceașcă de ceai cu ea și să pălăvrăgească un pic... După ce compătimea slăbiciunea bietului preot, ea adăuga : „Și cînd ridică ochii și vorbește, vocea lui este ca muzica și ochii-i strălucesc ca stelele și ți se pare că este mai multă viață în el decît în oricare altul... este ceva care arde în el, ceva mai puternic decît un corp omenesc, mai viu decît viața...“, pe urmă, îngrijorată de propria ei elocință, Sara exclama : „Ah ! nu mai înțeleg nimic !“

— E un mister la mijloc, îți spun eu ! afirma prietena.

— Da, e un mister, recunoștea Sara.

Cu toate acestea ea veghea cu grijă asupra elementelor materiale ale existenței lui David, și mulțumită perseverenței sale în a-l îngriji, tînărul preot cîștigase cîteva kilograme de la sosirea lui la Brambledene.

Sara aduse serviciul de ceai, aranjat cu grijă pe o tavă : turnă tînărului prima ceașcă și rămase o clipă nemîșcată să-l privească și să-l invite să se îmbrace bine mai înainte de a înfrunta zăpada.

— Ultima mea duminică, Sara, spuse David privind-o cu ochii lui frumoși și expresivi. N-am să te mai plictisesc multă vreme. Mai am slujba de mîine, ziua întîii de Crăciun, și pe urmă trebuie să mai rămîn pînă la Bobotează pentru două căsătorii. Apoi plec la Londra, și peste cincisprezece zile plec în Africa. Mă întreb ce crezi dumneata despre Africa. Ți-e frică de vipere ?

— Nu-mi vorbiți de astfel de fiare înfiorătoare, răspunse Sara cu o voce tragică : nu sînt decît niște ființe îngrozitoare ! Dacă Evei i-ar fi fost frică de șerpi așa cum mi-e frică mie, n-ar fi săvîrșit păcatul care i-a pricinuit căderea din rai. Să mă pună cineva să discut chestiuni teologice cu un șarpe, nu, nu, nu aș fi în stare, părinte ; în locul ei, aș fi luat-o la sănătoasa, iată ce aș fi făcut dacă m-aș fi găsit în rai !

David surise.

— Ai fi procedat înțelepțește, Sara, — fiindcă noi, oamenii, sîntem prea mult ispitiți să luăm în considerare numai clipa de față și să uităm regretele veșnice pe care le riscăm.

Sara se îndreptă cu respect spre ușă.

— Mîncăți pîinea cu unt, părinte, spuse ea, și nu vă mai gîndiți la șerpi. Astă-seară este doar Ajunul Crăciunului.

— Într-adevăr, spuse David, în seara aceasta este Ajunul, și predica mea vorbește despre o stea. Ai dreptate, Sara, nu trebuie să ne gîndim la șerpi, ci trebuie să privim mai sus. Nu putem să mergem după stea, dacă ochii noștri privesc spre pămînt... Nu te mai necăji, am să mănînc pîinea cu unt.

3

DAVID TULBURĂ APELE ADORMITE

Pe cînd David se îndrepta spre biserică, sub lumina lunii care răsărea, brazii, întunecați, drepti și impunători erau încoronați cu penaje albe. Biserica, cu acoperișul ei alb și cu ferestrele luminate, semăna cu o ilustrație de Crăciun.

În dreptul turlei acoperită cu iederă, desprinzîndu-se pe fondul de cernelă al cerului, licărea o singură stea.

În vreme ce David se apropia de porțile cimitirului, doi ochi strălucitori apărură pe drum în fața lui, și o clipă după aceea un automobil alunecă pe lîngă gard și se opri în apropierea bisericii. Un valet așezat lîngă șofer sări jos, deschise ușa și, mînuind un buton, lumină puternic interiorul limuzinei. Învăluită în blănuri, Doam-

na Necunoscută se înfățișă lui David : tînărul preot se opri la o mică distanță, în umbra gardului, și așteptă. Valetul dete la o parte o cuvertură groasă de blană, o aruncă pe brațul stîng, pe urmă menținu ușa deschisă. Tînăra doamnă coborî ; la lumina lunei, David fu izbit de albeața calmă a figurii ei. Necunoscuta nu dădu nici o atenție oamenilor care o slujeau, ca și cum ar fi fost niște automate ; ea intră repede în cimitir, printre cei doi stejari care păzeau intrarea ca două sentinele, și dispăru în tinda bisericii.

Valetul strînse cuvertura, stinse lumina, închise cu putere ușa, apoi se urcă lîngă șofer și în tăcere limuzina cea mare se depărtă. Nu rămase decît un parfum ușor de violete pe sub porticul pe unde trecuse ea.

Toate acestea se petrecură în mai puțin de douăzeci de secunde, așa că David avu impresia că visează. Nu rămînea nimic real decît parfumul ușor de violete și urmele roților în zăpadă.

Dar îndreptîndu-se spre ușa paraclisului, David știa că Doamna Necunoscută era așezată acum la locul ei, lîngă coloana de piatră.

Ajunul Crăciunului pricinuisse o adunare de credincioși mai numeroasă decît de obicei. Muzica era atît de reușită, dar și de zgomotoasă, pe cît stătea în puterile corului și ale organistului, — așa că vocea plăcută a lui David nu se auzea decît arareori. Doamna Necunoscută părea amuzată și plictisită în același timp. În locul pălăriei de fetru cu boruri mari, purta o căciuliță de blană cenușie care lăsa să se vadă o parte din părul ei de aur. Această schimbare, cu toate că favoriza frumusețea ei clasică, o făcea totuși să pară mai puțin tînără, și scotea în evidență o anumită duritate în expresia figurii ei, pe care pălăria cea mare o îndulcea. David, care îi dase mai înainte douăzeci și cinci de ani, se întreba acum dacă nu cumva e mai în vîrstă decît el. Frumoasa față de femeie pe care o avea înaintea lui părea a fi înregistrat cel puțin treizeci de ani de experiență în lumea aceasta.

David se urcă în amvon, în sunetul unor cînturi mai mult sau mai puțin disonante dar pline de credință. Această absență totală de armonie exaspera nervii lui David și îl scotea din sărute.

Pe cînd preotul aștepta, tăcut, ca enoriașii să-și ocupe locurile, ochii săi întâlneau ochii cenușii ai Doamnei Necunoscute ; acești ochi spuneau : „Aștept, pentru aceasta am venit“. Îndată David se simți cuprins de inspirație.

Cu o voce sigură și veselă el dădu citire textului :

„Și cînd au văzut că steaua se oprește, au fost cuprinși de o mare bucurie... Și după ce i-au înfățișat comorile lor, i-au oferit daruri, adică aur, tămîie și smirnă“.

Îndată ce auziră textul, domnii epitropi îl verificară cu îngrijire în Bibliile lor, pentru ca să se asigure că într-adevăr se găsește acolo și că fusese corect citit. După ce luară această precauție, ei depuseră Bibliile pe pupitrul, introduseră ochelarii lor în cutioarele ad hoc, se lăsară pe spate și se pregătiră să adoarmă... !

David luase obiceiul ca, pînă ce aceste preparative se desăvîrșeau, să recitească încet textul propus.

Cînd ridică ochii epitropii se instalaseră : — lăntișoarele de la ceasurile lor de aur străluceau pe vestele respectabile — domnii epitropi dormitau deja.

De altfel atenția tuturor ascultătorilor începea să se risipească. David făcu un efort disperat pentru a pune stăpînire pe enoriașii săi.

„Dragii mei, spuse el, deși ne găsim în ajunul Crăciunului, vă voi vorbi astă-seară despre Bobotează ; aceasta pentru că, în ziua acestei însemnate sărbători, nu voi mai avea prilejul să vă adresez cuvîntul ; voi fi atunci, cred, îmbarcat pe un vapor pentru a duce mesajul de «Pace între oameni» triburilor sălbatice din Africa centrală“.

Nimeni nu arătă că se interesează de locul unde se va găsi David Rivers în ziua de Bobotează. Acesta încercă atunci o altă tactică :

„Textul pe care vi l-am citit se referă la întîmplările acelor magi din Răsărit care, călăuziți de o stea, au străbătut deșertul în căutarea Regelui nou născut. Dacă aș întreba pe cineva din cei de față cîți magi au fost, mi-ar răspunde : trei“.

Nimeni nu păru dispus să se aventureze pe această cale. Ce întrebare fără rost ! Sigur că oricine ar răspunde „trei“, doar și copiii mici știu că au fost trei magi.

„Dar, continuă David, pentru ce ar răspunde trei ? Textul sfînt nu ne arată numărul magilor. Cuătați voi înșivă“.

Familiiile celor doi epitropi nu făcură nici o mișcare, pentru că toți știau cu siguranță că Biblia lor spunea trei. Dacă Biblia acestui tinerel nu menționa cifra tradițională, n-ar fi decît încă o erezie de adăugat la cele constatate mai înainte. Încă un lucru de povestit preotului titular, la întoarcere.

Dar Doamna Necunoscută se plecă înainte, luă o Biblie de pe pupitru, o răsfoi repede... surise și puse cartea la loc. David știa că Doamna fusese sigură că va găsi „trei“, dar nu găsisese nimic. Această dovadă de interes îi readuse curajul. Doamna asculta cu atenție.

Vorbitorul atacă din plin tema propusă. Cu cuvinte înflăcărare, înfiorate de poezie și mult mai elocvente decît își închipuia el, David reconstitui episodul : călătoria nesfîrșită în deșertul răsăritean, ochii magilor urmărind steaua ; zilele de nesiguranță, cînd steaua nu se vedea și drumul era nesigur ; nopțile luminîoase, cînd steaua strălucea puternic pe cerul senin, arătîndu-le drumul cu credință. Sosirea la Ierusalim, cercetările pînă la Betleem, descoperirea Regelui. După ce arată faptele, David încearcă să extragă morala.

„Dragii mei, spuse el, viața noastră pămîntească nu este decît o călătorie prin deșert. Acest pelerinaj este rodnic cîteodată. Dar pentru ca drumul vostru să nu fie în zadar, ținta lui trebuie să fie căutarea Domnului. Dumnezeu sfînt merge înaintea voastră așa cum steaua a mers înaintea magilor. Cuvîntul sfînt este lumina din ceruri care vă arată calea. Astă-seară aș vroi să dau o a treia interpretare stelei care a călăuzit pe magi. Steaua aceasta trebuie să închipuie pentru voi idealul cel mai înalt pe care vreți să-l ajungeți. Gîndiți-vă o clipă... Aveți fiecare un ideal căruia i-ați rămas și căruia îi veți rămîne credincioși și care vă va călăuzi spre Domnul ?

David se opri... Doamna Jones își aranjă fustele, doamna Smith își zdrăngăni brățările, dar David nu auzi nimic. Doamna Necunoscută îl privea, și ochii ei frumoși dar triști spuneau : „Și au am avut un ideal“...

„De mai multe ori magii pierdură din vedere Steaua, reluă David. Inimile lor erau triste, căci ei credeau că nu o vor mai regăsi. Au regăsit-o însă la Ierusalim — orașul sfînt unde se înălța templul închinat lui Dumnezeu. Ierusalimul vostru este aici. Priviți în seara aceasta mai sus decît bolta bisericii, și veți regăsi acolo steaua,

steaua idealului, a credinței, a iubirii. «Și cînd au văzut steaua, au fost cuprinși de bucurie»“.

David se opri.

Ochii cenușii ai Doamnei Necunoscute erau ascunși de genele ei lungi. Cu mîinile unite peste genunchi, Necunoscuta privea în jos.

„După ce călătorii prin deșert au găsit pe Domnul, urmă David, ei i-au înfățișat comorile lor și i-au oferit daruri, adică : aur, tămîie și smirnă. Interpretarea obișnuită a acestor daruri este : aurul pentru Rege ; tămîia pentru marele preot, smirna pentru patimile Mîntuitorului, care urma să-și dea viața pentru mîntuirea lumii. Astă-seară aș vrea să interpretez aceste daruri în alt sens și să vă arăt care sînt cele trei daruri pe care le puteți face Domnului, dacă steaua v-a călăuzit pînă la picioarele sale. «I-au înfățișat comorile lor». Vă poftesc să faceți la fel în seara aceasta. Care sînt comorile voastre ? Vă voi spune eu : Voi înșivă și tot ceea ce vă aparține. Să ne gîndim în primul rînd la aur.“

Doamna necunoscută înălță capul ei auriu și îl privi drept în față ; era un fel de provocare în ochii săi.

„Nu mă refer numai la banii voștri, spuse David, deși voi toți ați putea fără îndoială să dăruiti mai mult decît o faceți pentru Domnul și pentru operele sale... V-am vorbit despre imensa mea parohie din Africa. Am nevoie de multe lucruri pentru enoriașii mei de acolo. Gîndiți-vă la tot ce aveți voi aici, și apoi ascultați-mă. Îmi trebuie o biserică, îmi trebuie o școală, îmi trebuiesc cărți, o tipografie...”

Ochii lui David străluceau :

„...Îmi trebuie un tovarăș care să mă ajute și o barcă automobil ca să trec marile lacuri și fluviile ; îmi trebuiesc toate acestea pentru Domnul Dumnezeu meu și pentru operele Lui. Eu unul pot să-mi dăruiesc viața, dar numai atît. Am primit să înlocuiesc vreme de șase săptămîni pe preotul vostru numai ca să pot cîștiga cele douăsprezece lire care-mi vor îngădui să-mi procur o farmacie de campanie și să-mi completez echipamentul“.

Domnul epitrop Jones se deșteptase și se agita, stînjelit ; își spunea în gînd :

„Acest tînăr nu ar fi trebuit să vorbească din amvon despre salariul său !“

Așa ceva era, după părerea lui Jones, un lucru nelocul lui.

„Preotul vostru aflînd despre nevoile mele, continuă David, mi-a dublat îndată retribuția : Dumnezeu să-l binecuvînteze atunci cînd va reveni în mijlocul vostru .

Acum ascultau cu toții.

„Dragii mei, iertați-mă că v-am vorbit despre necazurile mele, dar nu am avut intenția să vă fac o predică de misionar. Și apoi aur nu vrea să zică numai valoarea monetară. Sînt și alte comori de preț în viață : fericirea, gloria, frumusețea ; toate acestea sînt aur, faceți în așa fel încît înfățișîndu-le Domnului să puteți în orice clipă să i le dăruiți fără frică“.

„Dragii mei, conchise David, — și cei care ridicară ochii spre el în clipa aceea nu uitară niciodată lumina care strălucea în privirea lui, — voi părăsi patria noastră iubită în ziua în care se va celebra sărbătoarea stelei. Steaua mea mă călăuzește către o țară de unde nu am nădejde să mă întorc. Darul meu de smirnă către Domnul este un mormînt într-o pădure din Africa și fac acest dar cu bucurie ! Dar acum pot să vă spun vouă tuturor, vouă pe care nu cred să vă revăd : Nu scăpați din ochi steaua care vă călăuzește prin deșert. Priviți în sus și, cu credință, mergeți înainte. Astfel voi putea să las fiecăruia dintre credincioșii care mă ascultă o promisiune, ca semn de rămas bun : «Ochii tăi vor vedea țara care este departe»“.

4

DIANA RIVERS DE RIVERSCOURT

Poate că omagiul cel mai de preț adus predicii lui David fu liniștea desăvîrșită care urmă după ultimele sale cuvinte și în mijlocul căreia credincioșii se ridicară în picioare toți deodată. Cîntul : „Călăuzește-ne, lumină sfîntă !“ fu cîntat cu un sentiment și cu un respect neobișnuit.

Cheta pentru cheltuielile bisericii atinse o cifră necunoscută pînă în ziua aceea. În cutiuță strălucea și o

monedă de aur și David bănuia cine o oferise. Așezat în fața mesei din paraclis el luă în mână cu un anumit respect piesa de aur. Își scoase veșmintele sacerdotale în vreme ce epitropii numărau banii și schimbau diferite aprecieri asupra valorii ridicate a colectei, comentînd faptul neobișnuit al prezenței unei lire de aur în cutiuța milelor. În cele din urmă domnii Jones și Smith repuseră suma pe covorașul de postav roșu, pentru ca David să o ia în primire și să o închidă în casa de fier a preotului absent.

Acum nu-i mai rămînea decît să noteze în registrul paracliserului textul comentat și suma strînsă prin colectă. Pe cînd părăsea biserica aruncase o ultimă privire spre locul știut. Doamna Necunoscută era încă în genunchi lîngă coloana de piatră, cu capul plecat înainte și cu fața ascunsă în mîini ; David nu zărise decît vîrfurile căciuliței de blană cenușie și cîteva valuri aurite de păr într-o parte și în alta. El luă tocul și înscrise textul propus. Apoi lăsă jos tocul și cercetă înscrierile anterioare privind sumele realizate prin colectă pentru cheltuielile bisericii. Nu se grăbea deloc. Auzea zgomotul depărtat al motorului automobilului oprit lîngă gard — vedea cu ochii minții limuzina care aștepta afară, cu două faruri mari pe aripile dinainte și cu mici becuri electrice care luminau interiorul, cîte unul în fiecare parte. — Vedea fără șovăire expresia pe care Doamna Necunoscută o va avea, cînd valetul îi va întinde pe genunchi cuvertura de blană albă : ea se va lăsa pe spate, puțin plictisită și nerăbdătoare, nedînd mai multă atenție omului decît unui automat. David ura această atitudine față de acei care ne servesc, deoarece credea că orice serviciu făcut, chiar cel mai neînsemnat, are dreptul să pretindă retribuirea unei mulțumiri. Întorcea foile registrului : șase șilingi și unsprezece pence. Doi șilingi și patru pence. Trei șilingi și șase. Patru șilingi și nouă. Șapte șilingi și zece pence. Și acum el trebuia să scrie : două lire sterline, șapte șilingi și un penny. Chiar fără piesa de aur, aceasta însemna un progres de seamă față de încasările precedente. Cu adevărat acești oameni cumsecade își deschideau pungile cînd cineva izbutea să le atingă inima.

David era singur în paraclis. Bătrînul Jabez Jones se auzea prin biserică stingînd luminile, răsturnînd din cînd în cînd cărțile de rugăciune și ridicîndu-le, în sfîr-

șit, făcînd să se creadă că are de trei ori mai multă treabă decît avea în realitate.

David luă din nou tocul. Nu se grăbea deloc. Trepidația ritmică a motorului de automobil se auzea mereu și el nu avea de gînd să părăsească biserica mai înainte ca limuzina să pornească fără zgomot. În vreme ce era aplecat asupra registrului, ușa paraclisului se deschise încet. Nu se auzi nici un zgomot, dar un parfum ușor de violete îl înconjură deodată.

David ridică ochii.

Încadrată în arcul gotic al ușii strîmte, Doamna Necunoscută îl privea cu o expresie de bunătate în ochii săi mari cenușii. David fu atît de surprins încît uită să se ridice. El lăsă tocul în jos, dar rămase nemișcat pe scăunelul înalt din paraclis, privind-o — ca pe o fantomă — mut de uimire.

— Am venit, spuse Doamna Necunoscută, și vocea ei era armonioasă ca o frază muzicală, am venit să vă prezint darurile mele : aur, tămîie și smirnă.

— Nu mie, răspunse David. Nu trebuie să mi le aduceți mie. Trebuie să le oferiți Domnului.

— Trebuie să vi le prezint dumneavoastră, insistă ea, pentru că nu cunosc altă cale. Am căutat pe Christ și nu l-am găsit. Rătăcisem drumul în întunecimea deșertului. În seara aceasta dumneavoastră ați proiectat o lumină la orizont. Acum văd din nou licărirea stelei. Mi-ați arătat că trebuie să ofer aceste trei daruri. Dar trebuie să vi le aduc dumneavoastră, David Rivers, pentru că dumneavoastră sînteți în ochii mei un om după chipul și asemănarea lui Isus, singurul pe care l-am întîlnit, și dvs. țineți locul Domnului.

— Eu nu pot să iau locul Domnului, răspunse David, nedîndu-și seama că o lumină îi strălucea în ochi și pe față. Eu nu sînt decît un trimis al Domnului, decît o voce care strigă în pustiu : „Pregătiți căile Domnului !“

Doamna Necunoscută făcu un pas și puse mîna pe masa din paraclis. Apoi se plecă spre David. Două lumînări în sfeșnice de aramă, ardeau pe masă, cîte una de o parte și de alta a registrului ; la lumina lor slabă, cei doi interlocutori se priveau în tăcere.

— Astă-seară dvs. ați pregătit desigur calea Domnului în inima mea, spuse ea, și nădăjduiesc că veți izbuti

să descurcați ițele încurcate ale vieții mele. Dar mai întâi trebuie să știți cine sînt eu, sau vi s-a spus ?

— Nimeni nu mi-a spus și nu știu cine sînteți.

— Cum mă numeați în gîndurile dvs. în cursul săptămîinilor trecute ?

— Doamna mea Necunoscută, răspunse David cu simplitate, întrebîndu-se de unde știa ea că el îi dădea un nume în gîndurile lui.

Necunoscuta surîse și s-ar fi spus că în loc de două luminări ardeau în paraclis două duzini !

— Foarte frumos, spuse ea, dar prea romantic pentru ca să fie de folos.

Dintr-o geantă pe care o scoase din manșon, ea luă o carte de vizită și o puse pe masă.

— Trebuie să știți cine sînt și unde locuiesc, spuse ea, pentru că am de gînd să vă invit la masă.

Ea surîse din nou și David privi cartea de vizită ; o involuntară mișcare de surpriză îi scăpă.

— Da, reluă ea, sînt Diana Rivers de Riverscourt. Ați auzit vorbindu-se destul despre mine ? Am motive să presupun că sîntem veri ?

Dar David continua să privească bucata de carton din fața sa. Vai ! ce se întîmpla ? Doamna sa Necunoscută pierise ; această fată înaltă, înfășurată în blănuri, cu surîsul ei luminos, cu vocea ei armonioasă, cu purtările ei nesilite, era cea mai bogată moștenitoare de prin împrejurimi : proprietară a patru parohii, vestită pentru ideile ei înaintate și pentru independența ei ; o forță recunoscută și spaima vecinătății în același timp. Doamna Necunoscută, care sub cîrmuirea lui trebuia să devină o umilă și blîndă călătoare pe drumul stelei ! Bietul David ! Pentru moment el părea atît de slab și atît de puternic în același timp, încît Diana se simțea cuprinsă fără voie de un respect emoționant.

— Firește că am auzit vorbindu-se de dumneata, miss Rivers, spuse el încet. Părintele Goldsworthy mi-a înfățișat personalitatea dumitale încă din prima seară pe care am petrecut-o aici. M-a întrebat chiar dacă sîntem rude.

— Dragul de el ! răspunse Diana. Dînsul este nașul meu, după cum știi și dumneata desigur, și cred că grija pe care i-o pricinuieste starea mea spirituală contribuie să-l mențină la proporțiile care-i permit să treacă prin ușile altarului.

— A, nu ! spuse David pe un ton de reproș.

Ea îl privi cu veselie în ochi :

— Prea bine, vere David, nu aveam intenția să fiu ireverențioasă. Fiindcă sintem veri, după cum știi și dumneata.

— Nu cred, replică el cu gravitate. Eu sînt de origine umilă ; și niciodată nu am auzit pe ai mei revendicînd o înrudire cu vreun „court“ oarecare.

— Ei bine, vere David, te înșeli, nașul meu mi-a pus și mie întrebarea pe care ți-a pus-o dumitale și răspunsul m-a interesat. Am pus să se facă cercetări și am descoperit că la începutul secolului precedent un anumit David Rivers a fost repudiat de familia sa din pricina unei căsătorii clandestine, care pe atunci păruse a fi scandaloasă. Noi avem însă același străbunic, David Rivers, trebuie să te resemnezi ; nu fi ridicol, prin urmare, continuă ea, dar pe un ton atît de prietenos încît spusele ei erau aproape o mîngîiere și își pierdeau sensul. A fost necesar să pozezi curajul tradițional al familiei Rivers pentru a înfrunta în fiecare duminică pe oamenii cumsecade de prin împrejurumi. Astă-seară, privindu-te, mă gîndeam la bunicul meu care, așezat în Camera Comunelor pe băncile guvernului, tuna și fulgera împotriva opoziției. Mi s-a părut că mă găsesc din nou în tribuna rezervată doamnelor, stăpînindu-mi tentația de a aplauda. Trebuie, dragul meu David, să accepți această rudenie.

— Cred că săvîrșești o greșeală, miss Rivers. David întoarse capul, cuprins de o emoție ciudată. Diana Rivers de Riverscourt, vara lui ! Oh ! unde dispăruse Doamna lui Necunoscută ?

Probabil că Diana se simțea împinsă să-l zguduie puțin, dar se stăpîni. Vocea ei deveni mai hotărîtă, mai convingătoare.

— Ei bine, vere, acesta este adevărul, îți spun, și am nevoie de sfatul și de ajutorul dumitale ; cred de altfel că am dreptul să ți-l cer. Unde ai de gînd să iei masa de Crăciun, David Rivers ?

— Acasă, firește, răspunse el ridicînd ochii. Nu am prieteni aici.

Apoi o undă de surîs trecu pe fața lui :

— Sara mi-a spus că, în cinstea Crăciunului, o să facă rost de un pui.

— Înțeleg, și dumneata ai de gînd să mănînci acest pui acasă, într-o singurătate măreață. Ei bine ! eu cred că o să fac rost de un curcan și de un plum-pudding și, probabil, de pateuri ! Vei lua masa la mine în seara de Crăciun. Nu pot să accept ca să stai singur la masă cu prilejul ultimului, vreau să spun a singurului dumitale Crăciun în Anglia.

— Ești prea bună, spuse David cu o voce care tremura puțin, dar, dacă nu mă înșel, Riverscourt este la douăsprezece mile de aici !

— Șoferul meu le parcurge în douăzeci de minute, răspuse Diana. L-aș da afară dacă ar face douăzeci și unu. Am să-ți trimit mașina la ora șapte și ne vom așeza la masă la șapte și jumătate. Vei fi readus acasă la ora pe care o vei găsi nimerită : desigur că personalul de serviciu se culcă devreme în locuința dumitale ? Dar poate că ți s-a dat o cheie ?

David surîse.

— Personalul meu se compune din Sara, menajera credincioasă a părintelui Goldsworthy ; de obicei eu citesc pînă la miezul nopții, însă ea are încredere în mine și mă lasă să sting lumina și să încui ușa.

— O, spuse miss Rivers, o cunosc pe Sara, e o femeie de treabă. Sîntem chiar prietene bune. Avem aceleași idei asupra drepturilor femeii și ne place să vorbim despre această chestiune. Bărbatul — chiar și nașul meu — se reduce la puțin lucru înaintea acestui judecător sever, care este Sara. Atunci ne-am înțeles. Mașina la ora șapte.

David mai ezita însă.

— Ești foarte bună, repetă el. Numai că, fiindcă nu prea avem recepții în Africa centrală și fiindcă, de la întoarcerea mea, am stat mereu la spital, mi-e teamă că nu voi putea...

David își privi haina uzată.

„Nu am nici măcar o redingotă ca lumea“, spuse el simplu.

— O, strigă miss Rivers, nu fi imposibil, vere David ! Dacă aș vrea să văd haine de seară, aș avea la dispoziție o duzină de tineri pe care să-i invit la masă. Pe dumneata te vreau, nu hainele dumitale. Cînd te interesează

o carte, faci caz de copertă ? Adu creierul dumitale mîine seară și vino dispus să fii de folos ; căci numai Dumnezeu știe — ochii săi deveniră deodată adînci și gravi — dacă nu am nevoie de ajutor mai mult decît vreunul dintre sălbaticii dumitale africani, oricum. Vino așa cum ești acum, vere David. Vino să glăsuiești în pustiu. Asta este tot ce îți cer. De altfel nu vom fi decît eu și Chappie ; dar Chappie nu contează !

Diana își scoase mîna dintr-o mănășă fină de culoare gri, apoi o întinse lui David. În tăcere mîinile lor se întîlniră și, din nou, la lumina celor două luminări, ei se priviră în ochi. Fiecare citi acolo un pact tacit de prietenie și de încredere.

— Voi veni, spuse David.

Ea se opri puțin, cu mîna pe clanța ușii, și îl privi peste umăr.

— Dacă vii, spuse ea, vom vorbi și despre biserică, despre școlile, despre tipografia dumitale... La revedere, pe mîine !

Diana îi adresă un mic surîs de încurajare și ieși.

Parfumul de violete, sunetul vocii sale, cartea de vizită pe masă rămîneau.

David luă tocul și înscrise suma încasată în registrul paraclisului : „două lire sterline, opt șilingi și șapte pence jumătate“. Pe urmă strînse fișicurile de monezi de argint și de aramă și le puse în buzunar. Piesa de aur a Dianei o strecură însă într-unul din buzunarele de la vestă, iar în celălalt cartea de vizită. Apoi abia atunci, — bietul David — își dădu seama că, în timpul întrevederii, ea rămăsese în picioare lîngă el, în vreme ce el sta pe scăunelul din paraclis. Îngrozit, sări în picioare.

— Cum oare... cum oare... strigă el.

Dar acum nu mai era nimic de spus, și nimeni care să audă !

Bietul David !

Se așeză din nou, își puse coatele pe masă și își ascunse capul între mîini. Diana Rivers de Riverscourt... dispunînd de patru parohii, în fruntea nobilimii de prin împrejurimi, cunoscută pentru independența și pentru ideile ei înaintate !

Jones urca scara, tîrîndu-și picioarele și zdrăgănînd cheile bisericii. Avea în buzunar o liră de la Diana și nu

era deloc rău dispus ; închise registrul și răspunse la bună seara lui David :

— Un Crăciun fericit, sir, și cît mai multe la fel, dacă e cu putință în țara aceea sălbatică.

Pe cînd David se îndrepta spre casă, prin zăpadă, spiritul său se opri cu o încăpăținare curioasă asupra unei întrebări :

— Cine o fi oare Chappie ?

5

AUTOMOBILUL SILENȚIOS

Sînt moralicește sigur, își spuse David a doua zi dimineată la dejun, că „Chappie“ este un cățel. I-ar sta bine de altfel Doamnei Necunoscută să aibe un cîine negru, atosteștiutor, tuns frumos, cu o panglică verde la gît ; probabil că se poartă cu el ca și cum ar fi o ființă omenească, minus faptul că părerea lui despre invitați este fără valoare. „Chappie nu contează !“ a spus ea ; aș paria însă că dimpotrivă contează mult. Nădăjduiesc că mă voi împrieteni cu Chappie. Cum trebuie oare să fluierei pentru ca să fii plăcut unui cîine ?

David, în picioare pe covorașul din fața căminului, încerca diferite maniere de a fluiera, cînd Sara intră ca să strîngă masa. În dimineata aceea, Sara așezase o ilustrată pe farfuria lui David, și aștepta cu multă nerăbdare ca acesta să o bage în seamă. Ilustrata fusese aleasă cu îngrijire : un mare buchet de „nu mă uita“, legat cu o panglică azurie, se răsfața în mijloc ; deasupra lui două mîini în relief — probabil ale lui David și ale Sarei — se uneau. Și mai sus zbura o pereche de porumbei, purtînd în cioc o banderolă pe care scria cu litere de aur : „Sărbători ferice“.

În partea de jos a ilustratei se aflau două rînduri albe ; unul începea cu : „Pentru...“, celălalt cu : „Din partea...“. Sara completase aceste rînduri cu deosebită îngrijire, întrebuintînd o cerneală apătoasă :

„Prea cuviosului David Rivers.“

„Cu respect, de la a dumneavoastră Sara“.

David, încântat, așeză ilustrata la locul de onoare pe cămin, în fața pendulei. Când Sara intră, David încetă să fluiera la adresa lui Chappie, făcu cîțiva pași și apucă mîna bătrînei femei mulțumindu-i călduros pentru frumoasa ilustrată.

— Este singura pe care am primit-o, Sara ; și o găsesc foarte frumoasă.

Sara recunoscă că ilustrata era într-adevăr frumoasă și începu să explice pe larg cum și-o procurase, pentru ce o alesese, înălăturînd alte ilustrate care-i plăcuseră mai întîi : buchetul de „nu mă uita“ o cucerise.

— Florile acestea vă vor aduce aminte de acasă în țara de la capătul lumii unde veți pleca în curînd și vă vor face să vă gîndiți uneori și la mine.

David spuse că nu o va uita niciodată pe Sara, cu sau fără ilustrată, și Sara își uscă ochii cu colțul șortului.

David simți că scena începea să devină penibilă și se apropie de fereastră pentru a arunca fărîmituri de pîine unui prihor. Apoi, cînd Sara, care strînsese fața de masă, se pregătea să iasă din sufragerie, el se întoarse și spuse :

— Sara, am primit o invitație, astă-seară iau masa în oraș.

Figura Sarei se lungi :

— O, master Rivers, și eu care vroiam să fac rost de un pui pentru seara de Crăciun.

— Vezi dumneata, Sara, prietenii mei s-au gîndit că ar fi trist pentru mine să iau masa singur în seara de Crăciun.

— Ah ! sir, dacă sînteți poftit la Smith sau Jones, nu prea cred să aveți o masă bună.

— Nu sînt chemat nici la Smith, nici la Jones, ci la miss Rivers de Riverscourt, care mi-a promis un curcan, un plum-pudding și probabil — nu pot însă să fiu sigur — pateuri.

Figura Sarei se înveseli.

— O, dacă sînteți poftit la miss Diana, sir, e cu totul altceva. După părerea mea, nimeni nu se aseamănă cu miss Diana. Iar noi o să gătim puiul în ziua de Bobotează. Atunci, cu voia dumneavoastră, sir, fiindcă tot nu veți avea nevoie de mine, și eu sînt invitată astă-seară la niște prieteni, dar despre aceasta nici nu v-aș fi vorbit. Și, master Rivers, aduceți-vă aminte de ce vă spun eu.

Nici nu puteați face mai bine decît să vă duceți la miss Diana. Stăpînul meu și cu mine o cunoaștem de mică. Lumea o cam bîrfește pentru că nu vrea să se mărite și pentru că nu prea dă pe la biserică ; eu însă sînt de părerea ei. Măritișul înseamnă sclavie, prea puțină fericire și încă mai puțini gologani, iar pentru cele mai multe dintre femei biserica nu este decît un prilej de a privi pălăriile celorlalte. Eu una nu port deloc pene la pălărie și mă rog Atotputernicului acasă !

— Uiți însă porunca rugăciunii în comun, Sara.

— Așa ceva mergea altădată, master Rivers, nu astăzi, răspunse Sara convinsă, ca și alte povețe ale apostolilor.

— Toate acestea se mențin, Sara !

— Atunci cum rămîne cu porunca arătînd că „femeile trebuie să păstreze tăcerea în biserică“. Domnișoarele Jones fac o gălăgie nemaipomenită în cor.

— Într-adevăr sînt neastîmpărate, recunosc David într-o clipă de uitare.

— Și se mai spune, reluă Sara, care cunoștea, după cît se vede, Biblia, că femeile trebuie să se lase învățate de bărbații lor ?

— Și de ce nu ? întrebă David.

— De ce nu ? spuse Sara cu dispreț. Pentru că un bărbat care stă acasă nu poate să dea lecții unei femei care merge mereu la biserică. Și chiar dacă ar putea, ce trebuie să facă miss Diana, care nu are bărbat ?

Observația aceasta păru că exclude orice răspuns, deși nu avea nici o legătură cu problema discutată. David nu avea însă nici un argument de opus ideilor asupra celibatului pe care le profesau Sara și miss Diana. Sara avu așadar ultimul cuvînt, ceea ce pentru un spirit feminin înseamnă victorie ; ea ieși purtîndu-și tava ca pe un trofeu.

După ce servi ceaiul de după masă, Sara se îngriji chipurile de foc, observînd însă cu coada ochiului pe David, care puneu sare pe pîinea cu unt.

Pe urmă, cu o voce ispititoare, spuse :

— Master Rivers, sînt două sau trei lucruri pe care ar fi bine să le știți mai înainte de a merge la miss Diana.

— Mulțumesc, Sara, răspunse David hotărît, dar nu cred că e nevoie. Ceea ce miss Rivers dorește ca eu să

aflu, îmi va spune ea însăși. Ceea ce nu o să-mi spună ea, nu doresc să aflu de la alții.

Sara îl privi cu oarecare mirare și cu puțină dezaprobare.

— O Doamne ! strigă ea. Nu semănați cu stăpînul meu. Lui îi spun, la masă, tot ce se vorbește prin sat. El însuși îmi dă curaj : „Buna mea Sara, zice dumnealui uneori, poți să-mi spui și mie ce se mai vorbește, ca să știu cum să mă port“.

David surise ; descoperise dinainte pasiunea părintelui pentru cancanuri.

— Însă vezi dumneata, Sara, răspunse el, eu nu sînt decît un *locum tenens*, așa că, din fericire, nu am prilejul să trec la fapte.

— Sînteți prea modest, sir, spuse Sara deziluzionată și puțin supărată. Chiar dacă lumea vă dă acest nume, nu o să treceți astfel față de miss Diana.

— O, nu, spuse David vesel, nici nu vreau să fiu un *locum tenens* pentru miss Diana.

Automobilul se opri în fața locuinței preotului la ora șapte precis. David văzu lumina farurilor reflectîndu-se pe perdelele din camera sa.

Se grăbi să coboare, cuprins de un sentiment plăcut de vacanță și de aventură.

Cele mai bune haine preotești pe care le avea fuseseră periate cu îngrijire și Sara le supusese unui misterios procedeu de călcare care le întinerise și le înlăturase toate cutele, ceea ce nu se mai întîmplase de multă vreme. David era atît de bine dispus încît lipsa unui cumsecade costum de seară nu-l mai supăra. El luă în buzunar ilustrata Sarei, pentru că știa că Diana îi va aprecia și sinceritatea și poanta comică a mîinilor unite pe deasupra buchetului de „nu mă uita“.

Apoi străbătu aleea din fața casei și se urcă în mașină. Valetul îl înfășură în cuvertura de blană, îi arătă cum se stinge lumina, dacă ar fi vrut cumva să o facă, închise ușa, se așeză lîngă șoferul nemișcat, și în aceeași clipă mașina porni pe un drum îngust, pentru ca să intre numaidecît pe șoseaua principală care ducea la Riverscourt. I se părea ireal lui David faptul de a călători în luxosul automobil al Dianei. Niciodată nu se urcase într-o mașină cu motor atît de puternic ; călătoria aceasta

i se părea o aventură aproape. Fără voie gândurile sale se întorceau îndărăt, la epoca în care, în urma unui acces de friguri africane și din pricina stării sale de slăbiciune înaintată, trebui să fie transportat printr-un mijloc oarecare pe coastă. Indigenii construiseră un fel de cărucior pe roate în vederea acestui scop și încercaseră să străbată astfel coclaurile botezate drumuri. Zdruncinăturile fuseseră însă atât de puternice încît bolnavul nu le putu suporta, așa că vehiculul fu înlocuit cu un fel de hamac, care fu purtat pe brațe pînă la țărnișă; chiar în felul acesta chinurile fuseseră de neînchipuit. În curînd se va întoarce la această viață eroică: David își spunea că avea dreptate. Nimeni nu trebuie să treacă prin viață culcat pe perini confortabile. Dar pentru o femeie situația era diferită. Sexul era pentru ea un „handicap” suficient de mare, fără a mai adăuga și alte încercări. Se gîndea că Diana va luneca totdeauna prin viață fără hopuri într-un automobil luxos, la propriu și la figurat. Acest mijloc de locomoție nu o va împiedica de altfel de a călători după stea! Privi ceasul. Peste zece minute va ajunge la Riverscourt. Stinse lumina și numaidecît, sub razele palide ale lunii, pomii și gardurile deveniră vizibile. Îi plăcea să le privească, în vreme ce rămîneau în urmă foarte repede. Limuzina înghițea fără zgomot drumul, claxonînd din cînd în cînd, dacă în depărtare o lumină semnală prezența unui car sau a unei trăsurii; viteza era însă atât de mare încît David nu izbutea să distingă ce fel de vehicul fusese lăsat în urmă. Străbătura în goană sate mici, cu ferestrele caselor luminate în cinstea lui Moș Crăciun. Prin una din aceste ferestre, David zări un pom de Crăciun, luminat de lumînările, și înconjurat de capetele buclate ale cîtorva copii. De multă vreme nu mai văzuse el un pom de Crăciun. Un vag regret al casei părintești de odinioară și al copilăriei îl cuprinsese... Sprijinit pe pernele automobilului, David se întreba dacă va întîlni vreodată în viață un lucru care să i se pară mai frumos decît primul pom de Crăciun pe care și-l amintea? Mașina trecea prin vechiul orașel Riversmead, micșorînd foarte puțin viteza, căci străzile erau pustii, toți locuitorii găsindu-se pe la casele lor în seara aceasta de sărbătoare; singurul agent de poliție pe care îl întîlniră salută, căci mașina Dianei era cunoscută și respectată.

Apoi automobilul depăși poarta larg deschisă a unui gard de fier, treu printr-o alee măreață de fagi și se opri brusc la intrarea unei case mari cu ferestrele luminate.

6

DAVID FACE CUNOȘTINȚĂ CU CHAPPIE

Exact în clipa în care David cobora din mașină, ușa vastului hol se deschise. Un valet îi luă paltonul, apoi realizează în chip vag că urmează pe un venerabil maître d'hotel pînă în fața unei uși pe care acesta o deschise cu un gest larg anunțînd : „Părintele David Rivers“, pe urmă se dete la o parte pentru ca David să poată intra.

Primul lucru pe care-l făcu David fu să privească la dreapta și la stînga, în căutarea lui Chappie ; intrînd în salon, tînărul preot avea pe buze un fluierat simpatic, pentru cazul în care cățelul i-ar fi sărit în față, mai înainte ca să poată strînge mîna prietenoasă a Dianei.

Dar nici Diana nici eiînele nu se găseau în salon. În locul lor, așezată pe o canapea largă făcînd unghi cu căminul în mijlocul unei piramide de pernuțe, se afla o cucoană în vîrstă, în putere, îmbrăcată cu o rochie de catifea de culoarea drojdiei de vin ; o piatră prețioasă tremura în părul ei alb, iar multe diferite alte pietre străluceau pe umerii ei solizi. Cucoana ridică o lorgnetă cu mîner lung de fildes și prin lentile examinează pe David, care se apropia de ea.

Era în înfățișarea acestei persoane impunătoare o majestate cu totul intimidantă, și David se gîndi că trebuie să fie cel puțin o ducesă.

I se păru că trece un secol pînă să ajungă lîngă canapea ; înaintarea aceasta semăna cu acele drumuri în vis, în care ai kilometri întregi de străbătut, și nu poți face mai mult de cîțiva pași. Cînd, în cele din urmă, ajunse pe covorașul din fața căminului... nu se întîmplă nimic. Cucoana nu avea nici o mînă disponibilă, cu una ținea lorgnetă, în cealaltă se găsea un evantai mare de pene.

— ...Bună seara... spuse ea cu o voce puțin răgușită. Presupun că dumneavoastră sînteți misionarul Dianei ?

Era greu pentru el să răspundă la această întrebare : David nu era misionarul Dianei ; totuși el era desigur misionarul pe care Diana îl invitasese la masă. Pentru ca să scape din încurcătură, întinse mîinile spre focul din cămin și spuse : „Ce zi frumoasă de Crăciun !“.

Cucoana impunătoare nu băgă în seamă această reflecție. Ea refuza să recunoască vreun punct de contact între Crăciunul ei și acela al lui David.

— Care este sfera dumitale de acțiune ? întrebă ea.

— Africa Centrală, răspunse David timid, dorind în sinea lui să ajungă acolo cît mai repede.

În aceeași clipă ușa se deschise brusc sub o izbitură venită de afară, și un ciîne negru asemănător cu acela pe care și-l închipuise David, cu deosebirea că avea o panglică roșie, intră în odaie.

David fluieră înveselit :

— Hallo, Chappie ! Vino aici, ștregarule.

Ciînele, surprins, se opri și îl privi, cu o labă dinainte ridicată în aer ; de pe buzele respectabilei cucoane scăpă un sunet nearticulat, și lorgneta îi căzu din mînă. David se simțea însă pe pămînt sănătos, așa că spuse înainte :

— Haide, Chappie, să fim prieteni.

Ciînele se apropie și dădu laba în chip de strîngere de mînă ; David se aplecă și mîngîie capul frumos al animalului. Apoi își făcu apariția și Diana însăși :

— Mii de scuze, vere David, ar fi trebuit să fiu aici pentru ca să te primesc. Dar Knox a bătut recordul și a parcurs distanța în optsprezece minute ! Diana întinse mîna invitatului ei, cu ochii strălucind de mulțumire ; surîsul ei îl înfășura pe David într-o atmosferă de ospitalitate. Timiditatea lui David se duse în vînt. El uită și de spaima pe care i-o inspira persoana impunătoare de pe canapea.

— O, spuse el, nu-i nimic, m-am împrietenit cu Chappie.

— Timp de o secundă, Diana rămase ca înlemnită, apoi spuse rîzînd :

— Ar fi trebuit să fiu aici pentru ca să fac în chip corect prezentările ; în sfîrșit, o să le fac acum. Vere David, dumneaei este doamna Marmaduke Vane. Dragă

Chappie, îngăduie-mi să-ți prezint pe vărul meu David Rivers.

David nu înțelese niciodată cum de nu s-a deschis în clipa aceea pământul să-l înghită ! O privi cu spaimă pe Diana și cu o uimire mută pe cucoana impunătoare, ai cărei ochi furioși îl făceau una cu pământul.

Diana îi veni în ajutor.

— Și acum, dragă Chappie, mașina așteaptă la scară, și Maria ți-a pregătit în hol mantoul de blană. Dă complimente din partea mea familiei Brackenbury, și să știi că nu ești obligată să te întorci acasă prea devreme : James va veni să te ia la ora pe care i-o vei spune. Dacă voi fi culcată la ora aceea, ne vom vedea mâine la micul dejun.

Apoi Diana o ajută pe doamna Vane să se ridice și o însoțește pînă la ușă.

— La revedere, scumpa mea, petrecere frumoasă.

După ce închise ușa, tinăra gazdă se întoarce lîngă bietul David, care rămăsese ca de piatră lîngă foc.

— Doamna Vane este doamna mea de companie, explică ea, și eu îi zic „Chappie“. Dar ia spune-mi, vere David, obișnuiești să denumești pe doamnele în vîrstă cu poreclele pe care le au în intimitate, chiar din primele minute după ce ai făcut cunoștință cu ele ?

— M-a ferit Dumnezeu, spuse bietul David plouat. Am crezut că „Chappie“ este numele cîinelui.

Și doamna infuriată din hal auzi probabil hohotele de rîs ale Dianei, care se trînti pe canapea și își îngropă capul cu bucle aurite printre perne.

— O, vere David, strigă ea, am bănuir eu că dumneata ești o figură aparte. Ai observat mînia concentrată care fulgera în ochii lui Chappie ? O să izbutim noi să o împăcăm explicîndu-i că ai crezut că „Chappie“ este un nume de cîine ? O, te rog, să vorbim de altceva, pentru că altfel o să mă înăbuș.

— Asta e fiindcă ai spus : „Nu vom fi decît eu și Chappie... și Chappie nu contează !“ protestă David. Dacă doamna aceasta e Chappie, atunci contează mult. M-a privit de sus în jos, așa că m-am simțit mic de tot, și m-a întrebat dacă sînt misionarul dumitale. Eram convins că trebuie să fie cel puțin o ducesă.

— Aceasta arată, vere David, că nu prea cunoști ducesele. Dacă într-adevăr Chappie ar fi fost o ducesă, ar

fi știut să facă în așa fel încît să te simți în largul dumitale după cinci minute, și te-aș fi găsit așezat pe canapea lîngă ea, vorbindu-i cu încredere, ca și cum ai fi cunoscut-o de ani de zile. Chappie are multă prestanță, e adevărat, și este un bun element decorativ ; iată unul din motivele pentru care o păstrez pe lîngă mine ca doamnă de companie. În schimb, însă, vorbește prea înțepat și privește oamenii de sus, pentru că tatăl ei a fost doctor într-un orășel de provincie.

— Și tatăl meu a fost doctor de sat, răspunse David îndată, și nădăjduiesc că eu nu privesc oamenii de sus.

— A, dar dumneata ești un om în puterea cuvîntului, și prietenii nu ți-au spus, cred, că semeni cu o ducasă... ! făcîndu-te astfel să-ți pierzi capul. Chappie este în fond o bătrînică bună la inimă, și trebuie să aibă anumite calități, pentru că a fost măritată nu mai puțin de trei ori. Ca fată, a fost guvernanta mea : cînd unchiul meu, Falcon, a murit, am luat-o iar pe lîngă mine ca doamnă de companie, pe de o parte pentru că este foarte săracă, însă îi plac la nebunie desfătările pe care le poate avea un om bogat, pe de altă parte pentru că este o figură decorativă ; în același timp, cu toată prezența ei, fac tot ce-mi place. Cum ai defini o doamnă de companie, vere David ?

— Nu avem asemenea specimene în Africa, miss Rivers.

— Ei bine ! o doamnă de companie este o persoană pe care trebuie să o vezi, dar să nu o auzi. Drăguța mea Chappie îndeplinește aceste condiții în chip satisfăcător. Astfel, în seara aceasta, se presupune că dînsa ne ține companie nouă amîndurora ; în realitate însă, ea se găsește în vizită la niște prieteni din Riversmead, scutindu-ne astfel de constrîngerea inutilă pe care ne-ar provoca-o prezența sa, și de obligația de a-i suporta conversația de obicei lipsită de miez.

David se întrebă fără să vrea dacă n-ar fi fost mai bine s-o lase pe Sara să-i spună „două sau trei lucruri“ mai înainte de a întreprinde aventura călătoriei la Riverscourt. În acest moment, impresionantul „butler“ deschise solemn ușa și spuse ceva despre masa care aștepta în sufragerie.

Diana se ridică de pe canapea, cu o grație și o eleganță care-i amintiră lui David prima apariție a Doamnei

Necunoscute în biserica din Brambledene și luîndu-i brațul îl conduse spre sufragerie.

O măsuță rotundă se găsea în mijlocul odăii mari, căptușită cu lemn de stejar. Masa, înviorată de o decorație florală de violete de Parma și de lăcrămioare, strălucea sub povara sticlăriei și a argintăriei, a lumînărilor de ceară și a pieselor de pînză imaculată.

David se așază la dreapta Dianeî, în așa fel încît atunci cînd, vorbind mai încet, ea se apropia de el, bătrînul servitor, care aștepta lingă bufetul din fund, nu putea să înțeleagă nimic.

Ciinele, care venise după ei, se întinsese cuminte în fața căminului în care ardeau cîteva buturugi. Diana era îmbrăcată cu o rochie de satin alb ; un guler Médicis, brodat cu perle, îi încadra capul său mîndru. Pe piept rochia avea o deschizătură patrată, brodată la fel cu perle. Pe fondul alb al pielii ei fine, o stea de diamante strălucea de-ți lua ochii. Văzînd această stea, David se simți neplăcut impresionat, fără ca să-și dea seama de ce. Cînd Diana rîdea, bijuteria sclipea la lumina lumînărilor. Steaua aceasta strălucitoare, pe pielea atît de albă, îl fascina pe David ; el o privea, se uita în altă parte, apoi, fără să vrea, privirile sale o căutau din nou.

David încercă să-și învingă antipatia. De ce n-ar purta miss Rivers o stea de diamante ? Cum îndrăznea el, David, să o găsească ne la locul ei ?

Înainte de a se servi al doilea fel, Diana spuse mîndrului maître d'hôtel :

— Cheam-o pe Marie.

Peste cîteva clipe, camerista franceză a lui miss Rivers apăru, îmbrăcată în negru, și se apropie fără zgomot de stăpîna sa pentru a primi ordine ; Diana, continuînd să vorbească, ridică brațele, deschise fermoarul lăntîșorului de aur care-i înconjura gîtul și încredință pandantivul cameristei, spunîndu-i cu o voce nepăsătoare :

— Ia asta.

Pe urmă își îndreptă ochii ei luminoși spre David :

— Preferi ca stelele să strălucească pe cer, nu-i așa ? Și eu sînt de părerea dumitale. O carne de femeie are prea mult aparența unei opere diavolești pentru a servi drept sprijin stelelor.

Ea vorbea cu atîta amărăciune că inima îngăduitoare a lui David închipui un protest :

— Da, firește, prefer stelele care nu sînt de diamante. Dar nu vreau să te aud vorbind cu atîta dispreț despre corpul dumitale care este locașul unui suflet nemuritor. Sufletul, ridicîndu-se spre Dumnezeu, înobilează și corpul.

— Nu sînt de părerea aceasta, spuse Diana, și îmi păstrez convingerile. Și apoi, ce putem ști noi despre sufletele noastre ? Poate că o să te scandalizez, vere David, dar una din teoriile mele preferate spune că numai un mic număr de ființe omenеști posedă un suflet. Am susținut întotdeauna că păgînii nu au suflet.

Ochii adînci ai lui David străluciră deodată.

— Tinerii sălbatici din Uganda, spuse el, preferă să meargă cu fruntea sus spre rug și să sufere chinuri îngrozitoare, decît să renege legea lor cea nouă și pe Mîntuitorul care a venit să-i mîntuiască... Curajul lor sfînt nu dă greș niciodată și ultimele lor cuvinte proclamă, credința lor și laudă pe Domnul. Este sigur că niște corpuri n-ar putea să îndure astfel de chinuri, dacă n-ar fi susținute de suflete tari și nemuritoare.

— Vere David, ai dreptate și te rog să mă ierți, răspunse Diana cu blîndețe. Mă întreb cîți dintre noi ar fi în stare să reziste la chinul de a fi ars de viu. De pildă, nu o văd deloc pe Chappie așezată pe un grătar și cîntînd psalmi ! Dumneta o vezi ?

— Nu trebuie să judecăm pe nimeni, răspunse David cu oarecare asprime. Pentru ce, în împrejurările neobișnuite, doamna Vane nu ar fi la înălțimea situației ?

— Ba ar fi, răspunse Diana : cred că s-ar ridica îndată... dacă situația ar lua forma unui grătar !

Cu totul împotriva voinței sale, David nu-și putu stăpîni risul.

Cu bărbia sprijinită în mîini, Diana îl privea pe David, cu luminoșii ei ochi cenușii ; o bănuială de suris săpa gropițe pe obrajii lui miss Rivers, dar tonul vocii sale rămase nepăsător.

— Nădărduiesc, vere David, că nu ești un spirit măr-ginit ? spuse ea cu mare seriozitate.

— Nu cred că sînt, răspunse David umil, totuși, dacă dumneata crezi că sînt...

— Nu, nu ! protestă Diana, nu ești, nu ești ; cît despre mine, știu că, adesea, vorbesc vrute și nevrute ; poate că ai băgat de seamă, vere David ?

— Da, spuse el încet, dar am băgat de seamă și altceva.

Ochii Dianeî părără că aruncă o provocare.

— Ce anume ?

— Că te refugiezi în considerații ironice, miss Rivers, cînd vrei să ascunzi o emoție adevărată și o tulburare sufletească împotriva căreia nu ești în stare poate să lupți.

— Adevărat ? Atunci trebuie să cercetezi această tulburare și să lupți cu mine. Nădăjduiesc că masa noastră de Crăciun nu a fost mai prejos de aceea pe care ți-ar fi pregătit-o Sara. Mai ia o pară sau cîteva nuci ; nu am poruncit „surprize“, pentru că noi sîntem persoane în toată firea și am fi fost ridicoli dacă ne-am fi împopoțonat cu chipie de hîrtie, mai ales că, probabil, n-am fi fost în stare să le refuzăm. Mi-aduc aminte și acum de unul din Crăciunurile copilăriei mele, cînd Chappie, purtînd o pălăriuță scoțiană, pusă pe dos, și pe care o uitase de altfel, s-a dus să spună cu multă gravitate bună seara bunicii ; altă dată s-a travestit cu ajutorul unei scufii de bufon. O, întotdeauna de Crăciun aş vrea să fiu iar copil ! Așa am ajuns... la douăzeci și opt de ani ! Cîți ani ai dumneata, vere David ?... Douăzeci și nouă. Îmi pare bine că n-ai trecut de treizeci. Altfel mi s-ar fi părut că ai depășit vîrsta glumelor, și astă-seară vreau să fim pe picior de egalitate. De altfel nici nu vei putea să mă ajuți decît prin cît mai multă înțelegere și simpatie. A, trec prin clipe atît de grele, vere David, încît mi se pare că sînt un om care se îneacă ; la urma urmei, de ce se spune întotdeauna un om care se îneacă ? Sînt doar și femei care se îneacă ! Știu eu una care e gata să se dea la fund pentru a treia oară ; ei bine ! dumneata ești pentru mine singurul mijloc de scăpare. Să trecem în salon.

VALUL SE DESTRAMĂ

Întrînd în salon, privirile lui David se opriră asupra unui pian mare, așezat, la stînga ușii.

— O, spuse el, apoi se opri deodată.

— Îți place pianul ? întrebă Diana.

— Da.

— Ar fi trebuit să ghicesc că sufletul dumitale este plin de muzică. Chinurile pe care ți le pricinuia corul de la Brambledene erau mai vizibile decît îți închipuiai.

Degetele lui David tremurau deja, și el le mișca preventiv.

— Am atît de rar prilejul de a întîlni un pian, spuse el, în chip de scuză. Ca și doamnele de companie, nu prea avem pianе în Africa centrală. La Universitate, m-am lipsit de multe lucruri necesare, ca să pot avea un pian în camera mea ; de atunci însă... acesta este un Bechstein ?

— Nu prea știu, mărturisi Diana surîzînd. Pianul este o mobilă pe care nu o folosesc. I se aude vocea numai o dată pe trimestru, cînd vine personajul căruia i se spune acordor. Acest domn sosește de obicei în zilele cînd am musafiri. Din cînd în cînd, Chappie, gîndindu-se probabil la defunctul Marmaduke, încearcă să cînte „Dulcele meu cămin“, dar îndată ce Chappie îi dă drumul, îți dai seama că preferi orice decît să auzi dulcele cămin, și o iei la fugă ! Dacă vrei să iei pianul în Africa, poți s-o faci, vere David. Încearcă-l puțin în vreme ce eu o să mă silesc să pun ordine în ideile mele și o să încerc să descopăr cel mai bun mijloc de a-ți explica necazurile prin care trec.

Diana străbătu odaia și se opri lîngă cămin ; apropiînd de ea un scaun jos, se așeză astfel încît să se găsească în fața pianului.

David, tremurînd de mulțumire, deschise pianul cu o grijă plină de dragoste.

— Este într-adevăr un Bechstein, spuse el.

Apoi se așeză pe un scăunel și rămase o clipă nemişcat, cu mîinile pe genunchi, cu capul lui brun aplecat asupra pianului.

Diana, în vreme ce-l observa, rîdea în sinea ei. „Cît e de tînăr“, își spunea ea, nu fără un pic de ironie ; dar o elipă după aceea starea ei de spirit se schimbă deodată. David atinsese clapele și un val de muzică se răs-pîndi în odaia cea mare.

Muzica nu părea că iese din pian, nici că se datorește lui David. Armonia cobora dintr-un cer nevăzut și depărtat ; nu cerul mohorit al unei ierni englezești, ci firmamentul senin care planează peste deșerturile Orientului, — imens, misterios, fără margini și fără sfîrșit. Sub cerul acesta, se mișca o caravană de călători nesiguri de drumul lor. Diana ascultă zgomotul surd al cămilelor care calcă în picioare nisipul, ea vedea, pe șeile înalte, legănarea înceată și regulată a călătorilor necunoscuți.

Deodată o stea sfîșie noaptea, strălucitoare, luminoasă, dumnezeiască, atît de neașteptată, atît de tulburătoare ! Diana scăpă o exclamație înăbușită, apoi, cu frica de a nu fi rupt farmecul, își apăsă mîna pe buzele tremurătoare. Dar David o uitase. Ochii tînărului scînteiau, frumoasa lui figură ascetică era luminată de o căldură lăuntrică. Pe urmă, totul deveni pace și siguranță. Călătorii mergeau mai departe. Se apropiau de Ierusalim. Aici acompaniamentul minor exprimă îndoiala și decepția în același timp ; dar din nou steaua strălucește. Călătorii au ajuns la Betleem ! Muzica anunță triumful : „Au găsit pe Domnul“. Diana își ascunse fața în mîini. Flacăra din cămin juca în părul ei de aur. În clia aceasta, Diana își dădu perfect seama că s-a depărtat cu mult de singura lumină adevărată, și că nu a răspuns iubirii dumnezeiești care l-a coborît pe Mîntuitorul în ieslele din Betleem, în casa umilă din Nazaret, pe crucea ispășirii ! Ea nu trăise decît pentru ea însăși. Inima ei se înăsprise.

Și iată că deodată, sub înfățișarea unei melodii pătrunzătoare, ia parte la prezentarea darurilor fără preț : aurul, tămîia și smirna. Dar ea, ea ce are de oferit ? Aurul ei nu va fi primit, atîta vreme cît ea se va ține la o parte. Și totuși, cum ar putea iubirea să se trezească într-o inimă înăspriță, impregnată de lucruri omenești, și în care domnesc îndoiala și necredința ?

Muzica s-a schimbat : ea nu mai vine din ceruri nevăzute, nu mai evocă întîmplări străvechi. David cîntă o melodie pașnică și simplă care face să pătrundă pacea

și nădejdea în inima Dianei. După cîtva timp, ea ridică ochii :

— Ce cînti acum, vere David ? întrebă ea încet.

David își încetini cîntecul încît nu mai fu decît un murmur și răspuse :

— Un acompaniament foarte simplu, compus de mine, pe cuvintele : „Seara, nainte de apusul soarelui“. Melodia obișnuită nu m-a mulțumit niciodată, pentru că e prea banală și prea înceată, și nu exprimă deloc acel crescendo de nădejde și de recunoștință pe care-l inspiră sufletului certitudinea că toate greșelile vor fi iertate, nici nu te face să te gîndești la pacea perfectă prinzînd pe toți și pe fiecare. De aceea, am compus melodia aceasta simplă, pe care o cînt, singur, în noapte, în pădurea africană, cînd ziua mea de lucru s-a sfîrșit. Este o veritabilă desfătare pentru mine faptul de a o cînta aici, cu ajutorul acestui instrument minunat.

— Cînt-o pentru mine, îl rugă Diana, cu vocea tremurătoare.

Și îndată David începu să cînte cuvintele naive ale vechiului psalm de seară.

.

Vocea lui pură de tenor urca și cobora, imprimînd cuvintelor toată valoarea lor. Cînd ajunse la pasajul care spune : „Unii oameni nu te-au iubit niciodată. Alții au pierdut iubirea lor de tine“, lacrimile Dianei începură să curgă în tăcere. Era adevărat, atît de adevărat ! Ea nu iubise niciodată pe Dumnezeu și pierduse și puțină credință și puțină nădejde pe care o avusese.

Apoi vocea lui David strigă chemarea finală, cu o intonație veselă și plină de credință :

„Tămăduiește-ne pe toți !“

Urmată de un ultim și șoptit : „amin !“

David închise pianul fără zgomot, se ridică și se apropie de cămin. Nu o privi pe Diana și nu-i spuse nici un cuvînt. Știa din instinct că un suflet nenorocit era lîngă el. Dumnezeu trebuia să-l mîntuiască.

După o tăcere, Diana spuse foarte încet :

— Dacă aș fi cel puțin demnă. Dacă credința ar putea să fie atît de vie încît să mă facă s-o primesc și să cred și eu.

— Meritele noastre nu au nici o însemnătate, răspunse David fără să se întoarcă. Cît despre credință, nu trebuie să-ți fie teamă : ea seamănă cu grăunțele de muștar care, deși este atît de mic, este puternic și rezistent. Părăsește analizarea sufletului dumitale, privește mai sus, mult mai sus, și tămăduirea va veni.

O tăcere prelungită se infiripă între ei. David, întors cu spatele, se pierduse în contemplarea buturugilor care ardeau, se consumau, se transformau în cenușă caldă.

În cele din urmă, se auzi vocea Dianei :

— Vere David, spunea vocea aceasta, te rog să mă binecuvîntezi.

David Rivers se întoarse. Era foarte tînăr, era umil, credința lui era simplă ; dar el cunoștea valoarea harului dumnezeiesc cu care era investit.

David ridică mîinile, și în timp ce Diana se închina, le puse cu respect pe coroana de aur a părului ei.

O tăcere... apoi vocea lui David vibrînd de emoție, dar sigură, pronunță formula binecuvîntării.

8

ISPITA VESTITORULUI CREDINCIOS

Parcurgînd cu viteză drumul de întoarcere în obscuritatea îstelată, David se simțea cuprins de o exaltare cum nu mai cunoscuse pînă atunci.

Crezuse întotdeauna că toate sufletele sînt, în ochii Creatorului, de o valoare egală, și că mîntuirea unui biet sălbatic este tot atît de plăcută lui Dumnezeu ca și aceea a celui mai de seamă potentat.

Cu toate acestea își dădea seama acum de însemnătatea victoriei cucerită de harul dumnezeesc, prin constrîngerea unui suflet ca acela al Dianei de a se mărturisi învins. David, sprijinit pe spate în automobilul cel mare, era străin de lucrurile exterioare, absorbit de viziunea a tot ceea ce o femeie ca Diana putea să făptuiască pentru cauza binelui.

David întrevedea pentru ea un viitor măreț ; faptul că el trebuia să părăsească în curînd Anglia și că nu

urma, aşadar, să participe la acest viitor, îi făcea bucuria sa interioară şi mai pură, pentru că era cu totul dezinteresată.

Cînd Diana ridicase capul, ea spusese cu o voce care tremura :

— Vere David, îngăduie-mi să chem maşina numai-decît. Nu aş putea să vorbesc despre lucruri obişnuite în seara aceasta, şi simt nevoia să fiu singură.

În timpul celor cîteva minute care se scurseră pînă ce se anunţă automobilul, ei rămaseră tăcuţi, aşezaţi de o parte şi de alta a căminului. O bucurie pură le lumina tinerele lor feţe, şi dacă ar fi intrat cineva pe neaşteptate, ar fi crezut că expresia fericită a celor două figuri are un cu totul alt motiv. Diana nu se gîndea deloc la David ; iar David se gîndea mai puţin la Diana decît la Acela a cărui prezenţă, în seara aceasta de Crăciun, făcuse să se simtă puterea sa de a tămădui şi de a mîngîia. În clipa în care David se ridică să plece, Diana îi întinse mîna.

— Vere David, spuse ea, mai mult decît oricînd am nevoie de ajutorul şi de sfatul dumitale : dacă am să trimit mîine automobilul aproape de ora unu la dumneata, vei putea să vii să dejunezi cu mine, şi după aceea vom avea convorbirea pe care nu am curajul să o încep astă seară.

David aprobă.

— Căsătoriile pe care trebuie să le celebrez au loc la ora unsprezece, spuse el. Am să fiu gata cînd va sosi maşina şi voi veni bucuros. Mi-e teamă, vai, că sfaturile mele nu au prea mare valoare... oricum însă ele sînt cu totul la dispoziţia dumitale.

— Atunci, bună seara, vere David, şi Dumnezeu să te binecuvînteze ! Şi Diana adăugă : nu spune oare Sfînta Scriptură într-un loc : „Acei care vor îndruma sufletele spre adevăr vor străluci ca stelele în eternitate ?“.

Pe pragul locuinţei sale, David, privind cerul pur şi rece, îşi repetă ultimele cuvinte ale Diane — în sinea lui însă se ridică un protest :

„Nu, Doamne, murmură el, tu eşti luceafărul de dimineată ! Nu vreau glorie pentru mine. Îmi e de ajuns să merg pe drumul stelei !“

TESTAMENTUL UNCHIULUI FALCON

Data fiind teama nervoasă pe care doamna Marmaduke Vane o inspira lui David, dejunul ar fi fost destul de penibil, dacă Diana, cu tactul și cu vioiciunea ei obișnuită, nu ar fi luat cu curaj taurul de coarne ; ea explică fără ocoluri greșeala din ajun, atribuindu-și de altfel toată răspunderea, rîse cu atîta poftă de încurcătura pricinuită, făcu un tablou atît de jalnic al stării de suflet a nenorocitului David, încît, la rîndul ei, doamna Marmaduke își descreți sprîncenele și David vinovatul fu iertat.

— Și apoi, continuă Diana adresîndu-se doamnei de companie, ceea ce a făcut și mai penibilă confuzia pe care a săvîrșit-o David este faptul că a priori nenorocitul a crezut că ești cel puțin o ducesă ! Și cum nu i-a prea fost dat să întîlnească așa ceva în Africa centrală, s-a simțit teribil de intimidat. Nu-i așa, vere David, că spun adevărul ?

David admise fără rezerve și doamnei Marmaduke Vane începu să-i placă „misionarul Dianei“.

Apoi, după cîteva fraze banale, Diana știu să aducă vorba despre subiectul care-l interesa pe David și îl puse să le povestească primejdiile și suferințele prin care trecuse în junglă, în mijlocul misterului nepătruns, al pădurii nesfîrșite. Și David vorbi cu o elocință atît de caldă, încît doamna Marmaduke Vane, după ce se îndopă cu ficat de gîscă, declară că trebuie să fie într-adevăr plăcută meseria de misionar.

— Ar trebui să te înscrii și tu, dragă Chappie, fu de părere Diana. Sînt sigură că Asociația trimite și femei în Africa. Nu crezi c-ar fi bine să vii îndărăt tot atît de slabă ca David ?

Îndată după ce intrară în salon, miss Rivers îl rugă pe David să se așeze la pian. Doamna Marmaduke Vane ascultă cu atîta atenție muzica încît lăsă pur și simplu cafeaua să se răcească și nu ceru a doua ceașcă decît după ce David se sculă de pe scăunelul din fața pianului.

Acesta era momentul ales de Diana pentru a aminti prietenei sale că este așteptată la o familie din Eversleigh.

— Mașina va fi gata la două și jumătate ; nu te sfii să rămii la ceai, chiar dacă nu te invită : așteaptă cu răbdare pînă ce se va aduce serviciul ! Sigur că nu o să-ți spună nimeni să pleci, fiindcă toată lumea din împrejurimi e mîndră să te aibă ca oaspete.

Vrînd nevrînd, doamna Vane se ridică ; ea își exprimă regretul că această invitație o silește să plece și murmură o vagă aluzie la posibilitatea de a trimite o telegramă de scuze.

Diana rămase însă neclintită : nu era cu putință ca o familie prietenă să sufere o astfel de dezamăgire într-o zi de sărbătoare ; această eventualitate nici nu putea fi luată în considerație.

Atunci, doamna Vane luă mîna lui David în mîinile ei grăsuțe și o mîngîie prietenește.

— La revedere dar, dragul meu master Rivers, spuse ea cu căldură. Îți doresc să nu ai nici o neplăcere în Africa ; nu uita, adăugă ea, nu fără oarecare cochetărie, că dacă Diana va vrea să-ți facă o vizită, am s-o însoțesc și eu !

O spaimă preventivă se putu citi în ochii lui David, care își luă inima în dinți și spuse :

— Africa nu este o țară pentru femei... — și privind pe Diana — te asigur, miss Rivers, că nu este o țară pentru femei.

— Nu te teme, vere David, i-ai inspirat doamnei Vane o dorință de aventuri, eu însă nu-i împărtășesc avîntul, și dînsa n-ar putea să plece fără mine ; nu-i, așa, Chappie dragă ? La revedere, petrecere frumoasă.

Apoi, cu o mișcare care arăta doamnei Vane că poate să plece, miss Rivers se întoarse spre foc, și mișcă o-burturugă cu piciorul.

David deschise ușa pentru Chappie, care-i adresă cîteva cuvinte amabile în chip de rămas bun ; apoi ușa se închise și ascunse spatele lat al doamnei Vane.

Cînd David veni iar lîngă cămin, Diana era tot în picioare și privea flăcările cu un aer gînditor, cu coatele sprijinite pe marmura din jurul coșului.

Fără să se întoarcă, ea spuse cu vocea pe jumătate :

— O, ce ironie ! Ți se urează să nu ai neplăceri în Africa, și dumneata te duci de-a dreptul la moarte, în

realitate. Vere David, crezi într-adevăr că nu vei mai veni înapoi ?

— După toate probabilitățile, nu voi mai revedea Anglia niciodată. Mi s-a spus că a doua oară nu voi mai putea suporta cinci ani clima aceea. Mi se dau doi ani, cel mult trei. Cine poate ști ? Aș fi mulțumit dacă ar fi trei.

— Și crezi că faci bine jertfindu-ți de bună voie viața, o viață care mai poate fi utilă ? Pentru ce nu vrei să cauți o altă sferă de acțiune ?

— Pentru că, spuse David, chemarea mea este aceasta. Trebuie ca anumite persoane să se ducă și în Africa și cele mai potrivite pentru această misiune sînt cele care nu au legături de familie ; nimeni nu-i plinge pe aceștia, afară de bieții oameni cărora ei le dăruiesc viața. Iată singurul dar pe care pot să-l fac eu — și-l fac bucuros.

— Să luăm loc, spuse Diana, așa cum am făcut ieri seara, în decursul celor cîteva clipe de liniște care au trecut pînă a fost gata mașina. Cu deosebirea că acum sînt în stare să vorbesc și — adăugă ea oftînd adînc — am multe de spus ! Dar mai întîi vorbește-mi despre dumneata, dacă vrei, bineînțeles : tot ce te privește pe dumneata, de la început. Nu sta la îndoială dacă povestea e lungă — avem doar toată după amiaza înaintea noastră, dacă nu cumva ești obligat să pleci în altă parte.

Diana îi arată un scaun puțin înalt, iar ea se așează pe canapea, în atitudinea care-i era obișnuită : cu un cot pe genunchi și cu bărbia sprijinită în palma mîinii. Ochii ei cenușii cercetau fața lui David. Lumina focului se reflecta pe părul frumos al Dianei.

— Începe de la început, vere David, repetă ea.

— Nu sînt prea multe lucruri de spus despre începuturile mele, spuse David cu multă simplitate. Părinții mei s-au căsătorit tîrziu, singurul lor copil am fost eu — copil al unor oameni în vîrstă. Casa mea părintească mi-a lăsat impresia unui mic rai pe pămînt. Părinții mei nu erau bogați ; trăiau din cîștigul pe care i-l aducea tatălui meu clientela, și țăranii plătesc greu serviciile doctorului. Părinții mei au făcut totuși tot ce au putut pentru ca să-mi dea o educație îngrijită ; cu sprijinul unui prieten generos, am putut să mă înscriu la Oxford — la aceste cuvinte ochii săi străluciră. — Aș dori, adăugă el, să înțelegi ce înseamnă acest cuvînt : Oxford.

— Îmi închipui ce a putut să însemne el pentru dumneata, răspunse Diana.

— După ce m-am înscris la Oxford, am luat hotărîrea să devin preot. Am îndeplinit, timp de un an, funcția de vicar într-o parohie din Londra ; acolo am simțit chemarea misiunii mele și am cerut să fiu trimis în Africa ; în vremea petrecerii la Londra am pierdut și pe tatăl și pe mama mea.

— Bietul băiat, murmură Diana, atunci nu mai ai pe nimeni ?

— Mai era Amy, spuse el.

Pleoapele Diane se zbătură o clipă.

— Amy vroia să meargă în Africa ?

— Nu, și nici nu m-am gândit s-o duc acolo. Am trăit, eu și cu ea, în același sat, am copilărit împreună. Eram ca frate și soră, pînă în clipa cînd am plecat la Oxford. Atunci am băgat de seamă că ne unea o legătură mai strînsă. Dar, îndată ce mi-am simțit chemare sfîntă, am înțeles că aceasta înseamnă pentru mine celibatul. Un bărbat nu are dreptul să conducă o femeie în locurile acelea. Știam că dacă primesc să mă duc în Africa trebuie să renunț la Amy... Mi-era teamă să i-o spun ; dar cînd, în cele din urmă, mi-am luat inima în dinți, ea a primit hotărîrea mea cu resemnare... Un „gentleman-farmer“ din vecini îi cerea mîna : s-au căsătorit înainte de plecarea mea. Amy ar fi vrut ca eu să celebrez căsătoria lor, dar nu am putut s-o fac.

Diana privi fața care trăda o sensibilitate atît de vie :

— Nu, firește că nu puteai.

— Am crezut că e mai bine să nu-i scriu în timpul acestor cinci ani, continuă David.

Cînd m-am întors în Europa, în concediu de convalescență, am dorit însă, cu pasiunea aceea care ne cuprinde cînd sîntem într-o stare de accentuată slăbiciune, s-o revăd pe Amy. Nu aveam pe nimeni altcineva. M-am dus de-a dreptul în satul nostru și m-am oprit în fața casei lui Amy. Am cerut să vorbesc cu doamna Robert Carsdale, numele de măritiș al lui Amy. O cucoană înfaptă, de aspect masculin, pe care nu o mai văzusem pînă atunci, intră în salonul în care o așteptam pe Amy. Cucoana se întorcea de la vînătoare și își lovea pantofii cu cravașa, întrebîndu-mă în același timp ce doresc. Am spus :

— Am venit să fac o vizită doamnei Robert Carsdale.

— Ei bine, răspunse ea, eu sînt doamna Robert Carsdale, și mă privi foarte surprinsă.

Atunci am întrebato unde este Amy. Mi-a spus unde trebuie s-o caut și m-a condus pînă la ușă. Amy murise cu trei ani în urmă și Robert Carsdale se căsătorise a doua oară. Am găsit mormîntul lui Amy — foarte aproape de acela al părinților mei — precum și mormîntul copilășului ei. Aceasta era tot ce mai rămînea din Amy și, ai crede, numele fiului ei era „David“.

— O, biata copilă, spuse Diana, biata inimă curajoasă ! Mi se pare însă că Amy în ceruri e mai potrivită pentru dumneata, decît Amy pe pămînt. Eu una nu sînt o partizană a căsnicieii. Ai iubit-o mult ?

— Da, am iubit-o mult, răspunse David încet ; dar așa cum iubește un adolescent, nu cum ar iubi un om în toată firea : un bărbat care ar fi iubit-o n-ar fi putut s-o lase altuia, nu-i așa ?

— Nu vreau să judec probleme matrimoniale, spuse Diana cu o emfază afirmativă.

— Nici eu, reluă David, fiindcă enoriașii mei din Africa reprezintă toată familia mea. Am acceptat dinainte această eventualitate. Nici un bărbat nu are dreptul să îngăduie unei femei să înfrunte grozăvii de nedescris și să întemeieze o familie într-o climă în care copiii lor nu ar putea să trăiască.

— Ah, strigă Diana, sînt cu totul de părerea dumitale. Mi-aduc aminte că am asistat la o conferință a unei femei misionare, înapoiată din India, care a povestit cum soțul ei și ea fuseseră siliți să trimită în Anglia pe fetița lor de șapte ani, pe care nu au mai revăzut-o decît la șaisprezece ani ! Toată lumea a găsit această întîmplare patetică și mișcătoare, pe mine însă m-a îngrozit, fiindcă mi s-a părut că așa ceva înseamnă trădarea unei datorii primordiale — femeia aceasta s-a ocupat, vreme de atîția ani, cu o școală pentru copii păgîni... Mi-a venit să strig : „Și copilul dumitale ?“ Vere David, în seara aceea n-am dat nici un penny la chetă și de atunci urăsc pe femeile misionare.

— Nu ai întru totul dreptate, spuse David ; dar sînt cu totul de părerea dumitale în ce privește drepturile elementare ale copiilor. De aceea, cînd un bărbat se simte chemat să lucreze într-un loc unde o femeie și

copiii ei nu pot să trăiască, trebuie să se considere ca destinat celibatului.

— Ai dreptate, recunosc Diana, și cred de altfel că în felul acesta ești și mai ciștigat.

David nu răspunse : el nu privise niciodată chestiunea din acest punct de vedere ; dimpotrivă fusese convins că renunță la tot ceea ce viața poate să ofere mai bun.

O tăcere se lăsă între ei. David se gîndea la ultima frază a Dianeii ; ea îl observa, căutînd să surprindă sinceritatea, voința, tenacitatea de a ajunge scopul propus, care se ascundeau în spatele acestei aparențe de blîndețe, precum și caracterul deschis al acestui bărbat.

Diana era o amazoană îndrăzneată, niciodată nu sta la îndoială în fața obstacolului ; dar, înainte de a-și lua vînt, ea vroia să știe ce se află de partea cealaltă a gardului sau a barierei. Așa că, în vreme ce David cîntărea cuvintele Dianeii, aceasta îl studia pe David. În cele din urmă vorbi ea :

— Îți amintești de prima mea apariție în biserica Brambledene, acum cinci săptămîni ?

Da, David își amintea.

— Am ajuns tîrziu, spuse Diana, am pătruns în biserică în vreme ce se cîntau cu mult zgomot psalmii.

David surise.

— De atunci nu ai mai venit niciodată tîrziu.

— Desigur că nu, replică Diana surîzînd la rîndul ei, mi-ai făcut impresia unui om capabil să se oprească în mijlocul serviciului, în vreme ce un întîrziat nenorocit încearcă să se strecoare nebăgat în seamă ; mi s-a părut că îți dai seama de faptele și de gesturile fiecăruia dintre ascultătorii dumitale.

— Cred că e consecință a obiceiului meu de a fi mereu în așteptarea unor episoade primejdioase, în mijlocul bieților mei sălbatici.

— Și atunci, continuă Diana, am venit, dar bănuiești motivul care m-a determinat s-o fac ?

David nu putu să prezinte nici o sugestie în această privință.

— Am venit să văd un om pentru care religia are mai multă însemnătate decît viața însăși. Eu, care socotesc că bunurile supreme sînt viața și sănătatea, bunuri pe care le situez deasupra tuturor comorilor din

lume, am venit pentru ca să văd — curioasă și necredincioasă — am rămas pentru ca să ascult, cu conștiința tulburată. Mai întâi am crezut în dumneata, David, apoi ți-am invidiat credința și ieri seară întunericul care mă înconjură s-a risipit și lumina strălucește de atunci în ochii mei. Începînd de ieri seară, nădăjduiesc că voi merge pe drumul stelii !

— Slavă Domnului, spuse David Rivers.

După cîteva clipe de nimerită tăcere, Diana reluă :

— Acum, vere David, te voi obliga să ascuți povestea necazurilor mele ; pe urmă am să-ți cer un sfat. Trebuie să-ți descriu toată viața mea, dar am să fiu scurtă.

...Casa aceasta dragă este casa copilăriei mele ; primele mele amintiri le am de aici ; ca mic copil am trăit aici cu mama și cu bunicul meu. Tatăl meu, căpitanul Rivers, moștenitorul întregului domeniu, a murit cînd eu aveam trei ani — și moștenirea reveni de drept rudelor din linia bărbătească, adică unui frate mai mic al bunicului, Falcon Rivers, care, după ce se certase în tinerețe cu toată familia, plecase în America, unde reușise să strîngă o avere imensă. Bunicul meu și mama nu pomeneau niciodată de unchiul Falcon și îmi aduc aminte că mi se părea, copilă fiind, că numai gîndindu-mă la unchiul Falcon comit un fel de păcat — ceea ce mă atrăgea de altfel, așa că de multe ori mă gîndeam la unchiul Falcon ! — Spre sfîrșitul vieții, bunicul întîmpină dificultăți bănești și ipotecă proprietatea. Eram prea mică pentru ca să înțeleg bine aceste chestiuni ; rezultatul foarte limpede a fost însă că, la moartea bunicului, mama și cu mine ne-am găsit aproape lipsite de mijloace. A trebuit să plecăm de la Riverscourt, căci unchiul Falcon se întorcea să-și ia în primire moștenirea. Ne-am stabilit la Londra, unde trăiam din venitul unor rente minuscule ; în comparație cu luxul cu care fusesem obișnuită pînă atunci, noua noastră viață mi se păru similară cu mizeria. Aveam nouăsprezece ani ; mama avea cincizeci. S-au scurs doi ani grei ; unchiul Falcon i-a scris mamei, dar dînsa a refuzat să-l vadă sau să comunice cu el. Ea nu a vrut nici să-mi arate scrisorile pe care le primea de la el. Legăturile erau rupte între noi și toate cunoștințele noastre. Am auzit totuși vorbindu-se despre binefacerile pe care le făceau la Riverscourt banii americani

ai unchiului Falcon. Cea mai mică aluzie la această stare de lucruri o scotea din fire pe mama.

Într-o zi, cînd luam micul dejun, mama primi un plic care nu conținea decît o foaie de hîrtie... figura frumoasă a mamei se făcu mai albă decît fața de masă, mama rupse hîrtia și aruncă bucățile în foc ; cîteva bucățele scăpară însă din flăcări și căzură pe parchet ; le-am ridicat și le-am așezat alături : era un cec de o mie de lire sterline, de la unchiul Falcon.

— O, mamă, am strigat atunci : m-am plictisit să tot alerg după omnibus și să mă prefac că-mi place carnea conservată în cutii de tinichea.

Mama îmi smulse hîrtiuțele din mînă și de astă dată le aruncă în foc.

— În orice caz, am spus eu, era o faptă generoasă din partea unchiului Falcon.

— Îți interzic să pomenești de el, strigă mama cu buzele albe ; încă o dată am fost cuprinsă atunci de sentimentul care mă făcea să cred în copilărie că unchiul Falcon și cu prințul Întunericului sînt rude.

Pentru a scurta povestea, îți voi spune că, după doi ani, mama a murit. O bună prietenă de a noastră era în comitetul spitalului Steaua Sfîntă — da, e curios ! un spital drăguț, subvenționat de subscripții voluntare. Prietena noastră m-a pus la încercare — meseria mi se păru interesantă, încît am izbutit să fac progrese repezi ; ai să fii surprins poate, vere David, afînd că sînt o excelentă soră de caritate, cu mai multe examene luate. Eram pe punctul de a căpăta înfățișarea unei profesioniste ; peste puțină vreme urma să fiu numită șefa unui salon, cînd sosi scrisoarea care, încă o dată, mi-a schimbat cursul vieții.

Scrisoarea venea de la unchiul Falcon ! El era informat despre faptele și gesturile mele prin intermediul domnului Inglestry, notarul familiei, care nu ne pierduse o clipă din vedere, pe mama și pe mine. Mi-aduc aminte aproape cuvînt cu cuvînt scrisoarea unchiului Falcon, dar citește-o dumneata însuși ; și Diana înmînă documentul lui David.

„Scumpa mea nepoată, scria unchiul Falcon, mi se spune că ești acum o soră de caritate foarte pricepută. Corpul meu este încă voinic, dar creierul meu, căruia i-am cerut mult în viață, este foarte oboșit. Rezultatul

este că jumătatea dreaptă a corpului îmi e mai mult sau mai puțin paralizată. Doctorul mi-a spus că am nevoie de o soră de caritate, — nu pentru a sta tot timpul lângă mine : biata ființă ar fi de plîns — dar pentru a se găsi în casă, gata să facă față eventualităților care se pot ivi. De ce aş fi îngrijit de o străină, în anii mei de declin, cînd propria mea nepoată se pricepe la așa ceva, și de ce aş aduce în casa aceasta frumoasă o străină, dacă aceea al cărei veritabil cămin este aici, primește să se întoarcă înapoi ? Un prieten bătrîn mi-a spus că nu semeni deloc cu tatăl dumitale, dar că ești portretul viu al mamei dumitale, la aceeași vîrstă. Aceasta fiind situația, dacă vrei să vii acasă, fă-o, copilul meu, și mă voi sili, de dragul ei, să-ți fac viața cît mai plăcută cu putință.

Unchiul dumitale necunoscut și iubitor.

Falcon Rivers“.

David înapoie scrisoarea.

— Am primit, spuse Diana. M-am prezentat îmbrăcată în uniformă, fiindcă nu prea știam care urma să fie situația mea în casă ; eram însă fericită că mă întorc, fie oricum, și mai eram atrasă de personalitatea unchiului Falcon. Bătrînul nostru maître d'hôtel îmi deschise ușa și era cît p-aci să-l îmbrățișez. O cameristă, care mă cunoștea din copilărie, mă conduse în biroul său. Oamenii aceștia de treabă plîngeau și rîdeau privindu-mă și lăsau să se înțeleagă că uniforma mea este pentru ei una dintre poznele cu care-i obișnuise miss Diana. La drept vorbind, odată ajunsă în vechiul hol, mi s-a părut și mie că sînt deghizată. În douăzeci și patru de ore, vere David, am devenit „fata casei“. Nu e momentul acum să-ți vorbesc despre personalitatea unchiului Falcon. Vreau să-ți spun numai că înțelegerea dintre noi a fost imediată și, pentru ca nici un „malentendu“ să nu se ivească între noi, unchiul avu tactul să-mi destăinuie motivul supărării sale cu bunicul și cu părinții mei. Unchiul Falcon era cu zece ani mai mic decît bunicul. Mama, dimpotrivă, deși în plină frumusețe, era cu zece ani mai mare decît tata, pe vremea aceea tînăr ofițer, abia intrat în armată. Mama se logodise cu unchiul Falcon, care o adora, aducînd în dragostea lui o intensitate pe care numai firile puternice, arzătoare, violente ca a sa, pot să o întrețină.

Cu prilejul unei vizite la Riverscourt, puțin timp înainte de ziua fixată pentru celebrarea căsătoriei cu unchiul Falcon, pe vremea aceea sărac, relativ, și fără viitor, mama îl întâlnește pe tata — acesta se îndrăgosti repede de ea, și mama își luă cuvântul înapoi, pentru ca să se mărite apoi cu tânărul moștenitor al castelului și al moșiei de la Riverscourt. Biata mamă ! mi-adus aminte de pasiunea ei pentru lux și nu mă mir de inconsecvența ei. După ce primi scrisoarea prin care mama îi făcea cunoscută ruptura, unchiul Falcon nu i-a mai adresat niciodată cuvântul : a avut loc însă o scenă teribilă între el și bunicul care încurajase trădarea de care fusese lovit fratele lui mai mic ; pe urmă, unchiul Falcon îl cravașă pe tânărul ofițer față cu tatăl acestuia. Curînd după aceea, unchiul Falcon plecă în America. Apoi, ironie a vieții, după trei ani de căsnicie, tânărul moștenitor prezumtiv muri, fără să lase un fiu ; unchiul Falcon deveni astfel moștenitor legitim al domeniului de la Riverscourt. Astăzi înțeleg furia mută a bunicului și remușcărilor amare ale mamei. Datorită infidelității sale, ea se transformase în nepoată a omului a cărui soție ar fi putut fi și a cărui avere, poziție socială, situație ar fi fost la picioarele ei. Mai mult, bănuiesc că nu după multă vreme a regretat cealaltă comoară pe care o pierduse : iubirea bărbatului mai în vîrstă. Mi-am dat seama de mult că mama avea puține iluzii și nici un ideal. Multe dintre ideile mele asupra vieții sînt datorite filozofiei pe care o profesa ea. A, dacă biata mea mamă nu mi-ar fi distrus iluziile asupra vieții, asupra bărbatilor și căsătoriei, nu aș fi în situația dureroasă în care mă găsesc astăzi !...

O intimitate fericită și o dragoste adîncă, fără demonstrații exterioare, se stabili între unchiul Falcon și mine. Unchiul îmi prevenea toate dorințele : cai, ciini, toate fanteziile mele fură satisfăcute ; ultimul lui cadou a fost automobilul care te-a adus aici. Era înzestrat cu o judecată foarte fină și cu o pătrundere neobișnuită, dar avea și o slăbiciune : încrederea lui în el însuși și obișnuința de a vedea pe alții cedînd în fața voinței sale de fier îl făceau incapabil să suporte ca cineva să nu fie de aceeași părere cu el ; trebuia să capitulezi întotdeauna în fața argumentelor sale și să te mărturisești învins. Altfel, fără să se supere, nu-și găsea odihnă pînă ce nu-și

învingea, adică pînă ce nu-și convingea adversarul. Eram de acord asupra celor mai multe chestiuni, dar ne deosebeam cu totul în privința căsătoriei, al cărei partizan hotărît era, cu toată dezamăgirea pe care o încercase el personal. Nu admitea ca o femeie să rămînă singură; credea că femeia nu-și îndeplinește datoria dacă nu se mărită — era convins că fericirea femeii depinde de supunerea ei în fața celui care îi e stăpîn : bărbatul.

Cunoști ideile mele, vere David, și știi că privesc căsătoria cu groază. Să pierzi toate drepturile asupra persoanei tale, să devii proprietatea, jucăria unui bărbat care poate face orice vrea cu tine ! Eu cred că primul drept al unei femei este dreptul de a-și aparține și că posesiunea de sine însăși este inalienabilă. Pentru ce să-și piardă femeia toate drepturile asupra persoanei, asupra averii, asupra libertății sale de acțiune ? Pentru ce să-și schimbe ea numele, luînd numele altuia ? Dacă soții ar fi cel puțin pe picior de egalitate, lucrul ar putea fi tolerabil pentru anumite femei, nu însă pentru mine. Căsătoria însă, așa cum este organizată astăzi, este o sclavie a femeii și prin urmare o degradare.

Ochii Diane aruncau fulgere, tenul ei se însuflețise; bărbia ei părea mai mult ca niciodată tăiată în marmură.

David, reprezentant singuratic al bărbatului tiran, tremura sub lovitura de bici a acestui rechizitoriu violent. Era sigur că Diana nu are dreptate și că femeia este destinată dependenței; dar nu avea curaj să susțină această convingere. Pe de altă parte, nici el nu accepta eventualitatea ca un bărbat să încerce să subjuge acest măreț exemplar de umanitate feminină și să îndrăznească să pătrundă în intimitatea ei, ori, într-un fel oarecare, să caute să-i răpească drepturile ei însăși. De aceea se refugie în tăcere.

— Cînd îmi expuneam ideile unchiului Falcon, continuă Diana, el m-asculta pînă la capăt și pe urmă zicea :

— Scumpa mea copilă, ca aproape toți oratorii feminini, te urci pe platforma propriei tale ignoranțe și vrei să impui o lege bazată pe lipsa de experiență : mărită-te, copila mea, și ai să-ți schimbi părerea.

În zadar se sili unchiul meu să obțină rezultatul dorit. Cu toată lipsa mea de experiență, știam să țin pe bărbați la distanță. Dar pe măsură ce anii se scurgeau

în liniște, discuția noastră tip revenea periodic ; la sfîrșitul fiecărei convorbiri de acest gen, unchiul Falcon îmi spunea :

— Voi cîștiga, Diana, va veni o zi în care vei fi silită să recunoști că am cîștigat.

Încercam atunci să schimb vorba, pentru că îmi dădeam seama că această chestiune era o mică manie a unchiului.

De altfel acesta era singurul punct de nemulțumire în privința mea. Unchiul Falcon era mîndru de tot ce făceam și spuneam eu.

Într-o bună zi limba i se împletici și vorbirea îi deveni greoaie ; domnul Inglestry veni imediat și rămase două ore cu el.

Cînd domnul Inglestry ieși din bibliotecă, figura sa era gravă și părea contrariat :

— Du-te de vorbește cu unchiul dumitale, miss Rivers, îmi spuse el, i-am făcut anumite obiecțiuni și s-a agitat puțin ; cred că are nevoie de îngrijiri.

Am intrat în bibliotecă.

Ochii unchiului străluceau și mai tare decît de obicei, cu toate că buzele lui tremurau.

— Voi cîștiga, Diana, spuse el. Vei fi obligată să o recunoști într-o zi. Vei fi silită să spui : „Unchiule, ai cîștigat“.

Am îngenunchiat în fața lui.

— Nici un alt om nu mă va cuceri, dragă unchiule, așa că pot să-ți spun de pe acum : unchiule, ai cîștigat.

— Copilă neștiutoare, răspunse el, privindu-mă cu o afecțiune inexprimabilă. Vreau să fii fericită. Vreau să fii tot atît de fericită pe cît de fericită ar fi putut să fie Geraldina cu mine.

Geraldina era mama mea. A doua zi unchiul Falcon chemă pe un tînăr notar, instalat de curînd la Riversmead. Acesta veni cu un secretar, dar nu rămase decît cîteva minute în bibliotecă ; de atunci n-a mai dat nici un semn de viață, așa că e probabil că nu i s-a încredințat nici o dispoziție însemnată. Domnul Inglestry posedă și testamentul și codicilul.

Cîteva zile după aceea, am fost chemată, în mijlocul nopții, lângă unchiul meu. Bietul om nu se mișca, nici nu vorbea, dar ochii îi străluceau sub sprîncenele lui groase. Mi s-a părut că mă recunoaște pînă în ultima

clipă. Ochii lui vioi, pe fața aceea moartă deja, păreau că spun : „Diana, voi cîștiga !“

În zori, sufletul lui cutezător își luă zborul...

— Vere David, l-ai fi iubit pe unchiul Falcon.

— Sînt sigur, spuse David.

— Du-te în bibliotecă o clipă și privește portretul lui, care este așezat deasupra căminului ; este opera unui mare artist.

David ascultă.

Diana sună și ceru un pahar cu apă, apoi se apropie de fereastră și privi afară... Pe urmă veni în fața unei oglinzi și își netezi cu mișcări grăbite frumosul ei păr. Pînă aici galopase pe o cîmpie întinsă ; acum se apropia însă de locul unde trebuia să-și ia vînt și să sară obstacolul. Dacă nu își stăpînea nervii, se expunea la un eșec. David reveni și se așează din nou.

— I-ai observat ochii ? îl întrebă Diana.

— Da, are niște ochi minunați, de culoarea chihlimbarului.

— Ochii aceștia de culoarea chihlimbarului ți-au spus ceva, vere David ?

— Mi-au spus tocmai ceea ce dumneata ai repetat adineauri : cu cît îi priveam mai mult, cu atît îmi spuneau mai insistent : „Voi cîștiga“.

— Ei bine, ascultă mai departe, dacă povestea mea nu te plictisește. Cînd domnul Inglestry ne-a citit testamentul, am aflat că unchiul Falcon mi-a lăsat toată averea lui, absolut toată. Vere David, astăzi sînt atît de bogată încît nu mă pricep încă în ce fel se pot cheltui atîți bani. Dar, dacă mă vei ajuta, vreau să ofer Domnului darul aurului. Vreau ca dumneata să ai imediat la dispoziție tot ce îți trebuie pentru biserica, pentru școala, pentru tipografia din Africa. Mai vreau ca de aici înainte să ai la dispoziție o mie de lire pe an, mai mult chiar dacă e necesar, pentru operele dumitale caritabile, și să-ți poți lua un tovarăș. Vrei să primești darurile acestea, vere David, din partea unei ființe recunoscătoare pentru că i-ai arătat drumul Stelei ?

Mai întîi David nu răspunse, ci rămase nemișcat, cu capul puțin dat pe spate, cu mîinile cuprinzîndu-i strîns genunchii ; iar Diana, privindu-l, își dădu seama că el lupta pentru a-și stăpîni o emoție puternică, în voia căreia un bărbat nu vrea să se lase în prezența unei fe-

mei. Apoi David se îndreptă, se reculese și răspunse cu simplitate.

— Primesc, miss Rivers, pentru Dumnezeu și pentru operele sale, primesc în numele copiilor mei sufletești din Africa. Ah ! dacă ai ști ce vor însemna toate acestea pentru ei !

Vocea lui se frânse.

Diana simți că lacrimi de fericire îi umezesc ochii.

— Și, reluă David, vom numi biserica, biserica Stelei-Sfinte.

— Bun, bun, iată o chestiune pusă la punct, spuse Diana. M-ai ajutat în privința primului meu dar, vere David. Acum trebuie să-mi dai un sfat asupra celui de al doilea. La drept vorbind, posibilitatea de a oferi primul dar depinde, în cea mai mare parte, de acest sfat. Îți amintești că ai spus că tămăia închipuie idealul nostru cel mai înalt ? Ei bine ! al meu este în primejdie mare și îți cer să-mi arăți, dacă poți, mijlocul pe care trebuie să-l întrebuițez pentru ca să mi-l păstrez neatins. Ascultă-mă bine ! Testamentul avea un codicil, cunoscut numai de domnul Inglestry și de mine, codicil care trebuie să fie adus la cunoștința publicului un an după moartea unchiului Falcon, în cazul că nu voi fi îndeplinit condițiile impuse. Riverscourt și toată averea unchiului îmi aparțin, cu condiția ca să mă mărit în termen de un an, socotit din ziua morții sale. Unchiul Falcon a murit acum unsprezece luni.

Diana făcu o pauză.

— Doamne sfinte ! strigă David, și strigătul acesta nu era o exclamație de circumstanță, ci venea din adâncul inimii sale. Cu condiția să te măriți ! Și cu cine ?

— Unchiul nu a prevăzut nici o clauză în privința aceasta. Știu însă că s-a gândit la trei candidați, care îi plăceau cu toții, și pe care îi socotea îndrăgostiți de mine : un renumit doctor din Londra, un preot foarte distins și un văr îndepărtat, Rupert Rivers, în posesiunea căruia, dacă nu îndeplinesc condiția prescrisă, va trece toată moștenirea.

David se plecă înainte, cu coatele pe genunchi ; dezaprobarea cea mai categorică se citea în ochii săi cînștiți.

— De necrezut ! spuse el. E cu puțință ca unchiul dumitale, care te iubea cu adevărat, care vroia să te

vadă fericită, să-ți fi aruncat această sarcină pe umeri, în clipa morții sale ? Probabil că mintea lui era tulburată în clipa în care a stipulat acest codicil.

— Domnul Inglestry este de părerea aceasta ; totuși starea în care se găsea unchiul meu nu îngăduie posibilitatea de a pune în discuție ultima lui voință. Ideea de a mă sili să mă mărit devenise o obsesie la unchiul Falcon.

David, cu capul sprijinit în mîini, privea în podea. Știind acum la ce capitulare crudă avea să fie împinsă frumoasa ființă din fața lui, David nu mai îndrăznea să o privească în ochi. Ea nu mai putea fi privită decît cu uimire și cu admirație ; David știa că o milă adîncă s-ar citi în ochii săi, de aceea prefera să privească în jos cu încăpăținare.

— Iată, reluă Diana, posibilitățile care mi se oferă. Dacă refuz să îndeplinesc condiția impusă, vom fi obligați, cu o zi înainte de aniversarea morții unchiului Falcon să aducem codicilul la cunoștința lui Rupert Rivers. Va trebui să-i predau totul, să părăsesc casa mea dragă și să reîncep alergătura după omnibus ! Pe de altă parte, dacă, pentru a păstra tot ce îmi e mai scump în viață, primesc să devin soția unuia dintre candidații unchiului Falcon, sau a unuia dintre admiratorii mei care nu cer decît cea mai ușoară încurajare, pentru ca să vină să-mi ceară mîna, atunci îmi reneg propriul meu ideal, îmi vînd persoana și libertatea mea ; pentru ca să păstrez un bun care îmi aparține după lege, mă cobor la nivelul femeilor pe care le-am disprețuit întotdeauna : acelea care se mărită pentru avere.

— Nu trebuie să te gîndești la așa ceva, protestă David, de altfel nici nu ai fi în stare să o faci. Dar vărul dumitale Rupert nu este un bărbat pe care l-ai putea iubi și cu care te-ai putea mărita în chip cinstit ?

Diana rîse amar.

— Vere David, află că puțin timp înainte de moartea bunicului, am fost logodită, vreme de cinsprezece zile, cu Rupert Rivers. Atît mi-a fost de-ajuns pentru ca să mă îngrozesc de mine însămi ! Tînără cum eram pe vremea aceea, și cu toată opunerea mamei mele, am rupt logodna fără multă discuție.

David păru încurcat.

— Dragostea vărului dumitale n-ar fi trebuit să aibă un astfel de efect asupra dumitale. Eu nu mă prea pricep în treburile acestea, însă cred că iubirea unui bărbat trebuie să inspire femeii un respect mai mare pentru persoana ei și să o facă să-și vadă frumusețea sub un nou aspect, din moment ce această frumusețe este obiectul unui cult din partea aceluia care o iubește. Mi-aduc aminte — fața palidă a lui David se îmbujoră deodată, dar pentru a veni în ajutorul Dianei el își continuă cu curaj confidența, — mi-aduc aminte că, în ajunul plecării mele la Oxford, am sărutat mâna lui Amy ; ea mi-a scris că vreme de câteva zile mâna pe care i-o sărutasem i se păruse deosebită de cealaltă.

În clipa aceasta, Diana se simți mult mai în vîrstă decît David Rivers :

— O, ce copil ești, spuse ea cu blîndețe, cu Amy și cu neofitiții dumitale, ce poți să știi despre niște bărbați ca Rupert sau ca doctorul, sau chiar ca acel demnitar bisericesc ? Dumneata ești în stare să te îndrăgostești de sufletul unei femei, și trupul ei să nu-l iubești decît pentru că e învelișul acestui suflet. Oamenii despre care ți-am vorbit te fac să înțelegi repede că pentru ei nu are valoare decît frumusețea ! După ce unul dintre aceștia te-a privit mai lung, îți vine să-ți spargi toate oglinzile.

David o privi pe Diana cu ochi calmi. Ochii aceștia păreau niște izvoare de curățenie sufletească : și totuși în adîncul lor lucea o flacără.

— Cînd o femeie este cu adevărat frumoasă, spuse el, ea nu are dreptul să țină de rău pe cineva pentru că privind-o bagă de seamă acest lucru.

Diana rîse și roși puțin ; era sătulă de complimente, dar acela al lui David, atît de neprevăzut, atît de impersonal, o încîntă cum nici un compliment nu izbutise pînă atunci.

O clipă mai tîrziu, Diana își regăsi toată seriozitatea. Hotărîri de mare însemnătate urmau să fie luate : unchiul Falcon murise de unsprezece luni.

— Atunci, crezi că trebuie să mă mărit pentru ca să-mi păstrez averea ?

— Fereastră Dumnezeu ! strigă David. E păcat să părăsești casa aceasta, dar ar fi cu mult mai grav păcatul

dacă ai contracta o căsătorie lipsită de dragoste. Jertfește totul, dacă e nevoie, dar salvează-ți idealul.

Diana, de sub pleoapELE ei plecate, îi aruncă o privire furișată.

— Aceasta ar însemna, vere David, să nu poți avea banii pentru biserică, pentru operele, pentru credincioșii dumitale.

Lucru curios, David nu se gândise la aceasta, căci fusese cu totul absorbit de privațiunile cărora urma să se supună Diana.

Dezamăgirea personală îl izbi în plin, fără ca să-l facă să stea o clipă la îndoială.

— Cum aş putea să clădesc biserica Stelei Sfinte cu veniturile unui ideal irosit ? Dacă biserica mea trebuie să fie construită, banii se vor găsi undeva.

— Mai este un mijloc, spuse Diana deodată.

— Care ? întrebă el.

Diana se ridică, se apropie de fereastră și rămase să contemple parcul întins, aurit de amurgul de iarnă. Amazoana se găsea în fața obstacolului cel mai mare și nu știa ce se află de partea cealaltă ; ea își luă vînt strîngînd hăturile. Diana se întoarse lîngă cămin, și îndreptîndu-și statura ei splendidă, se opri în fața lui David. Vocea-i era calmă, atitudinea-i era nesilită, în vreme ce pe un ton sigur de sine răspunse întrebării lui David :

— Aș dori, vere David, să te căsătorești cu mine în dimineața plecării dumitale în Africa.

10

ÎN FAȚA OBSTACOLULUI

David sări în picioare și, privind-o pe Diana în plină față, spuse :

— Nu pot să fac acest lucru !

Diana se aștepta la acest răspuns. Ea nu spuse nimic o clipă, două, apoi întrebă cu multă liniște :

— Pentru ce nu, vere David ?

Fiindcă acesta continua să stea în picioare în fața ei, fără să vorbească :

— Ia loc, spuse Diana pe un ton poruncitor.

Apoi repetă :

— Pentru ce ?

David își păstră însă atitudinea și pentru prima oară Diana băgă de seamă că el este puțin mai înalt decât ea.

— Pentru ce ? spuse el. Pentru ce ? Pentru că, chiar dacă aș vrea, vreau să spun chiar dacă dumneata ai vrea, — dacă amîndoi am dori acest lucru, — Africa centrală nu este o țară potrivită pentru o femeie. Nicio-dată nu aș duce acolo o femeie.

Diana se roși și își mușcă buza de jos cu dinții ei albi. Mîinile ei se strîngeau convulsiv și privirile sale furioase întîlniră ochii neliniștiți ai lui David.

Depunînd un efort remarcabil, ea își stăpîni minia.

— Dragul meu văr, spuse ea, — Diana vorbea încet și se așeză pe canapea, aranjînd cu grijă pernele de mătase risipite ici și colo — săvîrșești o greșală mare în ce privește sensul cuvîntelor mele. Te credeam mai pătrunzător. Nu am nici cea mai mică intenție de a mă duce în Africa sau de a-ți impune prezența mea. Dumneata și cu mine am decis să fim celibatari convinși. Dar tocmai din pricina aceasta, prin aranjamentul pe care-l propun, avem totul de cîștigat și nimic de pierdut. Și pentru că ne înțelegem atît de bine, pot să-ți spun, cu același ton pe care l-aș întrebuița cerîndu-ți să-mi legalizezi semnătura : „Vere David, vrei să-mi faci serviciul de a te căsători cu mine în dimineata zilei în care vei pleca în Africa ?” Nu vezi că prin aceasta nu-ți iei nici o obligație ; mă eliberezi însă din dilema penibilă în fața căreia m-a situat codicilul unchiului Falcon. Îmi oferi posibilitatea de a dăruia aur și tămîie, și mi-ai spus de mai multe ori că nu crezi că te vei întoarce în Anglia.

Figura tînără a lui David se înăsprî :

— Înțeleg, spuse el. Și eu trebuie să procur smirna ! Nu pot să-ți promit însă cu certitudine că voi muri... S-ar putea chiar să scap și să trăiesc mai departe, ceea ce ar fi supărător pentru dumneata.

Diana nu-și dăduse seama în ce măsură propunerea aceasta ciudată îl va răni pe David, amărăciunea dure-roasă din vocea tînărului îi aduse lacrimi în ochi.

— Dragul meu văr, spuse ea cu multă bunătate, să dea Dumnezeu să trăiești și să te poți consacra mulți ani nobilei dumitale misiuni. Mi-ai spus însă că nimic nu te

recheamă în Anglia și că pleci din țara noastră fără să ai de gând să te mai întorci. Nu eu am sugerat aceste lucruri. Și apoi nu vezi că ajutîndu-mă, în felul acesta, dai o mîină de ajutor și bieților africani, fiindcă vei avea o biserică și o școală, precum și banii necesari operelor dumitale ?

— Atunci, toate cuvintele dumitale frumoase erau numai prețul menit să mă cumpere ! strigă David, aruncîndu-i priviri de foc. Și dumneata numești astfel de lucruri daruri către Domnul !

Încă o dată, Diana roși. Această ultimă nedreptate era greu de suportat, dar suferința intimă pe care o revela vocea lui David o ajută să se stăpînească și să răspundă liniștită :

— Sînt tristă, vere David, că ai o astfel de părere despre mine. Mă bănuiești pe nedrept : chiar dacă nu ar fi existat codicilul testamentului, tot ceea ce ți-am oferit ar fi fost dăruit de bună voie și cu inima bucuroasă. Gîndul că banii mei vor putea să arunce lumină în acest întuneric mi-a pricinuit o bucurie adevărată. Oh, vărul meu, refuză-mi cererea dacă vrei, dar nu mă judeca pe nedrept !

Fața lui David se însenină ; dar, o clipă după aceea, ca și cum un gînd nou i-ar fi trecut prin minte, își reluă expresia aspră.

— Nu cumva planul — ideea aceasta — era concepută în duminica în care, pentru prima dată, ai intrat în biserica din Brambledene ?

Diana nu răspunse.

— O, Doamne ! reluă el cu violență, spune că nu e adevărat ; Doamna mea Necunoscută, spune că ai venit să te rogi și că restul nu ți-a venit în gînd decît mai tîrziu !

Ochii luminoși ai Dianei întîlniră pe acei ai lui David, dar nu se plecară, cu toate că buzele-i tremurau vizibil.

— Nu pot să te mint, vere David, spuse ea cu curaj. Mi se spusese că vei pleca pentru totdeauna. Am văzut în această împrejurare o scăpare, ultima mea speranță. Am venit... am venit să văd dacă ești un om în care voi putea să mă încred.

David lăsă să-i scape un geamăt, privi în jurul lui cu ochii rătăciți, ca și cum ar fi căutat un mijloc de scă-

pare ; pe urmă, copleșit, se lăsă să cadă pe un scaun și își acoperi fața cu mâinile.

— Nu pot, miss Rivers, spuse el. Ar însemna să-mi bat joc de taina căsătoriei, dacă m-aș însura cu dumneata dimineăta, știind bine că te voi părăsi înainte de sfârșitul zilei. Cum aș putea, în fața lui Dumnezeu, să fac promisiuni pe care îmi va fi imposibil să le țin ?

David ridică spre ea o față deznădăjduită.

Diana surîse ușor. Cu o clipă înainte ea se așteptase ca David să plece din casă, pentru a nu se mai întoarce niciodată. Faptul că accepta să discute, chiar pentru a dovedi imposibilitatea de a răspunde acestei cereri, era un semn bun ; privindu-l cu prietenie, ea răspunse :

— Mi se pare însă că motivul căsătoriei noastre ar fi tot atît de important, tot atît de vital ca oricare dintre cele pe care le menționează cărțile de rugăciuni. Cît despre obligația de a mă părăsi, multe dintre prietenele mele s-au măritat, în timpul războiului, cu ofițeri, numai pentru că vroiau să-și asigure onoarea de a deveni văduvele lor.

Ochii lui David se luminară

— Era dragostea la mijloc ! spuse el.

— Nu întotdeauna, am cunoscut și cazuri interesante : de pildă, acela al unei fete care, în dimineăta plecării unei cătane, s-a căsătorit cu el, convinsă fiind că va fi ucis în prima luptă... Ei bine ! fericitul soț s-a întors și acum trăiesc ca pisica și cîinele.

— Ce urît ! spuse David. Mi-e silă să ascult astfel de povești !

— Ei bine ! motivele noastre nu sînt oare mai bune, nu sînt ele superioare aceloră, care, zilnic, creează căsnicii fără dragoste ?

— Greșelile altora nu pot da naștere unui drept pentru dumneata.

— Știu, răspunse Diana fără să pară jignită, dar nu văd nici un rău în propunerea mea. Putem prea bine să ne păstrăm o fidelitate absolută, deși vom fi despărțiți de țări și mări. Putem prea bine să venim unul în ajutorul celuilalt, pe calea gîndului și a rugăciunii, cît și prin scrisori, fiindcă bineînțeles, vere David, ne vom scrie din cînd în cînd. Prietenia noastră nu are nici o valoare ?

— Ba are o valoare neprețuită, dar nu ne dă dreptul să facem o faptă rea.

Deodată David se ridică și spuse repede :

— Trebuie să plec, să fiu singur, și să mă gândesc timp de douăzeci și patru de ore la chestiunea aceasta. Pe urmă voi lua o hotărâre. Apoi, cu voia dumitale, voi pleca la Londra și voi supune cazul unui om pe care nu vreau să-l numesc, dar a cărui judecată îmi inspiră multă încredere. Dacă el va fi de acord cu mine, hotărârea mea va deveni mai puternică ; dacă el se va deosebi...

— Îți vei păstra totuși hotărârea, spuse Diana cu un surâs trist, apoi sună.

— Încep să te cunosc mai bine, vere David... Trăsura, Rodgers... Cine este acest Solon ?

— Un doctor, care m-a îngrijit minunat, din pricina misiunii mele cât și pentru că tatăl meu era și el doctor. El mi-a dat diagnosticul cel mai optimist.

— Așa ? Crede că vei putea totuși să suporti clima ? David surîse.

— Mi-a dat trei ani ; ceilalți nu-mi acordă decât doi, unul poate.

— Trebuie să-mi spui cum îl cheamă ; poate că e pretendentul meu, necunoscut dumitale.

— Nu cred, pentru bunul motiv că are o femeie încântătoare și doi copii ; dar, firește îți voi spune numele lui.

Îndată ce David pronunță acest nume, o expresie de plăcere trecu pe fața Dianei.

— Îl cunosc bine. Era doctor la spitalul Steleî Sfinte ; îl chemau în toate cazurile dificile. Nu ai putea să faci o alegere mai bună. Spune-i totul, și numele meu dacă vrei ; pot să mă încred în el. Însă, vere David, — se auzea tropotul calului pe pietrișul din alee, — te rog, amintește-ți tot ceea ce înseamnă această chestiune pentru mine. Nu lua lucrurile ca și cum ar fi vorba de un caz abstract. Păstrează-le caracterul lor personal. Noi nu prea semănăm cu ceilalți oameni. Sîntem amîndoi singuri pe lume. Misiunea dumitale îți este atît de dragă, gîndește-te la ce vei putea să realizezi... Casa aceasta reprezintă totul pentru mine, abia acum îmi dau seama de puterea pe care o posed. Nici eu, de altfel, nu-mi voi pierde vremea în zadar : am patru parohii de înzestrat ;

pînă acum nu am făcut mare lucru, pentru că domnul Inglestry a vrut să fac economii din venit ca să pot, în cei mai rău caz, să-mi cumpăr o mică rentă. Fiindcă, sincer vorbind, vere David, dacă refuzi propunerea mea, va trebui să mă mulțumesc cu așa ceva. Nu am deloc intenția să-mi vînd corpul ca pe un sclav și să-mi arunc sufletul într-o înjosire fără sfîrșit. Voi pierde totul dacă dumneata vei spune „nu“. În același timp, Dumnezeu știe că nu vreau să fac o faptă rea. Nu vreau să te silesc să-ți calci pe inimă. Mă crezi, nu-i așa ?

David îi luă mîna și o ținu strînsă într-a sa.

— Te cred, miss Rivers, și poți să ai încredere și dumneata în mine. Nu voi uita ce însemnătate are această chestiune pentru fiecare dintre noi ; situația este grea. Nădăjduiesc că lumina mi se va arăta și că voi vedea limpede. Lumina se va ivi poate chiar astăzi seară ; presimt acest lucru. Dacă este așa, nu te voi face să aștepti patruzeci și opt de ore ; voi pleca la Londra mîine dimineață, în zori, pentru ca să-l văd pe sir Deryck și, dacă va fi cu putință, voi lua trenul de 2,33 pentru Riversmead. Vei fi aici singură, mîine la ora aceasta ?

— Voi trimite mașina la gară, la trenul de 2,33, și voi fi aici singură. La revedere, vere David.

— La revedere, miss Rivers.

Diana îl conduse pînă în hol și îl văzu urcîndu-se în trăsurica ușoară, care se depărta repede.

Apoi intră în bibliotecă, închise ușa cu cheia, și se așeză în fața portretului lui Falcon Rivers. Ochii de chilimbar păreau că o privesc cu bunătate, dar spuneau mereu : „Voi cîștiga, Diana !“

— O, unchiule, murmură ea, ce mijloc ai întrebuințat ca să-mi asigurîi fericirea. Ah ! dac-ai putea să înțelegi singurătatea, durerea, înjosirea, rușinea la care m-ai supus ! Să fii silită să cer unui bărbat, — chiar unui sfînt ca David Rivers, — ceea ce i-am cerut ! Și cum l-am jignit dîndu-i impresia că am construit totul pe ipoteza morții sale !

Deodată, după tensiunea violentă de adineaori, toată ființa ei se prăbuși. În genunchi, lîngă fotoliul gol al unchiului său, — în locul în care de atîtea ori se găsisese în aceeași atitudine, privindu-l cu dragoste, — Diana își îngropă obrazul între brațe și plînsese, plînsese, pînă ce-i

secară lacrimile. Între hohotele sale de plîns, cuvinte în-tretăiate îi scăpau de pe buze :

— Pentru ce a fost atît de indignat și de înspăimîntat ? murmură ea. Mie lucrurile mi se păreau atît de simple. În sfîrșit, douăzeci și patru de ore de așteptare sînt mai puțin decît patruzeci și opt. Dar... ce hotărîre va lua ? Oh, ce hotărîre va lua ?... Îmi pare rău, Chappie, nu-ți dau voie să intri, nu vreau să văd pe nimeni. — Aceasta ca răspuns unor bătăi în ușă, însoțite de apăsări nerăbdătoare pe clanță... — Da, a plecat adineaoori... Da, cu trăsura... Te rog să nu-l numești misionarul meu, eu nu sînt o populație păgînă !... Nu, nu m-a cerut în căsătorie. Ce proastă ești !... Chappie, dacă nu pleci imediat, pun mîna pe pușca unchiului Falcon și trag prin ușă exact în dreptul figurii tale !... Îmi dau seama, după sunetul vocii, că ești în genunchi... Nu, nu stau de vorbă cu spiritele ; dar dacă nu pleci, o să te transformi îndată în spirit... Chappie ! peste zece secunde sun, și cînd o să vină Rodgers, îi voi porunci să te ia de braț și să te ducă sus.

După ce doamna Vane, indignată, se depărtă în sfîrșit, tăcerea se restabili și din nou Diana își sprijini fața pe fotoliu ; ea plîngea și rîdea în același timp, apoi strigă cu amărăciune :

— Ah ! ce singură sînt, ce singură sînt ! Nimănui nu-i pasă de mine !

Atunci Diana își aminti că poate să se roage, să se roage Aceluia care are grijă de noi toți, a cărui înțelepciune nu are margini, a cărui iubire este neschimbătoare. Dacă El ar merge înaintea ei, ea și-ar vedea limpede calea.

După rugăciune, pacea se coborî asupra ei. Cu sufletul relativ împăcat, Diana așteaptă răspunsul lui David.

11

O VOCE ÎN NOAPTE

Focul ardea încet în căminul din odaia de lucru. Pendula de marmură neagră, așezată pe cămin, sunase miezul nopții. Fiecare lovitură păru-se a fi un dangăt de clopot, un prohod al nădejdiilor de mai bine, al pro-

iectelor trandafirii ; acum, vibrînd argintiu, pendula vesteia în ziua oră a zilei noi.

Sara și ajutoarele sale dormeau de mult.

Singura ființă de veghe sub acoperișul locuinței preoțești din Brambledene era David, ghemuit în fotoliul părintelui absent.

Focul ardea din ce în ce mai încet, dar David nu se îngrijea cîtusi de puțin ; jăratecul sfîrșia, cu zgomotul trist al sfîrșitului.

David nu luase încă nici o hotărîre în privința căsătoriei sale cu Diana. Privise chestiunea din toate punctele de vedere. Diana îl rugase să nu ia lucrurile în abstract, să nu piardă din vedere caracterul lor personal.

Această recomandare era superfluă ; personalitatea puternică și luminoasă a Dianei domina viziunea mentală a tînărului preot, după cum soarele, străbătînd printre nori, limpezește atmosfera, transformă peisajul, pînă aici monoton, și îi împrumută o neașteptată frumusețe. David rămase nedumerit cînd își dădu seama că nu mai e în stare să se ocupe de treburile sale cele mai personale, la adăpost de influența Dianei. Viitorul întreg părea că e în funcție de fericirea sau de nefericirea tinerei femei : va fi ea înconjurată de luxul și de farmecul mărețului ei palat, sau va fi aruncată pe stradă, singură și săracă ?

Ideile lui David suferiseră o transformare completă. Pînă acum, Africa rămînea mereu în primul plan al preocupărilor sale ; restul, inclusiv viața sa, veneau în al doilea rînd.

Acum însă Diana trecea înainte și toate celelalte păreau lipsite de însemnătate, — toate, afară de conștiința curată a lui David și de voința sa nestrămutată de a urmări binele și de a evita răul.

Tînărul preot rămase surprins față de starea de spirit pe care și-o descoperea, și căreia nu știa ce nume să-i dea.

În vreme ce, absorbit în meditările lui, David visa, Diana redeveni „Doamna Necunoscută“. El revăzu săptămîinile scurse și constată că gîndul la Diana nu-l pă-

răsise niciodată, că dorința de a cuceri sufletul acesta pentru Dumnezeu fusese preocuparea de căpetenie a spiritului său. Diana i se înfățișase înfășurată în penumbră, cu ochii ei cenușii care-l priveau în timp ce el vorbea, cu o privire uneori rece, ironică, neîncrezătoare, alteori neliniștită, întrebătoare, tristă ; grea de la lacrimi ascunse, tristă de un dor nespus !

Pe urmă venise în paraclis ; și Doamna lui Necunoscută pierise, lăsînd locul Dianei Rivers, poruncitoare, vioaie, strălucind de vitalitate și de bunăvoință ; cînd se gîndea că nu-i aflase numele decît de patruzeci și opt de ore, se minuna de gradul de intimitate la care ajunseseră amîndoi.

Desigur că influența puternică pe care Diana o exercitase de la început asupra spiritului său se explica prin aceea că, de la început, ea avea de gînd să-l determine să joace un rol în aranjamentul care urma să descurce ițele încilcite ale destinului ei. David strînse pumnii și încercă să reziste miniei instinctive pe care i-o inspira Diana. Era pentru el un chin să-și amintească bucuria lui naivă la vederea acestei noi venite în casa de rugăciune ; și, mai tîrziu, fericirea lui intimă la gîndul că el fusese vocea care o îndrumase pe calea aceasta, fericire purificată de faptul că el urma să dispară. Ori tot timpul el nu fusese decît instrumentul de care Diana vrîia să se slujească pentru ca să-și ajungă scopurile !

David tremura de indignare.

Cu toate acestea, în confesiunea voluntară a Dianei fusese atîta noblețe și adevăr, chiar în clipa în care o fire mai josnică s-ar fi simțit ispitită să recurgă la tertipuri, încît David îi acordase pe loc o iertare tot atît de generoasă și acum lupta împotriva unei reveniri agresive a miniei sale.

Trebuia însă să examineze prezentul.

I se cerea să facă un lucru nemaiauzit. Putea oare să refuze ? Putea el să părăsească Anglia știind bine că are posibilitatea să aducă Dianei un asemenea serviciu, să o elibereze de obligații odioase, să îndrepte pe scurt o faptă rea — și totuși refuzase ?

Putea oare să înceapă călătoria spre Africa, lăsînd-o pe Diana fără cămin, în fața unor dificultăți nenumărate, poate în fața ispitelor ? Moștenitoarea cea frumoasă, la adăpost în casa ei strămoșească, putea să-l țină pe Ru-

pert Rivers la distanță dacă vroia. Dar, dacă Rupert Rivers ar deveni stăpîn la Riverscourt ; dacă tot ce-i era drag, tot ce i-ar lipsi atît de mult ar aparține acestui om și dacă, în aceste împrejurări, Rupert Rivers ar încerca să o cucerească pe sora de caritate ?

David își frînse mîinile înghețate și scrișni din dinți ; apoi, nedumerit, se întrebă ce se întîmplase cu el.

Pentru ce gîndul că un bărbat ar putea s-o cucerească pe Diana îl scotea din fire ? Îi transmisese ea oare ideile ei extravagante ?

Cu cît se gîndea mai mult, cu atît își dădea seama că acțiunea care i se cerea nu va genera decît lucruri bune, pentru Diana, pentru enoriașii din Riverscourt și din satele vecine. Și ce binefacere ar însemna capitularea lui și pentru populația creștină din continentul negru ! Nici o ființă omenească nu ar avea de suferit. David își aduse aminte deodată, cu o etxtraordinară luciditate, de confidențele pe care bătrînul preot, cam guraliv de felul lui, i le făcuse despre Rupert Rivers, care poseda de pe acum mai mulți bani decît avea nevoie și care ducea o viață fără griji, nepăsător de soarta altora, și neîngrijindu-se decît de distracțiile lui. Avea o singură calitate : dorința de a se căsători cu Diana. David nu putea suporta acest gînd.

Încă o dată, mîinile lui David se încheștară dureros, și o adevărată agonie îi cuprinsese inima la gîndul că Diana va deveni soția lui Rupert Rivers.

Da, fără îndoială, acțiunea care i se cerea va fi favorabilă multora, nu va vătăma pe nimeni. Dar îndată ce spiritul său accepta posibilitatea de a satisface cererea Dianei, spectrul ironiei, demonul nesiguranței i se înfățișau. Cum se va justifica el în fața lui Dumnezeu ?

Pendula de marmură neagră sună ceasul unu.

David se înfioră. Se scursese o oră din ziua aceasta, în care promisese Dianei că-i va aduce o hotărîre ; și după ore întregi de frămîntare, concluzia era încă departe.

— O, Doamnă ! se rugă el, trimite-mi lumina, fă-mă să-ți cunosc voia.

Ceasurile care se scurg între unu și două noaptea și între două și trei aduc o spaimă misterioasă pentru acela care stă de veghe singur. Atunci se lasă tăcerea cea mai

adîncă pe pămînt și sentimentul vecinătății cu lumea spiritelor se face simțit cu o realitate intimă. Cocoșii nu au cîntat încă, zorile nu învîrstează încă întunecimea compactă a cerului. Prințul Întunericului cuprinde pămîntul, iar duhurile luminii, cu aripile strînse, stau nemîșcate, ținîndu-și săbiile lor strălucite în teacă. E vremea nelegiuirilor și a crimelor.

Chiar sufletele creștine care stau treze sînt cuprinse de o spaimă neștiută ; pe urmă aerul se răcește, înaintea zorilor. Acum sufletele își iau zborul, acum se arată moartea pentru ca să-și ia dijma ei ; cei care, obosiți de veghea vieții, închid acum ochii, nu vor mai vedea niciodată lumina zilei : cu mîinile împreunate pe piept, ei și-au împlinit sarcina pe lume !

Viața în genere este acum slăbită.

De la unu la două David se rugă. Gîndurile rele, sugestiile diavolești se izbîră în zadar de mintea sa ; el le înlătură pe toate.

Orologiul sună ora două. Lampa, după ce tremură cîțava vreme, se stinse deodată. David luă chibriturile și aprinse o luminare așezată pe masa de lîngă el. Orologiul sună trei ceasuri, jăratiful din cămin se stînsese, în jurul lui domnea semiîntunericul. David se învioră. Pierduse conștiința lucrurilor din afară și nu simțea frigul ; tremura la unison cu sufletele care treceau !

În cele din urmă, un sentiment de pace sufletească îl cuprinse încet. Ridică anevoie capul, se lăsă pe spe-teaza fotoliului și căzu într-un somn ușor... Era epuizat, trupește și sufletește.

Nu auzi pendula bătînd ora patru.

În timpul somnului i se păru că percepe răspunsul la ruga lui ; deschizînd ochii, David spuse deodată, cu voce tare :

— Voi spune da. Ce mulțumită va fi Diana !

Văzu în fața lui figura Diane radiind de fericire. Doamna Necunoscută ! da, de două luni, ea îi stăpînea gîndurile ; își aminti cum toată săptămîna nu dorea decît să revadă figura blindă și capul mîndru al Doamnei Necunoscute, sprijinită de coloana de piatră din biserică. Apoi cele două zile de intimitate în care își dezvăluise tot farmecul ei personal. Diana vorbise ore întregi — și el o observase cu atenție — așa că toate mișcările și ges-

turile ei îi deveniseră familiare. Astăzi chiar o va revedea, și norii toți vor dispărea când el își va expune hotărîrea. Ochii recunoscători ai Diane se vor întoarce spre el.

Deodată David sări în picioare :

— Doamne Sfinte, strigă el ,o iubesc pe Diana !

Descoperirea aceasta fu ca un trăznet pentru tînărul preot. Hotărît să ducă o viață de celibatar, niciodată nu se gîndise că ar fi cu putință așa ceva. Fără teamă, din prietenie, el răspunsese chemării în ajutor pe care ea i-o adresase, și acum !

.

David rămase ca împietrit în tăcerea de gheață a zilei care începea și examină situația cea nouă.

„O iubesc pe Diana și peste două săptămîni mă însor cu ea ! Și după cîteva ore o voi părăsi pentru totdeauna, fără ca s-o mai revăd vreodată ! Îi voi dărui însă pacea și fericirea. Dacă Diana ar ști că o iubesc, n-ar primi niciodată acest serviciu de la mine.“

David, care se plîmba prin cameră, se opri și își puse mîna pe masă, pe care ardea cu greu o luminare.

„Voi putea eu, își spuse el, voi putea să fac în așa fel încît Diana să nu bănuiască adevărul ? Voi putea să mă căsătoresc cu ea dimineța și să o privesc pentru ultima oară înainte de căderea serii, fără ca ea să-și dea seama că o iubesc !“

După ce își puse această întrebare, David se sculă, cu fruntea sus, cu ochii strălucitori și își răspunse printr-o altă întrebare :

„Există yreo faptă pe lume pe care un bărbat să nu o poată face pentru femeia iubită ?“

Apoi se duse la fereastră și trase perdelele grele de rips, deschise obloanele și privi afară. Nu se vedea încă nici o lumină ; dar, ca o făclie minunată, drept în fața lui, strălucea luceafărul de dimineată. Cu tot frigul, David deschise fereastra, pentru ca să vadă mai bine steaua. Apoi îngenunche, sprijinindu-se de marginea ferestrei.

— Doamne Dumnezeu, spuse el, cu ochii ațintiți asupra luceafărului, îți mulțumesc pentru lumina pe care mi-ai trimis-o. Îți mulțumesc pentru iubirea ta nesfir-

șită, pentru steaua care ne călăuzește. Binecuvîntat fie numele Tău pentru că iubirea dumnezeiască și iubirea pămîntească pot să se întîlnească într-un ideal minunat. Îți mulțumesc pentru că, deși o iubesc pe Diana, nu aștept nimic în schimb !

12

ÎN AȘTEPTARE

— Chappie, te ții mereu de șotii amoroase, spuse Diana doamnei sale de companie ; cite inimi mai vrei să cucerești înainte de a-ți părăsi învelișul muritor ? La drept vorbind, ești obișnuită cu păcatul acesta ! Bănuiesc însă că, din moment ce ai trecut prin trei căsnicii, crezi că poți să cazi în recidivă fără teamă de pedeapsă. Este adevărat oare că bietul doctor Dapperley ți-a cerut mîna ?

Doamna Marmaduke Vane surîse cu îngăduință, în vreme ce adăuga o linguriță de frișcă la cafeaua cu lapte din fața ei.

— Mi-a dat să înțeleg totul, răspunse ea, și mi-a strîns brațul cu mult mai tare decît era nevoie în vreme ce mă însoțea pînă la mașină, sub pretext că pămîntul e lunecos.

— Nu cumva băuse prea multă șampanie ? întrebă Diana ; de fapt, nu, mi-aduc amînte, nu v-ați întîlnit la o masă, ci la un ceai... Chappie dragă, primește felicitările mele ; cred că este un lucru hotărît.

— Fără îndoială, mi-a dat să înțeleg totul, repetă doamna Vane, luîndu-și o porție copioasă de omletă cu ciuperci.

— Însă mariajul acesta nu va fi o veste cam neplăcută pentru nașul meu ? întrebă Diana, cu ochi răutăcioși.

— Am desigur un mare respect pentru părintele Goldsworthy, răspunse cu o voce solemnă doamna Vane, și îmi pare rău că-i voi pricinui o decepție. Însă, înțelegi, era Sara la mijloc.

— A, da, spuse Diana, era Sara. Și Sara îl ține pe nașul meu sub papuc.

— Este o ființă neobrăzată, continuă doamna Vane, care trebuie să fie pusă la locul ei.

— O, strigă Diana, ce s-a mai întâmplat, povestește-mi, Chappie dragă !

Doamna Vane refuză însă.

Micul dejun o găsea totdeauna pe Diana radiind de sănătate și de bună dispoziție. Ea se bucura de începutul fiecărei zile. Însă în dimineața aceea, un observator mai pătrunzător decât doamna Vane ar fi descoperit o oarecare nervozitate sub veselia aparentă a tinerei castelane din Riverscourt. Ea prîvi de mai multe ori pendula, suci și învîrți numeroasele scrisori pe care le adusese poșta, dar nu deschise nici una ; contemplă îndelung întinsul acoperit de zăpadă al parcului și pomii desfrunziți, cu coroane imense, bău cîteva cești de cafea tare și nu mîncă nimic.

Ziua care începea era doar ziua în care se va hotărî soarta ei. Înainte de sfîrșitul zilei, ea va ști dacă palatul acesta va fi mai departe al său, sau dacă va pierde totul, silită fiind să înceapă o viață modestă.

Dacă David luase trenul de 9 dimineața, acum se apropia de biroul lui sir Deryck Brand. Care va fi sfatul lui sir Deryck ? Diana știa că acesta este un om cu sentimente nobile și că are despre căsătorie o părere foarte înaltă. Pe de altă parte, el posedă o judecată sigură și fugea de tot ce este morbid ; aprecierea lui nu va fi influențată de nici o exaltare morală și Diana nădăjduia că prietenia reală pe care sir Deryck i-o purta va milita în favoarea ei.

Nu putea să-și închipuie cineva doi bărbați mai deosebiți decât David Rivers și Deryck Brand. Aceștia erau însă cei doi oameni pe care Diana îi stima mai mult pe lume. Ea avea o desăvîrșită încredere în ei. Și totuși, inima i se oprea cînd își aducea aminte că viitorul ei depinde de rezultatul convorbirii pe care o vor avea în dimineața aceasta cei doi bărbați.

Îl vedea pe doctor în fața ei : în cabinetul de consultații din „Wimpole Street“, cu fața calmă și fermă, ascultîndu-l cu atenție pe David. Pe masă vor fi desigur violete, iar doctorul se va sprijini pe speteaza fotoliului mobil, cu mîinile împreunate în fața lui.

David, slab și palid, va părea foarte fragil în marele fotoliu capitonat, îmbrăcat cu marochin verde, în care

luaseră loc atâtea ființe chinuite. El se va mișca de multe ori vorbind și își va încrucișa adesea picioarele. Albeața frunții sale îi va evidenția linia învălurată a părului său des și negru. Sir Deryck va vedea în ochii lui David priviri mistice și entuziaste, iar bunul simț al doctorului va cădea ca o lovitură de ciocan ! Dar dacă David va fi luat o hotărâre, vor trebui multe lovituri de ciocan pentru a o schimba.

Doamna Vane întrerupse seria de imagini întinzându-i ceașca pentru ca să o umple din nou.

— Dacă aș fi atât de grasă cât ești tu, Chappie, spuse Diana cu veselie, m-aș mulțumi cu o ceașcă... Însă, la urma urmei, să nu anticipăm. Ce o să mă fac eu după ce voi servi de domnișoară de onoare la nunta ta ? O să fiu silită să cer la mica publicitate o doamnă de companie urfă, care să nu fie în primejdie de a fi răpită de caverii din împrejurimi !

Doamna Vane avu un rîs fericit, care făcu să-i joace nenumăratele coliere ce se etalau pe pieptul ei voluminos, și răspunse :

— Zăpăcită mică... o să te măriți la rîndul tău.

— Eu nu, spuse Diana, pe mine nu o să mă vezi instalînd un stăpîn pe moșia mea ; libertatea este un bun prea prețios pentru mine. Și apoi cine, afară de un Rivers, ar putea să stăpînească Riverscourtul ?

— Mărită-te cu vărul tău, copilă scumpă, murmură doamna Vane. Una dintre obiecțiile tale absurde împotriva căsătoriei este schimbarea de nume pe care o principiește acest eveniment. Mărită-te cu vărul tău și vei rămîne Diana Rivers.

— Sfatul tău este excelent, Chappie, dar ar trebui să-i propui acest lucru cît mai repede vărului meu. Știi doar că pleacă în Africa peste zece zile.

— Doamne sfinte ! strigă doamna Vane încremenită. Eu nu vorbesc de misionar, mă gîndeam la Rupert !

— Am discutat cazul Rupert de mai multe ori, și l-am înlăturat definitiv, spuse Diana ; „misionarul prăpădit“, cum îi spui tu vărului meu David, este însă o idee nouă și îmi place mai mult.

În acest moment, demnul maître d'hôtel aduse stăpînei sale o telegramă.

Diana o luă, o deschise și o citi repede.

— Nu-i nici un răspuns, Rodgers ; spune-i lui Knox să vină în hol. Dragă Chappie, să mergem fiecare la treburile noastre. Am înaintea mea o dimineață foarte încărcată și, cu voia dumitale, am de gând să o petrec în bibliotecă. Ne vom revedea la prînz.

Diana străbătu în grabă holul și se opri în dreptul unei ferestre mari care domina parcul.

O auzi pe doamna Vane urcînd cu greu scara și închizînd ușa de la budoarul ei. Diana scoase atunci telegrama lui David și o reciti :

„Dacă se poate, rog trimite mașina chiar acum. Nu plec Londra. Consultația inutilă. Am hotărît“.

Diana răsuci în chip de mîngi telegrama și plicul ei. „Am hotărît“. Aceste două cuvinte formau o stîncă de nepătruns : dacă David Rivers le-a pronunțat, nimic nu poate să le modifice ; nimic nu va putea să zdruncine fortăreața voinței lui, dacă David Rivers a luat cumva hotărîrea să refuze cererea Dianei.

I se păru că vorbele „consultația inutilă“ presupune o hotărîre potrivnică ; dacă el ar fi admis punctul ei de vedere, ar fi vrut să aibe o confirmare din partea judecătii calme a lui sir Deryck, pe cîtă vreme, dacă s-a decis pentru negativă, o părere contrară exprimată de un altul nu mai putea să-l influențeze.

I se părea de pe acum Dianei că aruncă ultimile priviri asupra casei dragi în care își petrecuse copilăria.

Se întoarse de la fereastră, în vreme ce șoferul intra în hol.

— Knox, spuse ea, te vei duce îndată cu mașina la Brambledene, ca să-l iei pe părintele Rivers de la iocuința preotului. Dînsul dorește să mă vadă pentru o chestiune importantă. Timpul său e prețios, așa ca să nu pierzi nici o clipă.

Automatul îmbrăcat în livrea duse mîna la frunte, salutînd respectuos, se întoarse militarăște și dispăru. Cinci minute mai tîrziu, Diana zări limuzina care zbura de-a lungul șoselei.

Și în curînd ea va alerga după omnibus pe străzile Londrei !

Și David Rivers va fi în Africa, propovăduind unor sălbatici.

Își mușcă buza de jos cu dinții ei albi. Se obișnuise ca bărbații să dea ascultare dorințelor ei fără multă

vorbă. Cu toate acestea nu era mîniată pe David Rivers. Ce a hotărît el trebuie să fie bine.

În vreme ce străbătea holul pentru a urca scara, se întîlni cu impunătorul maître d'hôtel.

— Rodgers, îi spuse ea, părintele Rivers vine să mă vadă. Va sosi peste trei sferturi de oră. Poftește-l în bibliotecă și ai grijă să nu fim deranjați.

Diana urcă scara; fiecare detaliu din sculptura balustradei de stejar îi era drag și familiar. Soarele de iarnă strălucea prin vitraliile colorate din dreptul primei platforme; pictura reprezenta cîțiva cavaleri de odinioară, sprijiniți în scuturile lor. Unul dintre ei, cu o cruce roșie pe piept, își ținea coiful cu penaj înalt pe braț; avea păr negru, tăiat scurt, și semăna puțin cu David Rivers.

— Oh! suspiră Diana, dacă ar nutri cel puțin un pic de afecțiune pentru mine, nu prea multă, ca să nu devină supărător, dar suficientă ca să-l facă fericit pentru că îmi aduce acest serviciu!

13

HOTĂRÎREA LUI DAVID

Îi fu cu neputință Diane să aștepte liniștită în bibliotecă întoarcerea automobilului.

Se învîrtea încoace și încolo prin camera sa, ale cărei ferestre dominau aleea de acces la castel.

Cînd, în cele din urmă, automobilul apăru, strecurîndu-se ca un bolid printre arbori, i se păru Diane că vede apropiindu-se o Nemesis răzbunătoare, care înainta cu iuțeala fulgerului, aducînd cu ea hotărîrea Destinului, pe care nimic nu putea să o întîrzie și pe care nu era în puterea ei să o înlăture. Mașina trecu pe sub poarta cea mare, se opri o clipă, apoi se îndreptă în grabă spre garaj. Diana nu-l văzuse pe David coborînd, dar ea știa că el este acum în casă. După ce așteptă cîteva minute, Diana coborî încet scara.

„Oh! casa mea scumpă, casa copilăriei mele!”

Palidă și cu sîngele înghețat în vine, dar stăpînindu-se cu curaj, ea străbătu holul și apăsă clanța de la ușa bibliotecii. În clipa în care ea intra, David, care con-

templu portretul lui Falcon Rivers, era întors cu spatele. Auzind că ușa se închide, el se întoarse și veni în întîmpinarea ei, murmurînd o frază banală prin care își exprima speranța că trimiterea mașinii nu o supăsese pe Diana; apoi văzu fața tinerei castelane!... Îndată luă în mîinile sale mîinile tremurătoare ale Diane și spuse cu blîndețe :

— E în regulă, miss Rivers, voi face ceea ce mi-ai cerut; azi văd situația mai limpede. Trebuie să mă ierți pentru ezitarea mea de ieri.

Diana își eliberă mîinile și, ca sufocată, le apăsă pe piept.

Ochii ei erau măriți :

— David! Oh! David, vei face ceea ce ți-am cerut! vei face!...

Vocea i se frînse; se mulțumi să-l privească, lipsită deodată de forță, lovită de muțenie.

Privirea ochilor lui David, în schimb, era atît de mîngietoare și de afectuoasă încît Diana avu impresia că este un copilăș; David surîse ca să o încurajeze și, cu o voce fermă și clară, spuse :

— Nădărduesc că voi avea cîntea, miss Rivers, să mă însor cu dumneata în dimineața plecării mele în Africa.

Diana se clătină o clipă; apoi își reveni și se apropie de cămin. Ea cobora doar din cavalerii îmbrăcați în armuri de argint, ale căror arme străluceau pe vitraliile de pe scară. Își sprijini brațele pe marmura căminului și își lăsă capul pe ele. Rămase astfel, fără să vorbească, luptînd pentru ca să-și vină în fire.

David în picioare în spatele ei, ridică ochii pe deasupra capului aplecat al Diane, spre portretul unchiului Falcon.

„Voi cîștiga“, pare că spune bătrînul. Dar David, care știe că stă în puterea lui să desființeze intențiile unchiului, îl privește cu o înfruntare mută.

Peste cîteva clipe, Diana ridică fruntea; genele-i erau umede, dar culorile îi reveniseră în obraji. Pe buze avea un suris și ochii îi străluceau luminos.

— David, spuse ea, probabil că mă iei drept o gîscă! dar nu-ți poți închipui ce înseamnă casa aceasta pentru mine. Citind telegrama azi dimineață : „Consultația inu-

tilă, am hotărât“, mi-am închipuit că ai luat o hotărîre negativă ; așa că, bietul meu David, îmi și luasem ziua bună de la tot ! Era mai bine să-mi telegrafiezi pur și simplu : „Mă voi căsători cu dumneata“.

David surise :

— Mi-a fost teamă că o astfel de frază va pricinui ample comentarii în cele două birouri de poștă... Recunosc însă că am fost un triplu imbecil pentru că nu ți-am indicat sensul hotărîrii mele.

— Tăcere, protestă Diana, cu degetul ridicat, respectă în dumneata, dragul meu David, pe bărbatul căruia îi voi jura ascultare !

Moralul Dianei se refăcea cu pași mari.

— Acum ia loc și povestește-mi lupta. Ce s-a petrecut în sufletul dumitale ? De ce nu te-ai mai dus să-l consulți pe sir Deryck ? Ai luat hotărîrea în timpul nopții, sau azi dimineată ? Vei respecta această hotărîre, David ?

David se așază într-un fotoliu, în fața Dianei, care ocupa pe acela al unchiului Falcon.

David nu se mișca, nu-și încrucișa, nici nu-și descria picioarele ; era imobil și o privea pe Diana cu ochii lui calmi și gînditori a căror expresie adîncă o făcea să se simtă atît de tînără, atît de neînsemnată, atît de departe de el.

David avea înfățișarea unui om bolnav și obosit, dar pașnic și cu sufletul destins ; fața sa căpătase o expresie pe care ea o mai văzuse, în timpul predicilor, o iluminare lăuntrică, iradiînd în afară, dînd impresia unei detașări de lumea sensibilă și de tot mediul înconjurător.

— Firește că voi respecta această hotărîre, miss Rivers, dacă nu cumva dumneata, pentru o pricină oarecare, nu-ți vei schimba intențiile. Astăzi dimineată am văzut limpede.

— Oh ! atunci ai făcut nani, cum spun doicile bătrîne, cu preocupările acestea sub pernă !

David surise :

— N-am avut niciodată o doică bătrînă, mama mea i-a ținut locul.

Diana nu luă în seamă că întrebarea ei fusese ocolită.

— Nu ne vom călca angajamentele nici unul, nici altul, miss Rivers, continuă David.

— De ce îmi spui miss Rivers, este absurd acum.

— Nu obișnuiesc să spun femeilor pe nume, cînd le cunosc de cîteva zile numai, răspunse David.

— Chiar cînd trebuie să te însori cu ele ? Nu fi nesuferit, vere David ; de ce vrei să accentuezi ciudățenia situației noastre ?

Ochii limpezi ai lui David întîlniră pe acei ai Diane și le înfruntară privirea.

— Cred că situația noastră cere acest lucru.

Diana își plecă ochii și înțelese reproșul ; ea își dete seama că, în reacția nemijlocită a sentimentelor sale, lua lucrurile prea ușor.

— Vere David, spuse ea cu umilință, crede-mă că îmi dau seama de măreția sacrificiului pe care primești să-l faci pentru mine. Aceasta înseamnă atît de mult și atît de puțin, în același timp. Din pricina aceasta ți-a fost greu să stabilești ce îți îngăduie datoria dumitale : nu-i așa ? Te asigur că dacă îmi vei spune ce te chinuia, mă vei ajuta cu mult.

David ezită, apoi spuse încet :

— Nu mai am nici o umbră de îndoială, după lumina care mi-a venit azi-noapte. Sînt convins acum că ideea dumitale este voința lui Dumnezeu asupra noastră, pentru ca să devenim un izvor de binecuvîntare pentru cei mulți și umili.

După o pauză, Diana reluă :

— Știi, vere David, m-am gîndit că numele de Doamnă Necunoscută era foarte puțin potrivit pentru mine ; dacă prietenii mei l-ar afla, ar face mare haz de el.

— Mi s-a părut, în afară de faptul că nu-ți știam numele, că ești o ființă greu de înțeles.

— Încît ai crezut că nu vei reuși să mă cunoști cu adevărat ? sugeră Diana.

— Dimpotrivă, reluă David, cred că prietenii dumitale nu te cunosc.

Diana îl privi cu atenție : vărul David era mai greu de înțeles decît crezuse ea.

— Să vorbim de treburile noastre, continuă ea. Voi trimite după d-l Inglesby azi după-amiază. Cît va fi de mulțumit, dragul de el ! Va pune la punct toate chestiunile legale, „licența specială“ și celelalte. Firește că nunta noastră va avea loc la Londra ; aș vrea ca slujba religi-

oasă să aibă loc la Sfântul Botolph, pentru că Sfântul acesta este patronul călătorilor și în biserica lui se duce lumea să se roage pentru sănătatea lor și pentru prietenii absenți. Voi putea să mă duc și eu acolo să mă rog pentru dumneata, de fiecare dată când voi pleca la Londra; ne-am înțeles, David, Sfântul Botolph?

— Dacă vrei, spuse el.

— Ar fi cu neputință, înțelegi, să ne căsătorim aici. Ar năvăli lumea din toate satele de prinprejur ca să caște gura la noi! De altfel nu am intenția să trec acest eveniment sub tăcere: voi trimite chiar o notiță ziarelor; dar, în privința ceremoniei, voi spune numai că: „va avea loc zilele viitoare din pricina plecării părintelui David Rivers în Africa“. În felul acesta, nimeni nu va cunoaște data exactă. Chappie și d-l Inglestry vor fi martorii noștri; poți să-l poștești și pe sir Deryck. La ce oră pleacă vaporul?

— În cursul după-amiezii, de la Soathampton. Un tren rapid pleacă din stația Waterloo la prînz.

— Perfect! strigă Diana, ceremonia poate să aibă loc la zece și jumătate, după care vom pleca drept la gară. Voi putea să-ți țin de urît pînă la Soathampton, nu-i așa? Tot vroiam eu să vizitez unul dintre vapoarele acestea mari. Primești să te însoțesc, vere David?

— Dacă vrei, spuse el cu blîndețe.

— Pot să trimit mașina la Southampton, în ajun, așa că voi face drumul de întoarcere foarte comod. Pentru căsătorie vom putea închiria un taxi.

— Planul este foarte bine întocmit, spuse David.

— Nașul meu va face slujba, spuse Diana, și îl voi ruga să treacă cu vederea anumite pasaje ale ceremoniei. David se ridică numaidecît:

— Nu, aici nu pot să fiu de acord. Mă retrag, dacă un singur cuvînt va fi suprimat.

Ochii Diane străluciră a răzvrătire.

— Dragul meu văr David, începu ea, trebuie să înțelegi totuși...

— Foarte bine, spuse David liniștit. Atunci să nu mai vorbim de căsătorie.

— David, ești un încăpățînat, gîndește-te o clipă!

David, fără să răspundă, o privi.

Figura Diane, pe care minia o colorase, își recăpătă încet seninătatea.

— Cu alte cuvinte, mi-am găsit stăpînul ? întrebă ea ; noroc, vere David, că ne vom despărți chiar în ziua nunții. Am obiceiul să fac ce-mi place mie.

Ochii lui David, ațintiți asupra ei, erau triști și totuși iubitori :

— Biserica îți va impune, miss Rivers, promisiunea că-mi vei da ascultare. Nu cred că sînt un tiran, sau o persoană care vrea să domine ; dar, dacă între clipa în care vom ieși din biserică și plecarea vaporului, voi crede de cuviință să-ți cer să faci — sau să nu faci — cutare lucru, vreau să fiu ascultat.

— Sălbaticule ! strigă Diana... Cred că nu voi risca să te însoțesc pînă la gară ; nu știu dacă vom ajunge pînă la ușa bisericii fără să ne certăm !

Apoi, sărind în sus, veselă și cu surîsul pe buze :

— Vino, stăpînul și soțul meu, dacă binevoiești ! Aud gongul care ne cheamă la masă și o mai aud pe Chappie care a și sosit, căci ea răspunde întotdeauna cu deosebită promptitudine la chemarea gongului. Repede, dragul meu David, brațul dumitale... Intră Chappie ! vino să ne feliciți... Sfatul pe care mi l-ai dat azi dimineată mi s-a părut atît de bun încît nu am mai stat la îndoială și l-am urmat. M-am legat să mă căsătoresc cu vărul David înainte de plecarea lui în Africa.

14

ÎN AJUN DE BOBOTEAZĂ

Sosise și ajunul zilei fixate pentru căsătorie. Diana se odihnea în salonul apartamentului ei de la hotel Metropol, unde avea obiceiul să tragă ori de cîte ori venea la Londra. Un foc vesel ardea în cămin. Toate becurile, destul de numeroase, erau aprinse ; pînă și lămpîța portativă de la masa de scris, cu abat-jourul ei de mătase, arunca o lumină dulce în jurul ei. În starea de spirit în care se găsea, Diana simțea nevoie să vadă culori aprinse ; graba, mișcarea, acel du-te vino neîncetat din marele hotel londonez îi făceau bine, cu atît mai mult cu cît această activitate stimulentă ajungea la ea atenu-

ată, mulțumită covoarelor persane groase de un lat de palmă și ascensoarelor care nu făceau zgomot.

Cu cinci zile înainte de ziua nunții, Diana simțise că nu mai este în stare să suporte scara de stejar, respectul patern al lui Rodgers și mesele în tête-a-tête cu doamna Vane. David, pretextînd diverse treburi în oraș, nu mai da pe la Riverscourt. Atunci, Diana se sui în automobil, împreună cu doamna de companie, și plecă la Londra pentru ca să fie lîngă David.

În timpul celor cîteva zile care urmară, Diana gustă un gen indefinibil de fericire : se scursese doar atîta vreme de cînd ea nu mai avusese pe nimeni care să-i aparțină ei. David, cînd dădu din nou chi cu el, se arătă mai rezonabil decît nu sperase ea. El consimți să o însoțească în automobil, cînd Diana se ducea după cumpărături. Îi îngădui Dianeî să arunce o privire asupra echipamentului destul de simplu pe care urma să-l ducă în Africa, și chiar să adauge ceea ce i se păru ei necesar. David era desigur cu mult prea bun pentru un tiran și neobișnuit de blind pentru un stăpîn și un soț.

Cînd înțelese că Diana ținea cu tot dinadinsul, el îi îngădui de asemeni să plătească și cutia cea mare de medicamente pe care o cumpăraseră și felosi suma pe care o destinase acestei întrebuintări pentru procurarea unui inel de cununie a cărui gardă o forma un alt inel, simplu dar frumos : un cerc de aur cu un diamant tăiat în formă de stea ; în interior erau gravate trei cuvinte : „aur, tămîie, smîrnă“ ; Diana purta deja inelul în al treilea deget de la mîna stîngă. Într-o după-amiază, în automobil, David vorbi despre satisfacția pe care o resimțea la gîndul că va avea aceeași cabină ca în călătoria de întoarcere în Anglia.

— Va fi foarte familiar, spuse el.

— Vei fi singur în cabină ? întrebă Diana.

— O, nu, o voi împărți cu alți doi pasageri. O cabină pentru mine singur ar fi prea luxoasă pentru un misionar.

— Dar dacă tovarășii impuși nu vor fi persoane din acelea în societatea cărora e plăcut să parcurgi o călătorie lungă ? obiectă Diana.

— Riscul e inevitabil, spuse David, și apoi sînt mijloace de a trage un mic folos și de pe urma celor mai neplăcute împrejurări.

Deodată, Diana păru că vrea să scape de David. La următoarea oprire, ea făcu în așa fel încît îl determină să se dea jos. Îndată ce se făcu nevăzut, Diana porunci șoferului să o ducă repede în Cockspur Street.

După ce intră val vîrtej în birourile Societății de navigație, Diana ceru să vadă un plan al vaporului, apoi pe contabil, pe secretar și pe căpitan, dacă era acolo, toate acestea pe un ton care nu admitea replică, așa că în cîteva clipe se găsi în fața directorului, în sanctuarul respectiv. Odată ajunsă pînă aici, după o discuție interesantă, cu planul vaporului în mîină, Diana semnă un cec atît de important, încît fu condusă pînă la automobil de către domnul director în persoană.

— Și nu uitați, spuse Diana la ușă, că numele meu nu trebuie să fie pronunțat ; substituirea trebuie să fie făcută „cu cele mai bune sentimente din partea Societății de Navigație“.

— Instrucțiunile dumneavoastră vor fi urmate întocmai, doamnă, răspunse interlocutorul Dianei, adresîndu-i un ultim salut.

„Un om de treabă !“ își spuse Diana, în timp ce automobilul o purta prin hărmălaia străzilor aglomerate.

Diana surîdea ori de cîte ori șoferul evita ciocnirea, în aparență inevitabilă.

„Bietul David ! se gîndi ea, el care are pretenția să-i dau ascultare de la biserică pînă la gară. Mă întreb cum o s-o scot la capăt ; ar fi mai bine poate să ne însoțească și Chappie !“

„Nu, spuse ea, nu o să fac asta, ar fi un act meschin ; două ore și jumătate vor trece repede, bietul meu David !“

Și așa trecură zilele și veni și ajunul nunții.

David refuzase să ia parte seara la masă, spunînd că făcuse în prealabil o promisiune doctorului. Luaseră însă ceaiul împreună, cu care prilej doamna Vane consumă cea mai mare parte din prăjituri și susținu toată conversația ; David se eclipsase mai înainte ca Diana să găsească mijlocul de a trimite la plimbare pe doamna de

companie. Așa că nu-l va mai întâlni pe David decît a doua zi, în clipa în care se vor găsi unul lângă altul pe treptele altarului în biserica Sfîntul-Botolph. Toate pre-gătirile erau terminate, totuși Diana aștepta un fapt ne-prevăzut !

David plecase de vreo zece minute și doamna Vane își continua comentariile încîntate cu privire la serviciul excelent, la eleganța accesoriilor, a porțelanului, la calitatea prăjiturilor ; deodată telefonul sună prelung : Diana se ridică și se duse la aparat.

Era domnul Inglestry, care vorbea de la Clubul lui : cerea să fie primit imediat, cu privire la o chestiune în-semnată. D-l Ford, de la biroul Ford și Davis, din Riversmead, era cu el, și avea să remită domnișoarei Rivers, în prezența domnului Inglestry, o scrisoare închisă. Era de dorit să-i aștepte pe amîndoi, singură, peste o jumătate de oră.

— Firește, spuse Diana, vă aștept.

Apoi adăugă, fiindcă o idee îi venise în minte :

— Domnule Inglestry ! Mă auzi ? Așteaptă o clipă... Domnule Inglestry ! Despre ce este vorba ?

Drept răspuns, Diana nu auzi decît un oftat al domnului Inglestry, și repetarea informației că scrisoarea este închisă.

Diana nu mai avea decît să aștepte ; o cută de îngrijorare îi brăzda fruntea. D-l Ford era tînărul notar pe care unchiul Falcon îl chemase în grabă în ajunul morții sale. Ce putea să conțină scrisoarea închisă ? Partea legală a căsătoriei sale fusese pusă la punct fără dificultăți de priceputul domn Inglestry. David acceptase fără obiecții toate stipulațiile propuse. Părțile semnaseră. Darurile princiare ale Diane către David fuseseră așternute pe hîrtie cu toate formele. Numai că, o dată sau de două ori, bătrînul om de legi surprinsese o expresie de suferință tragică în ochii lui David și, de atunci, expresia aceasta îl urmărea. Ce dificultate nouă se va ivi în ceasul al unsprezecelea în calea frumoasei sale cliente ? Bătrînul notar era prea prudent ca să pună întrebări, dar prea pătrunzător ca să nu prevadă anumite complicații în urma unei căsătorii atît de ciudate. Cu toate acestea, el avea convingerea că David Rivers este un om de în-credere.

CODICILUL

În timp ce pendula aurită de pe cămin suna în ritm grăbit ora şase, un groom bătu la uşa salonului şi o anunţă pe Diana că doi domni aşteaptă jos şi întreabă dacă miss Rivers poate să-i primească.

— Pofteşte-i sus ! porunci Diana.

Şi rămase în picioare pe covoraşul din faţa căminului, gata să-i întâmpine.

D-l Inglestry intră primul, suav şi patern ca întotdeauna, urmat de un tânăr brun care, cu pălăria în mână, privea cu o admiraţie timidă pe frumoasa femeie, îmbrăcată cu o rochie verde, şi care îi aştepta, mlădioasă şi dreaptă, cu spatele la foc.

Diana strînse mîna domnului Inglestry ; acesta îl prezentă pe d-l Ford, din biroul Ford şi Davis, din Riversmead.

— Aşadar ? spuse Diana.

Ea nu se aşeză şi nici nu oferî un scaun d-lui Ford, din biroul Ford şi Davis : un fulger de minie îi lumină ochii la vederea tînărului. Avea evident intenţia de a afla numaidecît motivul acestei vizite neaşteptate.

D-l Ford încredinţă respectuos Dianei un plic sigilat, spunînd pe un ton pompos :

— În conformitate cu instrucţiunile amănunţite ale unchiului dumneavoastră, răposatul Falcon Rivers din Riverscourt, sînt obligat, miss Rivers, să vă remit acest plic în prezenţa domnului Inglestry, în ajunul căsătoriei dumneavoastră ; sau dacă această căsătorie ar fi un fapt împlinit, în ajunul aniversării morţii răposatului dumneavoastră unchi.

Diana luă plicul şi citi pe verso indicaţiile înscrise acolo, cu scrisul caracteristic al unchiului Falcon.

— Într-adevăr, spuse ea, şi mai văd că dacă dumneata vei îndeplini instrucţiunile care ţi s-au încredinţat, remiţîndu-mi plicul la data fixată şi în condiţiile indicate, vei primi cincizeci de guinee, destinate acestui scop. Mai văd de asemeni că trebuie să deschid acest plic numai în prezenţa domnului Inglestry. Ai îndeplinit deci instrucţiunile punct cu punct, domnule Ford, şi d-l In-

glestry va avea grijă să ți se plătească onorariul. Îți doresc bună seara.

— Așteaptă-mă jos, Ford ! spuse d-l Inglestry puțin enervat. Vei găsi ziare în sala de lectură. Miss Rivers dorește firește să afle îndată ce cuprinde plicul.

D-l Ford, din biroul Ford și Davis, se retrase după ce salută. Mai târziu el o descrise pe miss Rivers ca pe „o femeie trufașă, dar foarte frumoasă“.

Rămasă singură cu bătrînul ei prieten și sfetnic, Diana se întoarse deodată spre el.

— Ce înseamnă toate acestea ? întrebă ea cu vocea tremurînd de indignare. Pentru ce a poruncit unchiul Falcon acestui om nesuferit să-mi remită o scrisoare în ajunul căsătoriei mele ?

— Deschide-o, copila mea, deschide-o și vei vedea, o sfătui d-l Inglestry, scoțîndu-și ochelarii pince-nez și ștergîndu-le sticlele cu o batistă de mătase. Ia loc și liniștește-te, insistă el, și la urma urmei nu e prudent să spui că d-l Ford este un om nesuferit, cînd ușa abia s-a închis după el. Nu văd ce a făcut d-l Ford oa să-și atragă ura dumitale.

— Ce a făcut ! strigă Diana, l-am recunoscut chiar în clipa în care a intrat. A avut neobrăzarea să ia parte la ultima vînătoare, călare pe un cal închiriat și să încurce urma cîinilor ! Este cel mai nepoftit dintre oameni.

— Scumpa mea duduie, o rugă d-l Inglestry, mai încet, pentru numele lui Dumnezeu, d-l Ford n-a depășit probabil ștergătorul de picioare ; el nu este decît mesagerul unchiului dumitale. Te poftesc să-ți rezervi spiritul de ofensivă pentru partidele de vînătoare și să dai toată atenția chestiunii în litigiu.

— Haide, spuse Diana, nu arbora o față atît de dezolată, ia loc în fotoliul acesta excelent și vom vedea ce surpriză ne-a mai rezervat unchiul Falcon ! Dacă te gîndești bine, este straniu să primești o scrisoare de la o persoană care a murit acum un an.

Diana se așază pe canapea, după ce arată un fotoliu d-lui Inglestry, rupse plicul și scoase o scrisoare pe adresa ei, cu scrisul unchiului Falcon ; o foaie de hîrtie pliată în patru fi căzu pe genunchi, dar ea nu-i dădu atenție.

Diana citi scrisoarea cu voce tare : pe măsură ce citea, ochii ei cenușii se deschideau mai mult, roșea și pălea rînd pe rînd, dar vocea-i nu tremură nici o clipă.

„Draga mea nepoată,

„Dacă Ford își va face datoria — și cei mai mulți dintre oameni și-o fac cînd sînt în joc cincizeci de guinee — vei citi scrisoarea aceasta sau în ajunul nunții tale, sau în ajunul zilei în care ar trebui să părăsești Riverscourtul și tot ceea ce îți aparține de la moartea mea.

Sînt atît de sigur, scumpa mea Diana, că aveam dreptate în discuțiile noastre, încît aș paria, dacă mai îmi e îngăduit să mă servesc de expresia aceasta, că vei citi scrisoarea de față în ajunul nunții tale ! Nu-i așa, Inglesstry, băiatul meu ? și că vei întîlni pe bărbatul care te va învăța că măritișul este adevărata chemare a femeii și cea mai bună șansă a ei de fericire în lumea aceasta. Dacă este așa, spune cinstit : «Unchiule, ai avut dreptate !» Și Dumnezeu să-ți binecuvînteze ziua nunții. Cu toate acestea fericirea ta, draga mea copilă, îmi stă prea mult la inimă pentru ca să o fac să depindă de faptul că bărbatul visat nu a apărut, sau că tu — ca o adevărată Rivers — ai rămas încapățînată pînă în ultima clipă.

În consecință, vei găsi alăturat un codicil posterior aceluia de care știe Inglesstry, legalizat cum trebuie de Ford și de secretarul lui, și care îl anulează pe precedentul, lăsîndu-ți toată averea mea, așa cum prevedea testamentul, fără nici o condiție.

Așa că scumpa mea Diana, dacă ți-ai făcut bagajele și te pregătești să părăsești Riverscourtul, desfă-le și rămii pe loc, ai binecuvîntarea unchiului tău, totul îți aparține. Sau dacă, din întîmplare, însă cum te cunosc eu, nu cred cîtuși de puțin, ești pe cale de a contracta o căsătorie care nu ți-e pe plac, rupe-o, copila mea, și trimite-l la plimbare pe ginere ! Dacă acest individ se însoară cu tine pentru bani, își merită lecția, iar dacă te iubește pentru minunata ta personalitate, nu face multe parale, dacă după ce a fost logodit cu o ființă ca nepoata mea Diana, nu a izbutit să o cucerească pînă în ajunul zilei de nuntă.

În orice caz, copila mea, acum ești liberă ; dacă mania mea de a vroi să-ți modelez destinul ți-a pricinuit necazuri, Inglestry te va scoate din încurcătură, așa că îl vei ierta pe unchiul tău dispărut, care te-a iubit mai mult decît ai știut tu.

Falcon Rivers“

Diana lăsă să cadă scrisoarea, se aruncă pe pernele canapelei și izbucni în plîns.

D-l Inglestry, consternat, neștiind ce să facă, își scoase ochelarii și începu să le ștergă sticlele cu o batistă de mătase, apoi îi puse din nou pe nas, se plecă și o mîngîie încet pe Diana pe umăr și îndrăzni chiar să atingă cu mina frumosul ei păr, repetînd :

— Totul se poate aranja, draga mea copilă, totul se poate aranja, te rog să nu-ți faci inimă rea.

Apoi d-l Inglestry luă codicilul și îl examinează cu atenție. Era în perfectă regulă și îl anula pe precedentul, confirmînd testamentul.

— Totul se poate aranja, draga mea copilă, repetă el punînd o mînă paternă pe umerii Diane, care era zguduită mereu de mișcări convulsive. Nu-ți face inimă rea din pricina acestei căsătorii nenorocite. Îmi iau sarcina să...

— Nu plîng din pricina aceasta ! strigă Diana ridicîndu-se și dîndu-și părul pe spate. Ești prea lipsit de imaginație ! Nu ai înțeles încă ? În tot timpul ultimelor luni, am crezut că iubirea unchiului Falcon pentru mine nu făcea prea multe parale, fiindcă, pentru a triumfa într-o chestiune atît de stupidă, a putut să se poarte cu mine așa cum a făcut în codicilul acela. El nu a putut desigur să prevadă miracolul prin care Providența și vărul meu David îmi vor veni în ajutor în ceasul al unsprezecelea : în lipsa lor aș fi fost silită sau să contractez o căsătorie odioasă, sau să-mi pierd casa părintească, averea, tot ce-mi era drag pe lume. Mai rău era faptul că îmi pierdusem încrederea în cea mai vie afecțiune pe care îmi fusese dat s-o cunosc pînă atunci. În toată viața mea, nici o afecțiune nu mi se păruse mai fidelă, mai potrivită pentru a inspira încredere, decît afecțiunea unchiului Falcon. Faptul că îmi pierdusem credința în el începuse să mă transforme într-o femeie ursuză. Codicilul acela îmi răpise mai mult decît casa și averea. Și

acum aflu că toate acestea nu au fost decît o încercare, dar ce încercare primejdioasă ! Gîndește-te o clipă la ce s-ar fi putut întîmpla ! Dar, bietul de el, nu s-a gîndit la toate complicațiile, a crezut că mă silește să întemeiez o căsnicie fericită, cu toate prejudecățile mele. S-a înșelat, fără îndoială. Valoarea celui de al doilea codicil constă în dovedirea iubirii unchiului pentru mine ; avînd convingerea aceasta pot să-i iert restul.

Diana își șterse ochii, apoi își ridică fruntea mîndră.

— Oh ! Domnule Inglestry, spuse ea, du-te de vezi, te rog, dacă persoana aceea mai e prin apropiere... am vorbit cam tare și mi se pare că mai simt mirosul de pomadă de păr !

Bătrînul om de legi merse în vîrfurile picioarelor pînă la ușa, deschise cu băgare de seamă, apoi privi la dreapta și la stînga în coridorul bine luminat. Se auzea de departe zgomotul ascensorului și chemările soneriilor electrice. D-l Inglestry închise ușa și reveni la locul lui.

Diana citea codicilul :

— Mă întreb pentru ce a făcut apel la acest Ford, pentru ce nu ți-a încredințat dumitale plicul ?

— Poate că, draga mea, sugeră d-l Inglestry, unchiul dumitale cunoscînd afecțiunea care ți-o port, și cît de mult am la inimă interesele dumitale, s-a temut că, în caz că te-aș fi văzut necăjită și dezorientată, să nu-ți șoptesc vreun cuvînt care să te liniștească...

— Bineînțeles și ia gîndește-te ce ți-aș fi spus acum dacă nu ai fi făcut așa ! Ar fi trebuit să-ți fie cu mult mai frică de mine pe lumea aceasta, decît de unchiul Falcon pe lumea cealaltă !

D-l Inglestry ridică brațele în semn de protest : reflecțiile domnișoarei Rivers te puneau uneori în încurcătură.

— S-o lăsăm încurcată, scumpa mea duduie, spuse el. Unchiul dumitale a ales o cale neobișnuită pentru a-și atinge scopul. Pentru moment trebuie însă să luăm o hotărîre. Părerea mea este să trîmitem imediat după vîrful dumitale, David Rivers ; firește că această căsătorie fictivă nu mai are nici un rost.

Diana îl privi pe bătrînul om de legi drept în ochi, și păstră o clipă tăcerea. Ea își învîrți inelul pe deget în așa fel încît piatra dispăru. Apoi spuse încet :

— Dumneata spui să trimitem după David Rivers ca să-i aducem la cunoștiință că nu al doilea codicil și-a făcut apariția, că nu mai avem nevoie de serviciile sale și că poate să plece în Africa mine, fără ca să mai suporte în prealabil ceremonia căsătoriei cu mine.

— Exact, spuse d-l Inglestry, exact, apoi ceva în privirea Diane i îl opri ; repetă totuși stîngherit : exact !

— Ei bine ! spuse Diana tremurînd, refuz să mă port în felul acesta. Gîndește-te ce mai umilintă ar fi pentru David ! După ce a izbutit să-și înfrîngă îndoielile, scrugulele lui de conștiință, după ce s-a hotărît cu curaj să joace rolul ce i s-a dat, pentru a mă feri de neplăceri pe mine, după angajamentele pe care le-am luat unul față de altul în scris... să se vadă chemat pentru a i se spune că nu mai avem nevoie de serviciile lui ! Și apoi, deși nu am de gînd să joc un rol prea mare în viața lui, sînt, și știu acest lucru, tot ce are el pe lume. Cel puțin, mine, la plecare, va simți că există pe lume cineva care ține la el ; cineva căreia va putea să-i scrie cu inima deschisă și care va dori să cunoască bucuriile și durerile lui, succesele sau eșecurile lui, bietul băiat ! Mă crezi în stare, pentru a-mi evita puțină încurcătură, să-i fur toate acestea ? Eu, care îi datorez mai mult decît pot spune ! Și apoi, după un asemenea afront din parte-mi, David nu o să mai primească obolul pe care vreau să-l ofer operei sale. De altfel cred că l-ar refuza și așa, dacă n-ar fi convins că toată averea mea se datorează căsătoriei lui cu mine.

Diana suci inelul pe deget și diamantul străluci ca o stea.

— Nu, domnule Inglestry, spuse ea cu hotărîre, căsătoria va avea loc mine, așa cum am hotărît ; vărul meu David nici nu trebuie să afle de existența acestui nou codicil.

Notarul păru că stă la îndoială și că e nemulțumit.

— Existența unui al doilea codicil este însă un fapt, spuse el. Averea unchiului îți aparține astăzi fără nici o condiție. Nu ai nimic de cîștigat prin căsătoria cu vărul David și, eventual, s-ar putea să regreti că ți-ai înstrăinat libertatea. Eu cred că nu ai drptul să contractezi acest mariaj fără să aduci la cunoștiință vărului dumi-

tale schimbarea totală a situației și fără să-i citești al doilea codicil.

— Foarte bine, spuse Diana.

Frumoasa castelană se ridică repede, făcu o piruetă, ruse codicilul în bucățele și le aruncă în foc.

— Așa ! spuse ea, privindu-l pe bietul dom Inglestry uimit, ținut în fotoliul lui. Așa ! nu mai există acum al doilea codicil. Îmi păstrez însă credința regăsită în afecțiunea unchiului Falcon... acum datorez casa și averea mea, cu un ouvînt tot ce am pe lume, soțului meu, David Rivers !

16

BISERICA SF. BOTOLPH

În ziua de Bobotează, la ora zece și douăzeci de minute dimineata, David Rivers intră în biserica Sfîntul Botolph unde trebuia să o întâlnească pe logodnica lui. Nimic din ținuta tînărului nostru nu aducea cu înfățișarea marelui clasic : cu toate sugerările protocolare ale doamnei Marmaduke Vane, Diana nu acceptase ideea ca David să-și comande pentru acest prilej un costum mai elegant : „Acestea sînt copilării, draga mea Chappie ; faci parte dintre femeile care preferă pe pretendentul ale cărui haine le impresionează, fără ca să dea atenție omului care poartă aceste haine ! În ce mă privește, nu am de gînd să mă îmbrac în rochie de mireasă ; atunci pentru ce să fie David îmbrăcat cu haine mai fine ? Eu nu o să am pe frunte coroană de flori de lămîiță ; pentru ce să-l obligăm pe David să-și cumpere un joben ? Nu o să prea aibă prilejul să poarte așa ceva în Africa centrală ; de altfel acest obiect puțin obișnuit ar putea să deștepte instinctele de idolatrie ale credincioșilor din Ugonduma, care ar fi în stare să-l înalte la demnitatea de fetiș ! Eu nu am să port o rochie cu trenă ; pentru ce să poarte David niște haine cu coadă ?

— David, adăugă Diana adresîndu-se tînărului preot, fă-ți rost de un costum nou pentru circumstanță ; îmi închipui că te-ai simți mai bine în acela pe care-l porți acum, fiindcă întotdeauna preferi tovărășia unui prieten, nu a unui străin, însă, trebuie să recunoști că este

un prieten cam înaintat în vîrstă ! Păstrează-ți însă croiala obișnuită, dacă vrei ; mă intimidezi și așa, fără ca să fii îmbrăcat în haine negre sau în sutană canonică !

În consecință, în ziua căsătoriei, David își păstră înfățișarea obișnuită : aceea a unui tînăr misionar entuziast, gata să plece la drum și pentru care chestiunea veșmintelor este neglijabilă sau cel puțin secundară. Doctorul Brand care, în jachetă, cu o floare la butonieră, se găsea acum alături de David, avea, la drept vorbind, înfățișarea unui mire.

— Nu pot să-ți fiu cavaler de onoare, scumpul meu prieten, îi spusese el lui David în ziua în care acesta îi anunțase nunta lui, fiindcă eu însumi am făcut acest pas acum cîțiva ani ; voi lua parte însă la căsătoria ta, dacă solemnitatea va avea loc la zece și jumătate, cu condiția de a fi autorizat să dispar imediat după aceea. Primește felicitările mele, te însori cu o femeie superioară ; îmi pare rău numai că nu te poate întovărăși... Da, știu... recunosc că ai dreptate că nu-i îngădui să se expună primejdiilor și lipsurilor inerente felului tău de viață. Cu toate acestea, David, dacă ții la viitorul căsniciei tale, nu-ți întîrzia reîntoarcerea cu mai mult de un an. De altfel, avînd o asemenea atracție în Anglia, nu am nici o grijă : ai să renunți în curînd la proiectele tale anterioare. Nu-ți prelungi șederea în clima aceea ucigătoare.

David se sili să suridă, strînse mîna doctorului și răspunse :

— Trebuie să-mi dau seama eu însumi de progresele operei noastre de propagandă.

Tînărul preot se grăbi să se pocăiască în sinea lui cu speranța că păcatul de a ascunde adevărul îi va fi iertat.

Între timp, în paraclis, părintele Goldsworthy își îmbrăcase vestimentele sacerdotale ; el arunca din cînd în cînd o privire spre ușa bisericii pentru ca să poată ieși din altar în clipa în care va sosi Diana. Această căsătorie în intimitate nu comporta parada tradițională, dar părintele Goldsworthy ținea totuși ca solemnitatea să se desfășoare cu toată demnitatea posibilă. Orologiul sună zece și jumătate. David și doctorul Brand examinau în tăcere panourile de stejar sculptat care împodobeau amvonul ; David nu urma să facă nici o mișcare, căci ră-

măsese stabilit că Diana se va îndrepta spre altar fără a fi condusă de logodnicul ei. Deocamdată, în băncile rezervate invitaților, nu se găsea decât Sara Dolman, care, avînd o nepoată la Londra, unde-și petrecuse noaptea, ținuse să asiste la căsătoria scumpei sale miss Diana cu „tînărul preot ou fața pală“ ; după ce schimbă pe rînd cîteva locuri, buna femeie începu să se teamă că prezența ei va trece neobservată ; după cîtva timp însă, ochii lui David fură atrași insistent de pana roșie care împodobește pălăria Sarei. (Mai tîrziu, în pădurea africană, zăbind o pasăre cu penaj strălucitor, David își aminti de pălăria și de pana roșie a Sarei !). Mirele străbătu biserica și veni să strîngă mîna menajerei :

— Bună ziua, Sara, îmi pare bine că ai venit. Cît de elegantă ești, adăugă el, în timp ce mîna Sarei, înmănușată în bumbac alb, îi înapoia o strîngere mișcătoare.

David, care avea darul de a se putea referi întotdeauna la faptele susceptibile să flateze pe interlocutorii săi, făcu o aluzie oportună la ilustrata pe care o primise de Crăciun :

— Sara, ar fi trebuit să-mi aduci un buchețel de nu mă uita ca să mi-l pun la butonieră !

— Ah ! părinte, răspunse Sara fericită, cine ar fi crezut că ilustrata mea va fi profetică !

— Cum așa ? reluă David surprins.

— Porumbeii !... murmură Sara, lansînd o ocheadă romantică.

David înțelese : Diana și el erau reprezentați de cei doi porumbei care zburau pe deasupra buchetului de nu mă uita ținînd în ciocurile lor extremitățile unei panglicuțe de culoarea cerului ! David se gîndi că această alegorie o va amuza pe Diana, dar, în același moment, el sesizase partea comică a alegoriei, acum își da seama de partea ei tragică ! Cu pași înceți, reveni la locul lui.

Cîteva minute după aceea, mișcare și zgomot se produsese la extremitatea cealaltă a bisericii ; doamna Marquise Vanes își făcu intrarea la brațul domnului Inglestry ; în realitate, bravul omuleț dispărea sub presanța impozantei persoane pe care o însoțea ; doamna de companie a Dianei înainta în mijlocul unui fișuit de mătase, a unui zdrăngănit de brătări și de brelocuri, a unei infoieri de pene și de croșe ! Ritmul mersului ei unduos o înclina la fiecare pas ca pentru o salutare spre băncile

goale. D-l Inglestry, după ce o conduse pe doamna Marmaduke Vane pînă la primul rînd de bănci, se îndreptă spre paraclis ca să-l înștiințeze pe părintele Goldsworthy. Sara, de la locul ei, o admira pe doamna Marmaduke Vane : ea își dădea seama că pălăria ei cea nouă și pana ei roșie erau eclipsate, dar se mîngîia cu gîndul la strîngerea de mînă cu care o onorase mirele. David, îndată ce zări siluetele doamnei de companie și ale notarului, își concentrează atenția asupra locului în care urma să apară Diana, la rîndul ei ; el se așeză lîngă treptele altarului, cu capul întors ușor într-o parte și cu ochii ațintiți asupra ușii de intrare. Deodată, din galeria orgii, care domina intrarea și în care se înălțau tuburile aurite, încadrate în apărătoare de lemn sculptat, se răspîndiră acordurile melodioase ale celei mai pătrunzătoare armonii : un artist adevărat executa adaptarea pentru orgă a melodiei pe care David o compusese pe cuvintele lui Newman : „Călăuzește-ne, luminează sfîntă !“ Încîntat că-și aude compoziția atît de magistral interpretată, David înalță capul spre orgă ; fără îndoială în acest timp ușa cea grea se deschise și se închise fără zgomot, căci o clipă după aceea David zări în fundul bisericii — pîrînd că stă la îndoială dacă trebuie să înainteze — pe Doamna lui Necunoscută ! David resimți o emoție intensă : el o aștepta pe Diana, de dragul căreia primise să joace acest rol, și iată că deodată vedea în fața lui, sub bolta bisericii Sfîntul Botolph, pe Doamna Necunoscută, așa cum i se înfățișase în bisericuța din Branbledene acum șapte săptămîni. Diana purta o toaletă identică aceleia în care David o văzuse pentru prima dată ; și fără îndoială amintirea serii aceleia de duminică dădea în bună parte Dianei alura imaterială care-l izbi în primul rînd pe David. Printr-o revelație subită, tînarul preot își dădu seama că se îndrăgostise de femeia al cărei soț trebuia să devină, din ziua în care o zărise în penumbra din biserica satului. Privirea lui David căută ochii cenușii ai depărtatei apariții și Diana, ascultînd chemarea acestei privirii în care era concentrată toată viața unui suflet, înaintă încet spre David... În jurul ei plutea parfum de violete ; i se păru lui David că Diana venea purtată pe aripile melodiei : „Călăuzește-mă, luminează sfîntă, prin întunericul care mă înconjoară“. David simți că-și pierde

cunoștiința ; se întoarse spre altar și închise ochii... Când îi deschise din nou, Doamna Necunoscută era alături de el și primele cuvinte ale slujbei religioase răsunau sub bolta veche.

17

PUNERE LA PUNCT

Diana rămăsese câteva minute în automobilul care o adusese la biserică pentru ca doamna Vane să-și poată face o intrare senzațională și pentru ca d-l Ingles-try să aibă timpul de a preveni pe oficianți. După ce coborî din mașină, ea traversă fără să se grăbească aleea pietruită cu dale care desparte strada de portalul bisericii Sfîntul-Botolph, se opri ca să privească vrăbiile și porumbeii cocoțați pe marginea marelui bazin din centrul scuarului care se întinde în fața bisericii ; apoi așteptă să răsunе primele acorduri ale orgii pentru a pătrunde în interior ; îndată ce deschise ușa, Diana se simți cuprinsă de un sentiment de teamă și de îndoială : atmosfera vechii biserici era saturată de reculegere ; lumina pătrundea filtrată prin vitralii și părea că a încorporat în razele ei aureola care a înconjurat capetele apostolilor, strălucirea rochiei Fecioarei Maria, gloria Schimbării la Față ! Contrastul brusc dintre zgomotul și însuflețirea străzii și tăcerea împăciuitoare de sub bolțile înalte, între lumina puternică de afară și penumbra din biserică o surprinse pe Diana, care rămase câteva clipe ca împietrită ; apoi își recăpătă încet încet simțirea și observă cele mai mici amănunte ale decorului : la cealaltă extrmitate a bisericii, strălucea altarul ; părintele Goldsworthy îngenunchiase cu câteva clipe mai înainte în fața grilajului care delimita strana ; doamna Vane și d-l Ingles-try se aflau în băncile din stînga, iar în partea cealaltă erau Sara și sir Deryck ; ceva mai departe, Diana zări în sfîrșit silueta subțiratică a lui David : acesta își ținea mîna stîngă în buzunar, un gest care-i era familiar în momentele de tensiune nervoasă ; atitudinea capului, ușor aruncat pe spate, sublinia forța intelectuală și viața spirituală care emanau din figura tînărului preot. În clipa aceasta, o transformare completă se pro-

duse în spiritul Diane : va avea ea curajul să participe la ritualurile unei ceremonii care, printr-o intuiție fulgerătoare, căpăta acum în ochii ei un caracter sacru, o semnificație profundă și durabilă, în loc să rămină o simplă formalitate așa cum o văzuse ea. Diana înțelegea acum pentru ce, la început, David simțise că îi e cu neputință să contracteze o căsătorie pentru considerații străine de însăși esența acestei taine : binecuvântarea Bisericii pentru contopirea a două ființe irezistibil atrase una spre alta ! Dacă Diana l-ar iubi pe David și dacă ar fi iubită de el, acum s-ar grăbi să-și ocupe locul alături de tânărul preot ; în împrejurările actuale însă i se părea că nu va putea face nici un pas înainte ; mai mult, ea înțeluse că dacă această ceremonie ar fi avut ca scop unic conservarea unor avantaje materiale, nici o considerație omenească nu ar fi putut să o împiedice să dea înapoi în ultima clipă : s-ar fi urcat în mașina ei și ar fi dat ordin șoferului să o conducă încotro va crede de cuviință, ca să nu mai vadă biserica Sfântul-Botolph și să nu mai aibă prilejul de a-l privi pe David Rirevs în ochi. Însă, mulțumită lui Dumnezeu, în urma evenimentelor din ajun, situația era acum cu totul schimbată : desigur că David credea că face încă un mare serviciu Diane, dar în realitate el nu-i dăruia acum nimic, afară de dorința de a-i dărui totul ! Dimpotrivă ea era în măsură să-l răsplătească — nu prin dăruirea ființei ei, lucru pe care David nu-l dorea — dar prin tot ce depindea de ea. Gîndurile acestea străbătură într-o clipă spiritul Diane : ea mai sta încă la îndoială ; deodată ochii ei întâlneau privirea lui David și instinctiv ea ascultă chemarea imperioasă a logodnicului care o aștepta. Din galerie se înalță ruga fierbinte a sufletelor tulburate : „Lumină sfîntă, călăuzește-mă prin întunericul trist, călăuzește-mă spre țintă !“ Diana murmură cuvintele acestea de rugăciune și, cu ochii în ochii lui David, își ocupă locul, lingă tânărul preot. Absorbită de gînduri, ea nu urmărea slujba ; deodată îl auzi pe părintele Goldsworthy întrebînd :

— Cine dă de soție pe femeia aceasta acestui bărbat ?

Nimeni nu păru că vrea să-și asume răspunderea și, în sinea ei, Diana știa că în realitate ea însăși nu se dă ! Dar în scurta pauză care urmă după întrebarea rituală,

Diana crezu că aude vocea unchiului Falcon, care îi șoptea clar la ureche :

„Diana, am câștigat !“

După aceea Diana nu mai avu decât în chip vag cunoștință de ceea ce se petrecea în jurul ei, pînă în clipa în care David îi luă mîna pronunțînd cu o voce fermă tradiționalul : „Da“. Atunci Diana îl privi și îi surise.

În paraclis, sir Deryck Brand prezintă primul felicitări tinerei perechi ; apoi, după semnarea registrelor, doctorul veni să strîngă mîna Dianei și să-și ia rămas bun ; el adăugă pe un ton serios :

— Am spus soțului dumitale, doamnă Rivers, că nu trebuie să lipsească mai mult de un an.

Diana neștiind ce să răspundă se întoarse spre David.

— Ai auzit, David, ce a spus sir Deryck ?

— Firește, răspunse David surîzînd, am auzit !

Pentru că să iasă din biserică, Diana luă brațul lui David ; ea contempla din mers marelui vitraliu care domina galeria ; era copilul Isus prezentat de mama lui marelui preot Simeon.

— Oh, privește David, pruncul sfînt în brațele Lătrîmului Simeon ! Este vitraliul pe care-l prefer !

Pe prag se opriră, David ridică ochii la rîndul lui și Diana văzu strălucind în ei o flacără de bucurie.

— Îți amintești cuvintele lui Simeon ? întrebă David. „Doamne, acum poate să plece servitorul tău cu inima împăcată !“

— Ce gînd îți dă, David, o înfățișare de om fericit ? întrebă Diana.

— Gîndul că azi după amiază voi pleca în Africa centrală ! răspunse David, ajutînd-o pe soția sa să se urce în automobil.

„NUNC DIMITTIS“

În timpul parcursurii dintre biserica Sfîntul-Botolph și gară Waterloo, Diana avu un acces de timiditate, pricinuită de recomandarea inoportună a doctorului Brand ; ea se mira cum de a putut sir Deryck să pro-

cedeze fără tact, împotriva obiceiului său, în privința aceasta : era cu puțință ca slujba această religioasă, în care totul se petrecuse ca în vis, să o fi transformat cu adevărat în doamna Rivers ? Mai mult, adresându-i-se ei, doctorul vorbise de David numindu-l „soțul dumitale“. Singura amintire precisă în spiritul Dianei era tonul hotărât cu care David răspunsese : „Da, vreau“, dar ea știa acum că această confirmare trebuia să însemne în același timp : „Vreau să plec numaidecît în Africa Centrală“. Diana se întrebă pentru ce fusese rău impresionată cînd constatase vizibila satisfacție a lui David la sfîrșitul ceremoniei. Plecarea lui David în chiar ziua nunții lor nu era unul din factorii esențiali ai planului pe care îl concepușe ea ? Dacă David pleca, cu inima împăcată, și accepta de bună voie despărțirea de aceea care era formal soția lui, aceasta trebuia să fie pentru ea un prilej de a fi mulțumită, nu o sursă de regrete. Diana, care se fălea că este deasupra obișnuirilor slăbiciuni femeiești, își reproșa că a resimțit o ciudă atît de lipsită de judecată. David nu se conformase cu scrupulozitate condițiilor în prealabil stipulate între ei ? Pentru a-i face pe plac, tînărul preot își învinsese scrupulele de conștiință. Și acum, cu toate stipulațiile lor formale, ea îl ținea de rău pentru că se resemnează atît de ușor ! Ea ar fi voit ca tînărul soț să lase să se vadă oarecare tristețe și să exprime cîteva regrete. „Haide, Diana, își spuse ea, silindu-se să izgonească aceste gînduri nepoftite, iată un lucru absurd, odios, demn de o femeie slabă. Eu sînt aceea care nu doresc ca băiatul acesta să rămînă în Anglia, de ce să-mi pară rău atunci că pleacă fără regrete ? Nu este firesc ca să se simtă ușurat la sfîrșitul complicațiilor inerente acestei situații false ? Nu ar trebui, dimpotrivă, să-mi pară bine constatînd că, după ce, în interesul meu, a acceptat răspunderea unor legături fictive, acum le înlătură cu ușurință ? Regretele, cît de timide ar fi fost, ar fi compromis succesul combinației și ne-ar fi coborît la nivelul perechilor convenționale ! Observația nepotrivită a lui sir Deryck va avea ca singur rezultat să sublinieze faptul că, în ciuda aparențelor superficiale, noi amîndoi am părăsit biserica tot atît de liberi cum am intrat.“

Cu toate acestea, Diana trebui să recunoască în sine ei că David devenise vrînd nevrînd soțul ei ; așe-

zată alături de el în mașină, ea se simțea dezarmată în fața unei eventuale exigențe. Care va fi atitudinea lui David în fața noilor împrejurări ? Ce întrebuintare va da el prerogativele de soț ? Diana își ținea mâinile ascunse în manșon : avea ea dreptul să protesteze dacă David îi va lua una din mâini în mâinile lui ? Acum își aminti privirea stăpînitoare, care, curmîndu-i îndoielele, o atrăsese fără împotrivire alături de David. Ce se va întîmpla dacă tînărul soț o va privi iarăși în ochi ? David părea însă că deocamdată este absorbit de panorama Londrei, care se desfășura în fața ochilor lui.

— Îmi pare bine, spuse el deodată, că avem un automobil închiriat ; șoferul acesta merge cu o viteză mult mai rezonabilă decît aceea cu care conduce Knox : poți să privești ca lumea pe fereastră... Iată Banca Anglici, eu mi-a plăcut niciodată instituția aceasta ; dimpotrivă am o predilecție deosebită pentru bursă, din pricina textului pe care prințul consort l-a gravat pe o placă de marmură așezată pe fațadă.

În clipa aceasta mașina se găsi imobilizată în valul de circulație ; David se plecă pentru a privi pe fereastra opusă și își sprijini ușor mîna pe genunchiul Dianei :

— Tatăl meu, continuă el, mi-a semnalat inscripția aceasta cînd eram copil : vreau să o mai privesc acum ultima dată... Iată placa ! Literele aurite se desprind pe marmura albă : „*Pămîntul aparține lui Dumnezeu și belșugul este opera lui*“. Nu-i așa că a fost o inspirație nobilă gravarea acestor cuvinte pe frontonul clădirii care este centrul economic al comerțului și al industriei din lumea întreagă ? O națiune mare și puternică (sub gloriosul nostru drapel soarele nu apune niciodată !) a făcut astfel un act de umilință ; ea proclamă în public : toată bogăția, toată puterea, domeniioane imense peste țări și mări, prestigiul mondial sînt apanajul Angliei, dar „pămîntul aparține lui Dumnezeu !“

Ochii lui David străluceau cînd se așeză la loc ; el adăugă :

— Sînt fericit că am avut prilejul să recitesc această inscripție ; literele nu mai sînt totuși atît de citețe pe cît erau acum douăzeci și doi de ani cînd, ținînd pe tatăl meu de mîna, m-am silit să le descifrez ; se decolo-

rează treptat. Dacă aş fi bogat, aş pune să se adresească din nou aceste litere.

— Acum eşti bogat, spuse Diana surizînd, şi restaurarea aceasta se va îndeplini dacă intervenţia iniţiativei private va fi acceptată.

— Ah, mulţumesc ! răspunse David. Ar fi o mare plăcere pentru mine ; nu uita să mă ții la curent dacă obții autorizația de a executa această lucrare. Cîteodată, în mijlocul tăcerii absolute care domnește în imensele păduri africane, îmi place să-mi închipui graba, zgomotul, mișcarea neîncetată care scandează bătăile inimii bătrinei noastre metropole. Astăzi trebuie să-mi iau rămas bun pentru totdeauna de la ea ! Ah ! iată primăria... în ziua în care tata mi-a arătat inscripția de la Bursă, am asistat și la cortegiul lordului primar ; am fost foarte impresionat de parada aceasta și m-am hotărît pe loc să ajung și eu lord primar într-o zi ! De altfel, pe vremea aceea, mă identificam de regulă cu toate personajele însemnate, care îmi suscitau admirația.

— Asta îmi amintește, spuse Diana, o anecdotă referitoare la unul dintre oamenii noștri de stat : se spune că acest domn nu prea vroia să ia parte la căsătorii fiindcă-i era necaz că nu poate să aibă primul rol : acela al mirelui ! Mai mult, nu suporta nici să asiste la o înmormîntare pentru că nu era poftit să ia locul răposatului !

David începu să rîdă și răspunse :

— E o glumă bună despre una din slăbiciunile omenești ; de altfel părerea mea este că tendința aceasta are și părți bune : toți cei care sînt în stare să se cațere se vîd ajunși în vîrfurile pomului încă de la jumătatea drumului !

Schimbînd deodată tonul, David continuă :

— La înmormîntarea mea nu o să fie paradă mare : totul se va petrece foarte simplu : așa cum arunci o haină veche, mă vor îngropa sub un arbore uriaș, în pădurea tăcerii.

— Scutește-mă, te rog, de poveștile acestea antipatice.

Diana își exprimă dezaprobarea pe un ton destul de rece, dar vocea ei trăda o emoție atît de sinceră încît David se întoarse să o privească ; ochii cenușii erau în-

nourăți de tristețe. Instinctiv el întinse mâna și o puse pe manșonul tinerei femei.

— Nu trebuie ca gândul acesta să-ți facă inimă rea, spuse el : știu că deznodământul acesta este inevitabil și așa vrea să-l accepți ca și mine. În ce mă privește, eu consider că scadența aceasta face parte din itinerariul călătoriei pe care o voi face. Însă pînă atunci, mai am mult de lucru. Îmi dai voie să spun șoferului să meargă pe chei și să traverseze podul Westminster ? Aș vrea să mai arunc o privire asupra Parlamentului și asupra bisericii din Westminster.

În timp ce David se plecă spre șofer pentru a-i da aceste instrucțiuni, Diana își scoase mîinile din manșon ; pe urmă își scoase mînușile și examinează inelul cel nou pe care-l purta pe degetul mijlociu de la mîna stîngă. David, care își reluase locul, aruncă o privire asupra inelului, apoi întoarse capul.

— Rămii cu bine, oraș venerabil ! spuse el în clipa în care automobilul traversă „Northumberland Avenue“... Ah ! Iată biserica din Westminster ! Trebuie să-mi potrivesc ceasul după „Big-Ben“.

— Nu vrei să intrăm o clipă în biserică ? Avem timp.

— Mulțumesc frumos. Cred că prefer să nu mă opresc aici. Mi-am luat rămas bun de la catedralele engleze lînea trecută la Winchester : am simțit atunci o emoție al cărei echivalent nu sper să-l regăsesc la Westminster.

— Despre ce este vorba ? spuse Diana. În timp ce vorbea, mîna ei se apropia pe nesimțite de aceea a lui David : acesta își încrucișă brațele pe piept și răspunse :

— Acum cîteva zile, m-am dus la Winchester să-mi iau rămas bun de la niște vechi prieteni. Înainte de a părăsi orașul acesta minunat, m-am dus la catedrală și am îngenucheat în capela zisă a Bobotezei. M-am rugat ca să pot sfîrși cu bine zidirea bisericii noastre din Africa, biserica Stelei Sfinte, și ca să pot săvîrși slujba tîrnosirii ei.

Diana își puse din nou mînușile și își ascunse iar mîinile în manșon.

— Îmi propun, David, să fac și eu mai tîrziu un pelerinaj la Winchester și să mă rog în capela aceea.

— Este o idee bună, spuse el simplu.

Acum trecuseră de „York Road“ și străbătu mahlaua tristă care conduce la „Waterloo Station“.

Diana își ridică manșonul pînă la obraz și privindu-l țintă pe David întrebă :

— Îți vei aminti uneori, David, cînd vei fi atît de departe, că eu sînt gata poate să caut urma pașilor tăi în catedrala din Winchester ?

— Îmi voi aminti desigur... Dar iată că am ajuns : avem încă suficient timp pînă la plecarea trenului.

După ce pătruseră în gară, David o conduse pe Diana pînă la compartimentul lor rezervat și se duse apoi la casa de bagaje ca să-și ia valizele. Un sfert de oră mai tîrziu, trenul se puse în mișcare și se strecură pe nesimțite din gara Waterloo. David Rivers aruncă o ultimă privire mișcată orașului Londra, care e legat cu atîtea fire de inimile adevăraților englezi !

19

DAVID CONTEMPLĂ PEISAJUL

Călătoria se scurse în chipul cel mai plăcut, mulțumită însuflețirii de care dădu dovadă David. Diana avea impresia că, începînd din clipa în care părăsiseră biserica, rolurile lor respective fuseseră răsturnate : pentru prima dată, David dirija orchestra și Diana își executa partitura ; el se silea în chip vizibil să mențină conversația la diapazonul veseliei și al ironiei, neutralizînd toate efortările Diane de a o readuce la un ton de intimitate patetică, pe care, în sinea lui, îl judeca mai potrivit cu situația. Tînăra pereche luă masa nupțială în vagonul restaurant ; drept introducere, ei evocară mărețta personalitate a doamnei Marmaduke Vane pe care o lăsaseră în tovărășia a doi admiratori : nașul și notarul Diane.

— Și unul și altul, spuse Diana, sînt flirturi vechi ale lui Chappie, care o să se pomenească între ciocan și nicovală ! Prevăd însă că prezența Sarei o să răcească repede zelul nașului meu ; se pare așadar că d-l Inglestry va fi acela care o va pofti pe Chappie să ia masa la restaurant ; desigur o să fie un bun prilej de a-i face o curte stăruitoare și nu m-aș mira dacă totuși se va sfîrși mai curînd sau mai tîrziu printr-o propunere matrimo-

nială concretă. A rămas stabilit că Chappie nu se va întoarce acasă decît mîine : astă-seară o să fiu deci singură la Riverscourt.

— Priveşte unduirea aceea armonioasă în care se pierde la orizont linia colinelor de colo, interveni David ştergînd cu şervetul geamul aburit, şi covorul strălucitor de grozame ! E păcat să stai cu nasul în farfurie în timp ce prin faţa ferestrei se desfăşoară măreţul peisaj englez ! Vreau ca nici un amănunt al acestui decor de iarnă să nu-mi scape ; nici ferma aceea mică şi atrăgătoare, nici grădina aceea desfrunzită, nici sătuleţul acela cocoşat pe deal, nici clopotniţa aceea străveche ! Toate acestea vor alcătui în mintea mea un muzeu pe care îl voi vizita cu pietate cînd voi fi departe de ţară.

David decretase probabil că numai peisajele vor fi primite în galeria lui de tablouri, cu excluderea portretelor ; de aceea părea că nu dă nici o atenţie figurii răpitoare care se găsea de partea cealaltă a mesei ; dimpotrivă, Diana, cu bărbia sprijinită în palmă, privea cu atenţie pe David şi părea că vrea să păstreze în ochii ei cenuşii o imagine nepieritoare a figurii lui cu trăsături puternice, luminată de reflexul vieţii lăuntrice. Tinărul preot continua însă să privească netulburat panorama schimbătoare a grădinilor şi a livezilor din Hamphshire, şi să şteargă din cînd în cînd geamul cu şervetul.

Cu un ceas înainte de a ajunge la Southampton, tinăra pereche reveni în compartimentul rezervat. Diana, care ocupase înainte locul din faţa lui David, se ridică şi veni să se așeze la stînga lui ; pe urmă îl rugă să lase în jos storul sub pretext că lumina reflectată de zăpadă îi face rău ; David se execută îndată şi soarele de iarnă încetă să mai aprindă reflexe de aur pal în părul Dianei. Lipsit pe neaşteptate de izvorul de inspiraţie pe care-l oferea peisajul englez, David fu silit să recurgă la amintirile lui din pădurile Africii :

— Acolo, începu el, ierburile ajung o asemenea înălţime încît este aproape cu neputinţă să-ţi croieşti un drum printre ele : este un ascunziş ideal pentru fiarele sălbatice şi un mediu potrivit pentru musculiţe.

La acest episod cu deosebire palpitant al povestirii, Diana îşi sprijini mîna pe braţul interlocutorului ei.

dar, fie din pricina grosimei veșmîntului, fie din pricina insensibilității adresantului, chemarea aceasta discretă nu păru că deșteaptă atenția lui David : acesta își continuă descrierea cu o însuflețire crescîndă :

— Îndată ce anotimpul ploilor se sfîrșește, indigenii dau foc ierburilor din jurul satelor, pentru ca fiarele sălbatice să nu se poată apropia pe nevăzute : femeile se coboară atunci pînă la rîu ca să-și facă provizii de apă și să taie lemne în pădure. Anul trecut, puțin înainte de intervenția focului în jurul colibei mele, m-am pomenit într-o dimineață nas în nas cu un hipopotam, care schița pași de dans prin grădina mea, făcîndu-mi una cu pămîntul leandrii pe care abia reușisem să-i aclimatizez.

Deodată Diana se plecă înainte, cuprinse mîna stîngă a lui David, o strînsese în mîinile ei și spuse cu vocea șoptită :

— David, crezi că faci bine purtîndu-te astfel cu femeia cu care te-ai însurat acum cîteva ceasuri și pe care o vei părăsi peste puțină vreme ?

David tresări și fața lui se desprinsese și mai palidă pe fondul verde al storului coborît.

— Dar nu vād de ce... îți povesteam...

— Da, da, știu ! îl întrerupse Diana fără să caute să-și ascundă durerea și privindu-și interlocutorul cu ochi de animal rănit. Nu vreau să te mai aud vorbind nici despre flora, nici despre fauna Africii !

Diana ținea mereu mîna lui David în mîinile ei și o apăsă instinctiv pe mantoul ei de blană.

— Nu vreau să-ți caut nod în papură, David, dar ne-am căsătorit astăzi dimineață și acum nu putem să considerăm acest fapt ca neavenit. Nu trebuie să risipim puținele clipe care ne rămîn pentru a hotărî planurile noastre de viitor.

David își retrase încet mîna, își încrucișă brațele pe piept și se cuibări în colțul lui. Apoi o privi pe Diana cu o expresie de îngăduință înțelegătoare care pricinuia întotdeauna tinerei femei un sentiment de subordonare instinctivă.

— Nu ne-am înțeles doar asupra acestei chestiuni ? întrebă el cu o voce domoală.

— Cîtuși de puțin, prostule ! reluă Diana infuriată. Încep să cred că e mai bine că te întorci în Africa !

David se făcu livid :

— De aceea, spuse el, am adoptat această soluție, încă de la început.

— Iartă-mă, David, nu am vrut să te jignesc ! Sint atât de nefericită, atât de descurajată ! Încăpăținarea ta de a nu lua în seamă decît peisajul m-a scos din fire : cred că dacă ai reîncepe poveștile din junglă, aş fi în stare să sparg un geam sau să-mi las capul pe umărul tău şi să plîng. Alternativa aceasta nu-ţi poate pricinui decît neplăceri ; aşă că vino în ajutorul meu, David, în interesul tău chiar.

Privirea deschisă a lui David căută ochii Dianei.

— Cum pot să fiu de folos ? spuse el cu o intonație vibrantă. Care este pricina melancoliei care nu-ţi dă pace ?

— Ceremonia căsătoriei noastre... am fost zguduită... nu mi-am închipuit că o să fie aşă ! A fost o adevărată revelație pentru mine !

Această mărturisire neașteptată aduse în ochii lui David o expresie pe care Diana o vedea pentru prima dată şi a cărei intensitate o uimi.

Apoi David strigă aproape : „Cum ?“ Acest cuvînt cuprindea, el singur, o întrebare arzătoare, o surpriză profundă, o nădejde nemăsurată ! În acelaşi timp, David avu impresia că inima i s-a oprit, că trenul a stat şi că universul s-a prefăcut în stană de piatră în jurul lor ! Tînăra femeie plîngea : lacrimile acestea o împiedică să desigur pe Diana să înțeleagă adevărata semnificație a pateticului apel al lui David. Ea fusese totuşi surprinsă de intensitatea anormală a vocii lui David : acesta își reveni însă repede şi repetă pe un ton mai domol : „Cum... ?“ Şi inima tînărului preot își recăpătă ritmul obișnuit, trenul porni din nou şi universul își urmă cursul !

— Nu prea îmi dau seama ce am simțit atunci, răspuse Diana cu vocea răgușită. Am avut deodată intuiția semnificației minunate pe care o are ceremonia căsătoriei pentru două persoane care nutresc nu simpatie, ci dragoste una pentru alta. Fiindcă simpatie există între noi, nu-i aşă, vere David ?

— Fără îndoială, răspuns el cu blîndețe.

— Vreau acum să-mi explici slujba aceasta, care mi s-a părut atât de solemnă. La căsătoriile la care am asis-

tat pînă acum predomina nota mondenă : nu a fost așa la slujba noastră. Mi-e teamă că aceste scrupule mă vor chinui după plecarea ta : poți să-mi afirmi că această ceremonie, atît de impresionantă, nu a avut în realitate nici un înțeles efectiv ?

David, înainte de a răspunde, își puse ușor mîna pe aceea a Dianei : degetele acesteia, care frămîntau nervos manșonul, se înțepeniră îndată.

— Ceremonia aceasta nu poate să împrumute altă semnificație decît aceea pe care am hotărit noi dinainte să i-o acordăm ; nu ai pentru ce să te neliniștești. Am stabilit doar totul cît se poate de limpede ; căsătoria noastră înseamnă pentru dumneata : instalarea definitivă la Riverscourt, intrarea în posesiunea necontestată a averii unchiului Falcon, consolidarea situației dumitale sociale și, în același timp, un scut împotriva pretendenților nedoriti sau interesați. Trebuie să adaugi la toate aceste avantaje palpabile formarea legăturilor de prietenie care ne unesc de aici înainte și cărora, în ce mă privește, le voi rămîne credincios, cu toată despărțirea.

Diana își sprijini mîna care-i rămăsese liberă pe aceea a lui David :

— Spune mai departe, David, te rog ; mă simt ușurată.

— În nici un caz nu trebuie să-ți făurești cine știe ce închipuiri, după plecarea mea ; mi-ai cerut să îndeplinesc un act anumit într-un scop determinat ; după ce mi-am învins scrupulele, mi-am executat punct cu punct obligațiile decurgînd din acceptarea mea. Nimic mai puțin, nimic mai mult. Solemnitatea este inerentă slujbei religioase și dumneata ai accentuat-o încă prin intervenția fermecată a muzicii. Poate că și reîntruchiparea dumitale în „Doamna Necunoscută“ a agravat oarecum sensul intim al ceremoniei.

Diana ascultă cu atenție, apoi răspunde :

— Eu credeam cu totul altfel, vere David. Aveam impresia penibilă că mă angajez mai mult decît aveam de gînd.

— Dar nu stabilești totul dinainte ?

— Fără îndoială, însă încep să cred că unchiul meu avea dreptate cînd rîdea de neștiința și de lipsa mea de experiență !

David începu să rîdă.

— O, nu te grăbi să te dai bătută în fața unchiului Falcon ; nu este deloc cazul, din moment ce tocmai am cucerit victoria ! Când te vei întoarce la Riverscourt, vei putea să te duci în bibliotecă și să-l privești pe unchiul Falcon în ochi, în timp ce-i vei spune : „Unchiule, am câștigat !“

— Oare așa să fie ? De altfel, unchiul Falcon, chiar în chip de poză, mă mai intimidază încă. Ar trebui să fii și tu alături ca să-mi dai curaj.

David încercă să-și elibereze mîna care acum era prizonieră, dar la prima încercare presiunea Dianei se mări.

— Este și mai curios, reluă Diana, că abia mi-am dat seama de ce s-a petrecut în biserică. Habar n-am de obligațiile pe care mi le-am asumat.

— Dacă este așa, răspunderile căsătoriei nu te vor copleși !

— Această toropeală nu m-a împiedicat să fiu cu adevărat tulburată... pînă într-atît că am vrut la un moment dat să-ți cer să-ți amîni plecarea.

Spunînd aceste cuvinte, Diana își scoase pălăria și o aruncă pe banca din față ; apoi își lăsă capul pe speteaza capitonată.

— Ah, oftă ea, mă simt liniștită, întărită, împăcată. Să nu mai discutăm.

— Dar nici nu discutăm.

— Atunci, să încetăm de a mai discuta ! Să rămînem mai departe nemișcați. Ce putem să mai dorim acum ? Ne-am executat planul fără nici o supărare pentru unul sau pentru altul.

Trenul fugea peste cîmpuri. O senzație de calm îi cuprinsese pe cei doi călători ; uruitul trenului care-i ducea spre despărțirea de neînlăturat le tulbura tăcerea ; capetele lor erau unul lîngă altul și o buclă rătăcită din părul Dianei atinse fruntea lui David. Tînăra femeie închisese ochii și David crezu că doarme. Peste o clipă însă, fără să facă nici o mișcare, ea spuse cu vocea șoptită :

— Ne vom scrie, nu-i așa, vere David ?

— Dacă vrei.

— Firește că vreau. Îngăduie-mi să mă interesez de sănătatea soțului meu.

— Niciodată nu mă gândesc la sănătatea mea, și mai puțin vorbesc despre ea, ce aş putea să scriu deci în legătură cu ea ?

— Crezi că refuzul acesta este potrivit cu ascultarea conjugală ?

— Eu nu m-am legat să ascult de soția mea.

— Adevărat ! Privilegiul acesta este rezervat femeii ! Iată unul dintre motivele pe care le aveam ca să rămân celibatară ! Fiindcă trăim sub o legiuire de hotentoti.

David surise : în clipa aceea zări în depărtare catar-gele corăbiilor ancorate în portul Southampton.

— Și, circumstanță agravantă, numele soției este și el absorbit de personalitatea soțului. Eu, cel puțin, am putut să-mi păstrez numele.

— L-ai adoptat pe al meu !

— O să mi se pară ciudat să primesc scrisori pe numele Doamnei David Rivers ! Dacă cel puțin prietenele mele s-ar mulțumi să pună inițiala D, s-ar putea citi „Diana“. David, adăugă ea întorcându-și puțin capul, ce nume îmi vei da în scrisori ? Nu mai există acum o miss Rivers și doar nu ai să recurgi la formula oficială : „Dragă doamnă Rivers“. La urma urmei, vei fi silit să mă numești „Diana“.

David surise și răspunse :

— Nu mi se pare că este obligatoriu. Și, de altfel, știu acum cum te voi numi, și nu va fi „Diana“.

— Atunci cum ?

În vreme ce vorbea, Diana își apropie fața de aceea a vecinului ei... David se îndreptă deodată și apăsă pe resort pentru ca storul să se urce. Apoi răspunse :

— Am să-ți spun în clipa în care ne vom lua rămas bun... nu mai înainte !... Uite, trecem prin oraș. Vom fi pe chei în câteva minute.

În urma lui David Diana străbătu puntea îngustă care îngăduia accesul pe marele pachebot ; apoi examină cu mult interes palatul plutitor în care urma să trăiască David în cursul călătoriei spre Africa. Punând piciorul

pe puntea pe care mișunau deja rudele și prietenii călătorilor, Diana fu cuprinsă de un fel de amețeală : viitorii tovarăși de călătorie se examinau cu coada ochiului, în timp ce se schimbau strângeri de mână și cuvinte de rămas bun.

Tinăra soție a părintelui David Rivers coborîse din tren într-o cu totul altă dispoziție decît la plecarea din gara Waterloo : acum era cuprinsă de un sentiment de tihnă și de încredere care se referea și la viitor. Își aminti purtarea atît de desăvîrșită și de afectuoasă de care dăduse dovadă David ; ar fi vrut să-i mulțumească pentru că îi ținuse mîna în timpul ultimei părți a călătoriei cu trenul ; i se părea că, în clipele de descurajare, va continua să simtă apăsarea ușoară a mîinii lui David : probabil că bunătatea lui nesfîrșită dăruia contactului cu mîna lui această ciudată putere de împăciuire.

Automobilul Dianei, plecat de la Riverscourt în ajun, aștepta pe chel atît de aproape de puntea de acces, pe cît îngăduia regulamentul. Diana era scutită, în felul acesta, de a călători singură în tren la înapoiere : odată confortabil așezată în mașina ei, va avea senzația că s-a întors acasă.

David zări îndată automobilul și se repezi să-și ia rămas bun de la șofer și de la valet ; Diana observă pe acești doi oameni, în timp ce David le strîngea mîna prietenește ; corectitudinea întepenită a valetului și nepăsarea profesională a șoferului păreau că se topesc treptat în atingere cu strîngerea de mînă a lui David ; acum nu erau decît niște oameni care își iau rămas bun de la un semen de al lor ; Diana reținu expresia de interes mișcat cu care cei doi servitori îl priveau pe David în timp ce acesta se depărta pentru a se urca pe pachebot ; mergînd după el, Diana se gîndea cît de caracteristic era acest episod pentru firea lui David ; de aceea cucerea fără greș inimile acelor care-l serveau ; cu o repeziciune neasemănată el izbutea să afle numele lor, nădejtile și durerile lor. „Nu pot să sufăr, spunea el, obiceiul de a numi ființe omenești cu titlul profesiei lor !“ De aceea, imediat după sosirea lui la un hotel, «portarul», «chêlnerul», «omul de serviciu» erau promovați la demnitatea de Tom, Dyck sau Harry ! Niciodată nu uita el o figură

și numele ei respectiv și întotdeauna avea putința să se refere fără greșală la împrejurările și la epoca la care făcuse cunoștința titularului. Îndată ce David își făcu apariția pe bord, — era a doua sa călătorie pe același pachet, — surisul luminează fețele multor oameni în jurul lui : spunea în dreapta și în stînga : «Ia te uită, prietenul John !» sau «Mereu la datorie, Harry !» și i se răspundea : «Îmi pare bine că v-ați mai îndreptat, părinte !» sau «Știam că ați reținut un bilet, părinte !» David culegea iubirea de aproape pe care o semănase. Cînd tinăra pereche ajunse în fața biroului secretariatului, David stătu o clipă la îndoială, apoi spuse :

— Unde vrei să mergem ? Mai avem un ceas.

— Vreau să vizităm vaporul pe îndelete, răspunse Diana, însă, mai înainte, vreau, firește, să-ți văd cabina.

David, păru mulțumit și se îndreptă spre una din punțile inferioare, apoi, urmat de Diana, pătrunse într-un culoar lung în care se deschideau un îndoit șir de uși : la numărul 24 se opri.

— Am ajuns, spuse el vesel.

Diana intră într-o cabină plină de bagaje ; erau trei paturi și pe două dintre ele erau îngrămădite geamantane, păaturi, șepci de călătorie ; patul de jos era liber. David aruncă o privire circulară în jurul lui și spuse :

— Dar unde o fi bagajul meu ?

— Ce zăpăceală ! spuse Diana.

În acest moment apărură un om de serviciu în pragul ușii.

— Ei bine, Martin, spuse David, am revenit în vechia mea locuință ; îmi pare bine că faci serviciu tot aici.

Omul de serviciu intră și salută cu un aer important.

— Sint fericit că vă revăd, părinte, și că arătați mai bine decît la prima călătorie, dar nu voi avea onoarea să vă servesc de astă dată ; domnul secretar m-a însărcinat să vă predau această scrisoare îndată ce veți sosi pe vapor. *

David deschise plicul, citi, apoi, vizibil surprins, se întoarse spre Diana și îi spuse :

— Închipuie-ți că mi se cere să primesc o cabină mai confortabilă „cu cele mai bune sentimente din partea Societății de Navigație“. Am auzit că s-au făcut astfel de cadouri unor artiști, unor scriitori, este pentru prima dată că o asemenea plească revine unui misionar ! Unde se află numărul 74, Martin ?

— Pe puntea superioară, părinte, splendid situată. Dați-mi voie să vă arăt drumul, părinte.

Diana și David ieșiră după Martin. Tânărul preot strălucea de bucurie ; dimpotrivă, Diana părea că primește, ca pe un lucru foarte firesc, atenția neobișnuită a societății. Cu toate acestea, ochii ei sclipiră când văzu plăcerea pe care surpriza aceasta o pricinuia lui David. Numărul 74 era într-adevăr o cabină mare, cu mult aer, cu trei locuri, dar un singur pat era desfăcut : cabina era rezervată numai pentru David ; era mobilată cu un fotoliu, cu un dulap, cu un birou pe care era așezată o lampă electrică portativă.

— Este și o odaie de baie alături, părinte, explică Martin deschizînd o ușiță. Colegul meu se bucură dinainte că va avea prilejul să vă servească. Vă veți simți foarte bine aici.

— Ce spui despre asta ? strigă David, îndată ce Martin închise ușa. Mi se pune la dispoziție o cabină de 80 de lire ! Nu e nici o îndoială : „Cu cele mai bune sentimente din partea Societății de Navigație“.

— Evident, vei fi instalat mai confortabil, spuse Diana cu un aer nevinovat.

— Confortabil ! Spune mai bine că voi locui într-un adevărat palat... Voi fi singur !... un fotoliu ca să mă odihnesc... Patru becuri pe tavan ! încercă el întorcînd comutatorul. O lampă de birou ! Voi putea să citesc în pat. E prea luxos pentru un misionar. Mă gîndesc să poftesc doi călători să împartă cu mine cabina.

— Să nu faci așa ceva, David. Ai jigni pe domnii de la Societatea de Navigație. Promite-mi că vei profita fără rezerve de acest dar princiar.

— Îți promit. Sînt prea recunoscător pentru această atenție și nu vreau să risc să-l supăr pe donator. Totuși, cabina aceasta de lux mă intimidează puțin !

— Acum haide să vizităm vaporul și pe urmă ne vom întoarce aici să ne luăm rămas bun.

TOATĂ LUMEA COBOARĂ ?

Vizitarea pachebotului nu ținu multă vreme : după o rapidă trecere în revistă a saloanelor, a restaurantului, a promenadei și a fumoarului, Diana își exprimă dorința de a reveni în cabina numărul 74 ; acum se găseau din nou în cabină și mai era o jumătate de oră pînă cînd bătaia gongului va veni să amintească rudelor, prietenilor și cunoștințelor că trebuie să părăsească vaporul.

— Așează-te în fotoliu, David, porunci Diana ; mai târziu îmi va fi plăcut să te văd în gînd în acest cadru.

În timp ce vorbea, Diana mergea înapoi și încolo prin cabină, examinînd totul cu îngrijire și modificînd pe ici pe colo cîte ceva în aranjamentul încăperii. În cele din urmă se opri în fața patului și puse o clipă mîna pe pernă ; apoi turnă puțină apă într-o vază, o mută pe birou și așază în ea violetele de Parma care-i împoboeau corsajul.

— David, să arunci după masă puțină sare în apă și vei vedea că florile acestea se vor înviora ca prin minune.

Apoi agăță paltonul și pălăria lui David în cuier, spunînd :

— Îmi pare rău că nu am timp să-ți despachetez bagajele și să fac puțină ordine ; simt că devin gospodină ! Nu știu însă cît va dura această bună dispoziție. Odăița aceasta este foarte simpatică ; mi se pare că aș face bucurăoasă o călătorie lungă pe un astfel de pachebot. Să nu te miri, David, dacă mă vei vedea într-o zi sosind la Ugonduma.

— Nu trebuie să vii acolo sub nici un motiv, răspunse David cu vioiciune.

— Și totuși ar fi amuzant să străbat într-o bună dimineată grădinița în care se zbenguiesc hipopotami, să sun la ușa ta — dacă o fi sonerie ! — și să trimit cartea mea de vizită părintelui David Rivers. Nu pot întîmpina un refuz : la Ugonduma nu o să mi se spună : „părintele este în oraș“. Valetul — există pe acolo valet ? — m-ar introduce îndată. David, întîlnirea ta cu hipopotamul ar fi eclipsată ! De ce sînt atît de veselă, David ? Aș vrea să văd pe colegul lui Marti ca să-i fac anumite recoman-

dații... Va răspunde oare la chemarea acestei sonerii?... Nu-i nevoie, spui tu... Sînt sigură însă că îl vei îndemna să-ți vorbească despre familia lui și despre sănătatea copiilor lui, în loc să-i ceri să presteze un serviciu cum se cade.

Diana își scoase pălăria, o puse pe birou și veni să îngenuncheze lângă fotoliul lui David.

— David, reluă ea, vrei să mă binecuvîntezi, așa cum ai făcut în seara în care m-ai îndrumat pe căile Domnului ?

David se ridică, dar nu-și așeză mîna pe capul plecat în fața lui.

— Să ne rugăm împreună mai bine, spuse el ; să cerem lui Dumnezeu să ne ierte greșelile ; să-l rugăm să ne dea puterea de a rămîne credincioși pînă la moarte idealului nostru celui mai înalt. Să ne ridicăm ochii spre steaua care călăuzește pe toți camenii.

Lovitura de gong acoperi ultimele cuvinte ale lui David și duse în toate colțurile imensei corăbii vestea despărțirii inevitabile. Diana se ridică fără să spună nimic, își puse pălăria și aruncă în jurul ei o ultimă privire ; apoi ieși. Pe punte vizitatorii, într-un șir nesfîrșit, se grăbeau să ajungă la ieșire, în timp ce adresau ultimele cuvinte de rămas bun rudelor sau prietenilor lor. Cînd ajunse în apropierea punții de acces, Diana se întoarse și spuse :

— Ești sigur că lista de date și escale pe care mi-ai dat-o corespunde adevărului ?

— Firește, răspunse David cu un suris ; pentru nimic în lume nu aș vrea să pierd din vina mea vreuna din scrisorile pe care mi le vei adresa.

— Cu adevărat vrei să primești scrisori de la mine ?

— Mă bizui pe aceasta.

— Și îmi vei răspunde ?

— Fără îndoială !

— Repede ?

— Voi începe prima mea scrisoare mîine, în care îți voi da amănunte, dacă e cazul, despre sănătatea copiilor omului de serviciu.

— Aș prefera să mă informezi despre felul în care merge serviciul... David, aș vrea să nu mai pleci.

— Pentru ce ?

— Nu știu pentru ce resimt un gol în suflet la gândul că te voi vedea dispărînd în zare. E o călătorie atît de lungă ! Ești sigur că te simți bine ? Ești foarte palid.

— Mă simt minunat, răspunse David. Nu poate să aibă toată lumea tenul strălucitor de sănătate al doamnei Vane ; te rog să-i transmiți complimente din parte-mi.

Toate persoanele care nu plecău părăsiseră vasul ; pasagerii îngrămădiți pe punte făceau semne acelora care rămîneau pe țarm.

— Toată lumea coboară ! strigă marinarul însărcinat să supravegheze operațiunea debarcării, adresîndu-se tinerei femei.

Diana, urmată de David, se apropie de puntea de acces :

— Ascultă-mă, spuse David cu voiciune, nu aș putea să suport să te văd înghesuită în mulțime, în timp ce vaporul va ridica ancora și se va îndepărta. Pleacă mai înainte, te rog ; urcă-te imediat în automobil ; am să văd cum William îți va acoperi genunchii cu pledul și cum va închide ușa ; voi urmări mașina pe drumul spre Riverscourt. Mă vei scuti astfel de senzația penibilă de a te pierde încet încet din vedere, în timp ce silueta ta s-ar confunda cu mulțimea de pe chei. Vei face aceasta, nu-i așa ?

— Firește, David ; aceasta este doar singura cerere pe care mi-ai adresat-o din clipa în care ți-am promis ascultare.

Spunînd aceste ultime cuvinte, buzele Dianei tremuiau ; ea reluă :

— Îmi vine greu să-mi iau rămas bun, David. Pari bolnav.

— Nu am nimic. Nu-ți face griji din pricina mea.

— Toată lumea coboară ! repetă confidențial marinarul plecîndu-se spre tînăra pereche.

Diana puse piciorul pe primă treaptă a scării, apoi, întorcîndu-se, întinse mîna lui David și spuse :

— Drum bun, David !

Ochii adînci ai tînărului preot, în care ardea o flacără stăpînită, priviră pentru ultima dată figura Dianei.

Apoi David își desfăcu mîna, se plecă spre ea și murmură :

— Rămii cu bine, ... soția mea !

DIANA A ÎNVINS !

Zgomotul regulat al motorului și demarajul brusc al automobilului pricinuiră Dianei o adevărată ușurare fizică ; ea se sprijini pe perne și urmări din ochi fuga pomilor, a gardurilor, a caselor ; după această zi nesfîrșită de emoții neîncetate, Diana se lăsă în voia destin-derii pe care i-o oferea călătoria singuratică de reîntoarcere. Se simțea cuprinsă de un sentiment de împăcare asemănător cu acela pe care-l încercase după moartea unchiului Falcon ; întorcîndu-se în seara aceea la Riverscourt, Diana prețuisese liniștea care urma după agitația din zilele precedente ; ce bine era să reintri în viața normală după un episod atît de tragic ! Puteai să deschizi în sfîrșit obloanele care rămăseseră închise în semn de doliu ; camera mortuară își va recăpăta mîine înfățișarea obișnuită și vei putea să intri în ea, fără ca să fii obligată să vorbești convențional în șoaptă, din pricina prezenței mortului. Diana resimțise durerea despărțirii de unchiul Falcon în clipa în care acesta închisese ochii ; veghea din zilele următoare, ceremonia înmormîntării nu agravasera cu nimic pierderea crudă pe care o suferise ; dimpotrivă, odată cu cîrtegiul mortuar, lua sfîrșit o situație anormală și penibilă. Repulsia fizică pe care vecinătatea morții o pricinuieste celor vii întărește revelațiile Sfintei Scripturi : moartea este urmarea păcatului capital ; sufletul răscumpărat și-a regăsit strălucirea primară și viața lui adevărată ; ceea ce rămîne nu este decît „carnea vinovată“ pe care moartea pune mîna, o mină a cărei strînsoare este veșnică. În acest moment al meditației sale, Diana își schimbă locul și își netezi pledul. Apoi se miră că, în ziua căsătoriei sale chiar, mintea-i era cuprinsă de gînduri funebre. Dar toată situația ei nu era extraordinară ? Se măritase dimineata și seara se întorcea acasă singură și liberă de orice obligație. Planul pe care și-l întocmise, se realiza ;

mai mult, întâmplarea adăuga o aureolă neprevăzută, în realitate, Diana consimțise să pecetluiască această căsătorie din afecțiune pentru David, în timp ce acesta credea mereu că a servit interesele Dianei. Motivele lor respective erau deci tot atât de dezinteresate și jertfa lor reciprocă devenea și mai nobilă. Pe urmă Diana se gândi cu plăcere la prestigiul mărit de care se va bucura de aici înainte în relațiile mondene, din moment ce urma să apară ca o femeie măritată. Noua ei situație va pune capăt clevetirilor și criticilor puritane de care nu fusese scutită și va îndepărta odată pentru totdeauna pe candidații infumurați. Și apoi, Diana își făcea un merit din a nu se fi îndepărtat de la linia de conduită pe care și-o fixase; ea afirmase întotdeauna sus și tare că nu va primi să se supună servituților femeiești, și nu izbutise oare să le ocolească, dar bucurându-se de avantajele și de prerogativele situației de femeie măritată? Ea știa bine însă că matroanele venerabile vor fi scandalizate de toate acestea; dar se bizuia pe aprobarea fără rezerve a tinerei generații a cărei șefă recunoscută era de multă vreme ea. Pretutindeni va fi primită cu aclamații entuziaste: „Diana a învins!“ Această soluție elegantă, trebuia să recunoască, nu fusese posibilă decât mulțumită colaborării lui David... Deodată, scena despărțirii, pe care Diana o izgonise cu bună știință pe ultimul plan al gândirii sale conștiente, din clipa în care se urcase în automobil, se desfășura în fața ochilor ei. Amănuntele lipsite de însemnătate, în care ea căutase un derivat al tensiunii nervoase provenind din emoțiile zilei, dispărură îndată și Diana rămase față în față cu problema esențială a vieții ei. Își scoase pălăria, își lăsă capul pe speteaza capitonată și închise ochii; se gândea: „David a spus: «Rămii cu bine, soția mea!» Acesta e numele pe care mi-l va da la începutul scrisorilor lui.“

Diana înțelegea acum că momentul în care David, cu vocea lui profundă și mângâietoare, spusese „soția mea“ era încoronarea firească a tuturor întâmplărilor zilei. Pentru ce așteptase David ca să pronunțe aceste cuvinte clipa în care o scîndură subțire, pe care Diana pusese deja piciorul, va fi ultima legătură care-i mai unea înainte de despărțirea apropiată? Diana își amintea acum că scoborise puntea de acces în fugă; abia ajunsă

pe chei, ea se îndreptase grăbită spre automobil, fără a arunca o privire îndărăt : dacă s-ar fi întors, dacă ar fi întâlnit din nou ochii lui David, nimic nu ar fi putut-o împiedica să se urce iar pe vapor și să ceară bărbatului ei să repete aceste cuvinte plăcute și totodată sfîșietoare. Și dacă David ar fi primit, ea nu ar mai fi avut curajul să părăsească pentru a doua oară mîna soțului ei. Ar fi rămas amîndoi fără doar și poate de aceeași parte a punții de acces : sau ar fi plecat și ea cu David în Africa sau David ar fi venit cu ea la Riverscourt ! Și totuși, odată scăpată de sub influența personală a lui David, Diana nu mai vroia nici să plece în Africa, nici ca David să se instaleze la Riverscourt. Planurile ei de viitor nu se schimbaseră : ea vroia încă să-și stăpînească singură proprietățile, să rămînă stăpînă absolută la ea acasă, să dispună de timpul ei după plac și să-și păstreze integritatea persoanei ei fizice și morale. Dar atunci de unde provenea această durere ciudată în prada căreia se găsea acum ; ce demon venise să tulbure cu izbitura aripei sale suprafața, pînă aici liniștită, a lacului în care dormitau, în adîncul ei cel mai ascuns, rezervele unei forțe misterioase ? Diana se găsea în fața celei mai dificile probleme psihologice : trebuia să dezlege misterul unei inimi de femeie. Și nu avea formula care asigură dezlegarea. Viața mondenă, ideile înaintate, lecturile făcute la întîmplare nu-i ofereau acum nici una din datele necesare : ea nu știa că, pentru a dezlega această problemă supremă, femeia trebuie să se lase în voia bărbatului pe care-l iubește și în care trebuie să aibă o încredere desăvîrșită ! Diana alesese, dimpotrivă, calea independenței individuale. Cu toate acestea nu putea să-și explice pentru ce simțea o înfiorare plăcută cînd evoca clipa în care vocea lui David pronunțase cuvintele fermecate : „Rămii cu bine, soția mea !“ Pentru ce, în clipa în care planul ei se realiza, simțea o durere ciudată în inimă, pe locul în care acum cîteva ceasuri ea apăsă mîna lui David ? O clipă îi trecu prin minte să dea ordin șoferului să întoarcă și să gonească spre port cu toată viteza, în speranța de a mai revedea o ultimă dată pe David ; își aminti însă că David o rugase în mod special să se depărteze, cît mai repede : instinctiv, ea simți că trebuie să execute acest singur ordin pe care David i-l dăduse în timpul scurtei lor vieți conjugale.

Soarele se cobora după colinele din Hampshire : încet, încet, în locul luminii palide de zi de iarnă, se ivi un trecător amurg de purpură, pe urmă întunericul nopții umplu lumea. Șoferul frină, aprinse farurile cu acetilenă, apoi puternica limuzină porni iar cu toată viteza. Ar fi fost de ajuns ca Diana să apese un buton și un val de lumină ar fi inundat interiorul mașinii ; ea preferă însă să rămână acunsă în penumbra în care putea să distingă mai bine strălucirea privirii de neuitat a soțului ei ! Fără încetare ea asculta vocea care spunea : „Rămâi cu bine, soț-a mea !“

Diana ațipise : zgomotul ușii care se deschidea o făcu să tresară... William aprinse lumina, strânse pledul și așteptă ca Diana să coboare. Pe jumătate adormită, tinăra femeie se ridică, își aranjă părul și își puse pălăria ; instinctiv aruncă o privire spre locul gol de alături, ca și cum s-ar fi așteptat să-l vadă acolo pe David... pe urmă își reveni și coborî repede din mașină.

Ușa de intrare la Riverscourt era larg deschisă : o rază de lumină roșiatică, provenind din hol, unde era un foc viu în cămin, învrîsta coverul de zăpadă proaspăt căzută. Bătrînul Rodgers, într-o atitudine în care se distingea un amestec de respect și de interes părintesc, aștepta pe prag ; șefa personalului, atentă și grijulie, purtînd peste bonetă un nod de satin, se afla la picioarele scării de stejar. Cățelul cel alb veni în întâmpinarea stăpînei, pe urmă se duse să examineze interiorul automobilului : de la moartea unchiului Falcon, ciinele era trist și nu mai da nici un interes evenimentelor domestice ; cu toate acestea lipsa, la întoarcere, a persoanei care plecase cu automobilul i se păru un fapt demn de a fi lămurit ! Problema preocupa și mai mult pe servitori ; în urma unei prelungite dezbateri, fiecare adoptase o poziție în privința planurilor matrimoniale ale domnului și doamnei Rivers ; aceasta se înapoia singură : fata în casă pierdea pariul pe care-l făcuse cu Rodgers !

În clipa în care Diana intră în hol, orologiul sună prima lovitură care anunța ora șase ; la etajul de sus un ceas cu cuc avu timpul să repete de șase ori o notă ascuțită și să-și închidă portița, în vreme ce orologiul continua să lanseze netulburat, după un ritm lent, cele șase sunete de aramă. Diana își încredință paltonul lui Rod-

gers și îi dăte ordinul să servească în bibliotecă ceaiul ; apoi, răspunzînd salutărilor repetate ale șefei personalului cu un „bonsoir“ prietenesc., Diana se urcă repede în camera ei.

Doamna David Rivers era din nou acasă.

UNCHIUL FALCON AVEA DREPTATE !

Diana luă masa singură în sufrageria cea mare. Purta rochia de satin alb pe care o îmbrăcase în seara de Crăciun în care cinase împreună cu David. Masa era împodobită cu lăcrămioare și cu violete de Parma. După masă, Diana trecu în bibliotecă ; în decorul acesta familiar, ea fu cuprinsă de un sentiment penibil de singurătate și de agitație înfiorată. Așază niște hîrtii pe birou și ochii îi căzură pe fotografia unuia dintre prietenii ei intimi, în tovărășia căruia vara juca tenis și iarna făcea călărie : era un băiat frumos, un sportiv desăvîrșit ; ochii lui veseli și vioi erau însuflețiți de o expresie de camaraderie încrezătoare. Diana privea de obicei cu plăcere această fotografie, dar în seara asta se părea că-i calcă pe nervi și o ascunse repede în fundul unui sertar : își amintise că nu avea nici o fotografie de la David. Se apropie de cămin : rochia îi venea de minune, se simțea înconjurată de confortul și de luxul pe care le dăduse întotdeauna ; și totuși, fără doar și poate, era descurajată ! Își încălzi mîinile la foc, pe urmă se așază în fotoliul cel mare al unchiului. Chipul lui David era gravat atît de adînc în memoria ei încît, la drept vorbind, nici nu simțea nevoia unei fotografii : îl vedea acum limpede pe soțul ei în amvonul bisericuței din Brambledene, sincer, entuziast, inspirat ! Pe urmă îl vedea în paraclis, așezat pe scăunelul înalt, cu o înfățișare copilăroasă și serioasă în același timp, primind, puțin intimidat, vizita neașteptată a unei femei tinere ; apoi David intra în salonul de la Riverscourt, se așeza la pian, uitînd, în focul improvizației, în ce loc se găsea ; apoi, după ce luase hotărîrea, venea să i-o împărtășească ; Diana își aminti expresia de împăcare desăvîrșită pe

care o surprinsese în ziua aceea pe fața tînărului misionar ; îl ascultase pe David expunînd cu un tact și o gingașie nemărginite considerațiile care-l făcuseră să primească propunerea verișoarei sale ; în sfîrșit, David îi apărură, drept și palid, în catedrala Sfîntul-Botolph — era cu puțință oare ca imaginea aceasta să dateze numai din dimineața aceleiași zile ? — Cît de mișcătoare și de poruncitoare fusese chemarea privirii sale în clipa cea mai critică a nesiguranței prin care trecea Diana ! Apoi filmul călătoriei lor începu să se desfășoare în fața Dianei : David, așezat în fața ei, la măsuta din vagonul restaurant, era plin de voie bună ; nici un obstacol nu-i mai sta acum în cale ; pleca în Africa unde trebuia să aducă la îndeplinire opera vieții sale. În cele din urmă, David îi apărură în ultima lui atitudine : plecat spre ea, pe puntea vaporului, cu ochii în ochii ei, David spunea : „Rămii cu bine, soția mea !“ Fără îndoială, pronunțînd aceste cuvinte, David încercase și el o emoție adîncă ; ea nu-și amintea să fi văzut vreodată o flacără atît de vie în ochii unui bărbat : parcă erau ultimile vîlvătai ale unei inimi care arde ! Diana atribui însă impresia aceasta imaginației ei sentimentale ; David îndepărtase el singur scrupulele pe care i le destăinuise ea, spunînd : „Cere-monია căsătoriei noastre nu poate să aibă altă semnificație decît aceea pe care i-am dat-o noi de bună voie“.

După ce trecu în revistă diferitele capitole ale acestei aventuri, Diana trebui să constate că ar fi absurd să facă din căsătoria ei o chestiune sentimentală, după ce stabilise împreună cu David că nu e vorba decît despre un simplu aranjament cu scop determinat ! Dacă David ar afla de închipuirile în voia cărora se lăsa ea, niciodată n-ar mai avea Diana curaj să privească pe soțul ei în ochi ! Nu, desigur, nu trebuia să aibă o fotografie a lui David !

După ce ajunse la această concluzie, Diana ridică ochii și întîlni pe acela ai unchiului Falcon al cărui portret era atîrnat deasupra căminului ; tînăra femeie întoarse repede capul : unchiul Falcon o intimidă oarecum în seara aceasta ; după cum spusese și lui David, ea nu și-ar fi recunoscut dreptul de a se împăuna față de unchiul Falcon decît dacă s-ar fi întors la Riverscourt în tovarășia soțului ei. Cînd ea făcuse aluzie la această eventualitate, David nu răspunsese, dar parcă își stăpî-

nise un răspuns : era prea leal ca să exprime regrete pe care nu le resimțea, și prea bine crescut pentru a lăsa să se vadă cât este de satisfăcut ! Cu toate acestea, Diana se așteptase ca David să fie înduioșat auzind cuvinte ca acestea : „Astă-vară voi fi singură de tot în salonul meu de la Riverscourt“, și, în realitate, nu primise drept răspuns decât o vagă exclamație admirativă asupra colinelor care se pierdeau la orizont ! Diana recunoștea de altfel că nu are nici un motiv îndreptățit să se plîngă : David se purtase cât se poate de corect și de delicat. În această fază a dialogului lor, Diana ar fi voit ca David, pentru ca să o mîngie, să încerce să o sărute, oferindu-i prilejul de a face pe jignita și de a-și asigura cel puțin o satisfacție de amor propriu ! Deodată Diana revăzu expresia de pe fața lui David în clipa despărțirii ; paloarea tinărului preot o impresionase : fără să vrea își închipui aceeași față cînd va fi încăput în ghearele morții ! Diana începu să plîngă în tăcere, necontenit... pînă acum nu se lăsase niciodată în voia unei astfel de slăbiciuni și, ceea ce i se păru mai grav, plîngea fără pricină : „Așa nu poate să mai meargă, își spuse că, mă port prosteste, ca o burgheză măritată ! Trebuie să găsesc un mijloc de a-mi umple timpul“. Se ridică și se duse să-și aleagă o carte : era o carte de Concordanțe. Atunci își aminti predica pe care o ținuse David în ajunul Crăciunului și începu să-și repete partea care o impresionase mai mult : „Smirna este luată în Biblie nu numai ca simbol al morții, dar și în alte accepțiuni ; cînd veți avea timp, cercetați diferitele pasaje în care acest cuvînt este întrebuințat. Veți vedea că, între altele, smirna simbolizează iubirea, mai ales iubirea gingașă și plîpîndă, iubirea în care durerea și jertfa fac parte integrantă din fericire“. Diana se apropie de ferastră, trase perdelele și privi afară : zăpada nu mai cădea, cerul se luminase ; nu răsărise luna, dar o stea scilipea la orizont... Diana avu impresia că și ochii călătorului trebuie să fie atrași de strălucirea stelei ; ea își sprijini fruntea de geam și privi îndelung steaua : „În timpul vieții noastre pe pămînt sau după aceea, îngăduie-ne, Doamne, să te slăvim și să umblăm pe drumul

stelei !“ Diana lăsa să cadă perdeaua, se apropie de masă, luă cartea de Concordanțe și o Biblie, pe urmă se așeză în fotoliul cel mare : primul alineat o trimise la versetul 13 din primul capitol al «Cîntării Cîntărilor» — cel mai sublim poem de iubire. Acolo citi : „Iubitul meu este pentru mine ca un săcuț de smirnă“. Deodată ochii i se măriră, își apăsă o mînă pe piept, apoi continuă cu atenție citirea psalmului... Diana își răsturnă capul în fotoliu, deschise brațele și le strinse apoi în gol !... Înțelesese într-o clipită pentru ce resimțise o durere în inimă în timpul călătoriei lor : suferința aceasta va rămîne neschimbată pînă în ziua în care capul lui David se va odihni pe sînul ei, în locul în care se sprijinise mîna tovarășului ei. David plecase însă pentru totdeauna ! Diana, cu mîinile împreunate, ca într-un vis, privi fotoliul gol din partea cealaltă a căminului :

— David, murmură ea, David, întoarce-te, te aștept !

Era oare cu puțință ca David să nu audă o chemare atît de sfișietoare ; să nu vină să sfarme o singurătate atît de crudă : «David... David... David !»

După un răstimp, Diana se ridică și, privind portretul unchiului Falcon, spuse cu vocea șoptită dar hotărîită :

— Unchiule, ai cîștigat !

Diana simțea însă că în această controversă nu există, în realitate, nici un cîștigător : bătrînul care o iubitise atît nu s-ar fi bucurat nici el de un succes inutil. Numai amorul se ridica mîndru pe ruinele îngrămădite, adăugînd încă un trofeu la coroana lui nemuritoare ! Diana își ascunse capul în mîini, și lăsîndu-și de o parte mîndria rînită, izbucni în hohote deznădăjduite de plîns. Aceasta era iubirea pe care o descriuse David : „O iubire atît de desvîrșită încît presupune jertfa de sine și înlănțuirea durerii cu fericirea“. Diana întrezărise, într-o revelație scurtă, ceea ce putea fi fericirea, dar repede de tot fusese aruncată în prăpastia adîncă a durerii. Gata să renunțe la totul, Diana își smulse din suflet rădăcinile adînci ale egoismului : de aici înainte ea aparținea numai iubirii ! Peste puțină vreme se lăsa să cadă pe covor și rămase îndelung pierdută lîngă fotoliul în care șezuse David. „David ! David !“

În vremea aceasta, corabia despica apele negre și fiecă clipă îl depărta pe David de brațele care-l chemau în prada unui dor de moarte. David plecase fără nădejde de înapoiere, dar ultimele lui cuvinte : „Rămii cu bine, soția mea !“, brăzdaseră în inima Dianei o urma care nu va mai pieri ! David nu cunoștea însă schimbarea care se produsese în sentimentele soției lui : în cima deznădejdei, el mergea încoace și încolo pe punte... Fe urmă ridică ochii și zări steaua singuratică sclipind la orizont : o lumină slabă de nădejde fulgeră în noaptea inimii sale ! Oboseala întrerupse aproape în același timp îndoita veghe și miezul nopții aduse celor doi soți răgazul unui somn reparator.

24

ALUATUL CARE DOSPEȘTE

Anul era pe terminate : era Ajunul Crăciunului. Riverscourt schimbase pe rînd veșmintele pe care i le dăruiseră anotimpurile ; mai întii veni redeșteptarea primăverii : pămîntul își aruncă mantia cea groasă de zăpadă, seva crăpă mugurii, viața călcă în picioare îndelunga amortire a iernii ; pe urmă se înscăună vara : culori aprinse se răspîndiră pretutindeni, natura părea că înalță spre soare un cîntec de slavă în care parfumul florilor era înlănțuit cu umbra răcoroasă a frunzișurilor înflorate ; splendoarea toamnei venise după aceea să încunune natura : florile se schimbaseră în fructe, pomii se acoperiseră cu aur și cu purpură, acest simbol al belșugului regesc din hambarele încărcate cu rodul cîmpurilor. Diana admirase pe rînd aceste frumuseți trecătoare și acum pămîntul părea că doarme din nou sub cerul de plumb ; ramurile pomilor își înălțau furcile desfrunzite peste pămîntul sterp. „S-a sfîrșit viața ?“, șopteau frunzele mîinate, ca o turmă de oi, de biciuirea vînturilor din Nord. „Se apropie sfîrșitul lumii !“ urla vijelia. Dar vocea nădejzii, sprijinită de credință și de experiență, se înălța la rîndul ei : „Cuvîntul lui Dumnezeu este nepieritor ! Atîta vreme cît va fi pămîntul și stelele, — anotimpul înmuguririlor și al secerișului, vara și iarna, ziua și noaptea se vor urma fără greș !“ Na-

tura nu va muri, ea doarme numai : la prima chemare a primăverii, viața va tresări din nou pe ogoare ; lumea întreagă se va înfiora ; ariergarda forțelor distructive se va retrage în fața înaintării irezistibile a oștirilor primăverii.

În răstimpul anului care se scursese, viața sufletească a Dianei se armonizase oarecum cu transformările periodice pe care le suferise parcul și grădinile de la Riverscourt : în săptămânile de singurătate care urmau după căsătorie, inima Dianei fu cuprinsă de un fel de amărțire ; brațele ei, care căutaseră în zadar o îmbrățișare, zăceau acum fără viață, ca ramurile desfrunzite. Iubirea, care încolțise în sufletul ei, părea că a murit, imediat după ce se făcuse simțită ! Prima scrisoare de la David înfioră însă în inima ei rănită cele dintii speranțe ale primăverii. „Scumpa mea soție“, scria David : citind pentru prima dată aceste cuvinte, Diana avu impresia că simte îmbrățișarea a două brațe pline de dorință ! Cu toată distanța care-i despărțea, David punea efectiv stăpânire pe „soția lui“. Tonul general al scrisorii se menținea totuși la diapazonul prieteniei, nimic mai mult ; David își povestea călătoria cu amănunte și părea că este sigur că Diana va citi cu atenție expunerea tuturor acestor detalii, care îl priveau pe el ; dovada aceasta de sinceritate încrezătoare aduse Dianei cea dintii alinare. Scrisoarea se termina cu formula : „Al tău pentru totdeauna, David Rivers“. Urmarea acestei corespondențe o făcu pe Diana să aibă un fel de presimțire a verii. David scria cu fiecare poștă ; scrisorile lui începeau și se terminau mereu cu aceeași formulă ; ele nu exprimau decât sentimente compatibile cu convenția încheiată ; Diana află dificultățile tehnice cu care se lupta David, nădăjdui odată cu el și luă parte la planurile de lucru ale tânărului misionar ; ea trimise, din parte-i, o însemnată contribuție bănească și nădăjduia că această colaborare la o operă comună va aduce încet încet sentimente mai intime între ei : pentru ce căldura iubirii nu ar veni să le dezmoștească inimile ? Diana, judecând dintr-un punct de vedere prin excelență feminin, credea că David va simți cu vremea nevoie nu numai de ajutorul și de simpatia, dar și de dragostea soției sale... și atunci, într-o zi, apropiată poate, poștașul îi va aduce o

scrisoare în care va sta scris : „Soția mea, am nevoie de tine : vino !“ În realitate, Diana își făcea iluzii : date fiind prevederile convenției lor nefirești, David, oricare ar fi fost dorința ascunsă în inima lui, credea că este obligat să ocolească discuțiile sentimentale. Pe de altă parte, nici Diana, în corespondența ei, nu lăsa să se ghidească sentimentele pe care le nutrea ; și totuși ea se silea, fără să piardă curajul, să descopere între rîndurile scrisorilor lui David o aluzie cît de ușoară la transformarea prieteniei lor în iubire ; i se părea că este cu neputință ca dragostea ei pentru David să nu fi deșteptat în sufletul acestuia un sentiment analog. Diana nu izbuti însă să descopere nimic, căci scrisorile lui David păstrau același ton egal și afectuos ; ea notă chiar o regresivitate în sens invers ; pe măsură ce organizarea operei lui David devenea mai complicată, ea îi absorbea din ce în ce mai mult atenția ; aluziile personale se răriră și interesul pe care David îl manifesta la început pentru micile întâmplări din viața Dianei slăbea văzînd cu ochii. Cu toate acestea, corespondența aceasta regulată aduse celor doi soți o încurajare prețioasă în singurătatea lor sufletească. Situația lor era identică : nu puteau să stea de vorbă cu nici o persoană din anturajul lor despre subiectele care îi interesau ; dimpotrivă, în corespondența lor le era îngăduit să-și încredințeze tot ceea ce era în legătură cu preocupările amîndurora. Numai o singură întrebare nu îndrăzneau, nici unul, nici altul, să și-o pună deschis și aceasta era tocmai întrebarea de care depindea fericirea lor ! Amîndoi considerau că este o chestiune de onoare respectarea scrupuloasă a angajamentelor luate și tăinuirea transformării profunde care avusese loc în inimile lor.

Pe măsură ce iubirea pentru David creștea, Diana se rușina din ce în ce mai mult amintindu-și cinismul de care dăduse dovadă în ziua în care destăinuise tînărului misionar ciudatele ei planuri matrimoniale. În răs-timpul perioadei îndelungate care precedase sosirea primei scrisori a lui David, Diana fu chinuită în fiecare seară de amintirea primei lor întrevederi la Riverscourt ; stînd lîngă fotoliul în care șezuse David în seara aceea, ea revedea expresia de consternare cu care David primise neobișnuita propunere ; se sculase numai decît de pe scaun în semn de protest : „Nu pot să fac așa ceva !“

răspunse el îndată. După astfel de evocări, pe care Diana și le impunea drept pedeapsă, ea se suia în camera ei, cu capul plecat. Cu toate acestea, după ce citi prima scrisoare a lui David, Diana resimți o ușurare imediată : cuvintele fermecate „scumpa mea soție“ îi atenuară remușcărilor ; așadar, în ciuda celor întâmplătoare, ea dăruise puțin din ființa ei lui David și acesta își da seama ; și totuși nefericitul nu trebuia să afle că, în realitate, Diana îi dăruise în întregime inima ei de femeie ; numai dacă într-o zi el va veni să-și reclame drepturile, va afla că inima soției sale îi aparține de atita vreme !

La început, Diana ducea, din punct de vedere exterior, viața ei obișnuită ; dragostea pentru David rămase tănuită în străfundurile ființei sale. Dar nu după multă vreme, Diana văzu cât de mare este puterea de expansiune a unei pasiuni care se dezvoltă : substanța spirituală a lui David — ca drojdia pe care gospodina o pune în făină — dospî în sufletul Dianei și se infiltră cu încetul în toate faptele și gesturile ei. David nu-i ceruse să renunțe la vinătoare, la dans și la distracțiile mondene, cu toate acestea, cu cît pătrundea mai mult în viața de jertfă și de desăvîrșire morală a tînărului misionar, cu atît se simțea mai puțin atrasă de plăcerile existenței ei anterioare. Prietenii preferați ai Dianei găseau mai departe la Riverscourt primirea cea mai cordială, dar destul de repede ei pricepură că frumoasa lor gazdă avea ochii ațintiți asupra unui punct de pe orizont pe care ei nu-l vedeau ; ei o iubeau ea și mai înainte pe prietena lor, dar nu o mai înțelegeau, și puțin cîte puțin își răriră vizitele. Riverscourt încetă de a mai fi centrul vieții mondene din împrejurimi și Diana Rivers idolul cercurilor elegante. Diana băgă prea puțin în seamă această izolare ; era singură acum, dar nu era singuratică ; de acum înainte nici o despărțire nu putea să o îndurereze mai mult decît aceea de care suferea de la plecarea lui David. În jurul ei, luminile strălucite ale saloanelor de recepție se stingeau una cîte una și ecoul vieții de petreceri se îndepărta și se pierdea în negura trecutului. Regatul Dianei nu mai era pămîntesc. David singur domnea în inima soției sale !

PROPRIETATEA COROANEI

Vara și toamna trecură pentru Diana într-o neîn-cetată speranță ; iubirea pentru David o absorbea pînă într-atît încît nu-și prea dădea bine seama cît de rezervate erau scrisorile ei ; de aceea nu se gîndea că atitudinea asemănătoare a lui David putea prea bine să fie, dacă nu pricinuită, cel puțin încurajată de a sa. Din cînd în cînd, pentru a se ușura, Diana scria, pe lîngă scrisorile oficiale, o lungă epistolă în care se destăinuia fără rezerve ; avea grijă însă, după ce punea adresa pe plic, să strecoare acest duplicat într-o cutiuță de lemn de santal, unde ținea și corespondența lui David. ; ea nutrea gîndul ascuns că într-o bună zi va putea înfățișa lui David și aceste mărturisiri complementare. Într-o după-amiază, în vreme ce Diana isprăvea o scrisoare pentru David, cîțiva prieteni fură introduși în bibliotecă : se servi ceaiul și, cîteva clipe după aceea, veni Rodgers cu sacul poștal în mînă... Diana scrisese iute adresa, închise scrisoarea și o aruncă în sac. După plecarea prietenilor, ea rămase cîteva minute să recitească ultima scrisoare a lui David înainte de a o pune în cutiuță împreună cu propriul ei răspuns confidențial : acesta era neobișnuit de înflăcărat ; Diana roși amintindu-și cîțiva dintre termenii pe care îi întrebuițase.

„Proastă mai sînt ! își spuse ea. La urma urmei aș fi în stare și eu să mă las în voia tuturor manifestațiilor de expansiune conjugală pe care le disprețuiam altădată !“

Luînd în mînă scrisoarea pentru a o așeza în despărțitura rezervată corespondenței secrete, Diana avu impresia că plicul este mai voluminos decît ar fi trebuit să fie... îndată rupse dintr-o singură mișcare marginea de sus : erau două foi de hîrtie în loc de una ! Verifică și semnătura :

„Cu prietenie, a ta, Diana Rivers“

Dimpotrivă, scrisoarea semnată : „Soția ta, care te iubește și te dorește cu pasiune“ plecase spre Africa ! Se duse și apăsă pe butonul soneriei : Rodgers, pe un ton impersonal, raportă că băiatul ce făcea serviciul de curier plecase cu bicicleta de vreo douăzeci de minute.

— Pregătește automobilul numaidecît, spuse Diana. Trebuie să ajung din urmă scrisoarea.

Pe urmă puse scrisoarea în alt plic, scrise adresa și se duse să-și îmbrace mantoul și pălăria : cinci minute după constatarea greșelii înfăptuite, Diana aștepta cu nerăbdare automobilul în hol : vedea înaintea ei, ca și cum ar fi fost scrise cu litere de foc, pasajele esențiale ale scrisorii expediate. Ce prostie să lase pe masă cele două scrisori una lângă alta ! În sfîrșit, automobilul se opri în fața ușii de intrare : Diana urcă numaidecît.

— Încearcă să-l ajungi pe James, spuse ea șoferului.

Mașina porni îndată, străbătu aleea de acces, lăsă în urmă gardul de zăbrele și intră cu toată viteza pe șosea : James avea însă o jumătate de oră înainte și era un băiat conștiincios : la jumătatea drumului, automobilul încrucișă bicicleta care se întorcea din oraș.

— Mergi mai departe... la poștă ! strigă Diana.

O clădire impunătoare, construită de curînd din blocuri de piatră, adăpostea de cîțva timp oficiul poștal al orașelului ; serviciul era perfect organizat și era demn de noul ei cadru. Diana intră sprintenă în birou și apropiindu-se de un ghișeu întrebă :

— Sacul poștal de la Riverscourt a fost deschis ? Dacă e neatins, vă rog să mi-l aduceți.

Un funcționar se îndreptă imediat spre sala de triaj și se întoarse, după o clipă, cu sacul gol !

— Curierul a plecat ? spuse Diana repede.

— Nu încă : se procedează acum la ștampilarea scrisorilor, răspunse funcționarul.

Diana auzi într-adevăr clănțănitul nemilos al mașinii automate.

— Spuneți, vă rog, domnului diriginte că vreau să-i vorbesc.

Un minut după aceea, bătrînul diriginte apăru : el salută cu un deosebit respect pe castelana de la Riverscourt care venea arareori în persoană la poștă. Diana își dădea seama că era vorba de o afacere delicată și că o atitudine poruncitoare nu-i va ușura sarcina : fără îndoială, D.R. (Diana Rivers) domnea ca stăpîn absolut la Riverscourt, dar E. R. (Eduard Rex) domnea asupra regatului ! Scrisoarea ei de dragoste era acum proprietatea Coroanei și bătrînul care o salută atît de respectuos își dădea desigur seama că este nici mai mult, nici mai pu-

țin decît reprezentantul oficial al regelui la Riversmead. Cele două inițiale E. R. nu erau oare gravate pe frontholul Poștei ? Aceste considerente o îndemnă pe Diana să-și înfrîneze nerăbdarea și să surîdă drăguț dirigintelui.

— Pot să vă spun două cuvinte în particular, domnule Holdsworth ? spuse ea.

Încîntat și dîndu-și aere de om însemnat, funcționarul o introduse pe tînăra doamnă în biroul său, care era vecin cu sala de triaj. Un foc vesel ardea în cămin. Diana își scoase mînușile și își apropie o clipă mîinile de flăcări, pe urmă, privindu-l pe diriginte în față, spuse :

— Domnule Holdsworth, am venit să-ți cer un mare serviciu : acum o jumătate de ceas am aruncat în sacul poștal, la Riverscourt, o scrisoare din greșeală adresată soțului meu și care nu-i era destinată. Am făcut o confuzie foarte regretabilă ; iată scrisoarea pe care o aveam de gînd să i-o expediez : veți fi atît de bun și îmi veți căuta pe cealaltă și să mi-o înapoiați ?

Omulețul tresări ca mușcat de șarpe și rămase înțepenit într-o atitudine de inflexibilă duritate : majusculele E. R. păreau că se așează în fața lui, ca un scut împotriva frumoasei castelane.

— Este ca neputință, doamnă, răspunse el, odată depusă la Poștă, o scrisoare devine proprietatea Coroanei pînă în clipa în care va fi încredințată în mîinile destinatarului. În calitate de funcționar al regelui, sînt dator să ocrotesc proprietatea și drepturile Coroanei. Sub nici un pretext nu-mi este îngăduit să restitui o scrisoare pusă în circulație.

— Dar este scrisoarea mea, strigă Diana : acum o oră ea se găsea pe masa mea, alături de aceasta, ceea ce a pricinuit confuzia. Scrisoarea aceasta îmi aparține și trebuie să-mi fie restituită numaidecît.

— Scrisoarea a încetat de a mai fi în proprietatea dumneavoastră, doamnă, în clipa în care a trecut din sacul dumneavoastră de poștă pe masa de triaj. Nici eu, nici dumneavoastră nu mai avem vreun control asupra ei.

Temperamentul violent al Diane nu putu să suporte acest răspuns ! o flacără luci în ochii ei și sîngele i se urcă în obraz. Se simțea ispitită să pătrundă cu forța în sala de triaj și să pună mîna cu orice preț pe scrisoare ;

rațiunea învinse însă repede : tinăra doamnă se stăpîni și se hotări să adopte o tactică mai îndemînică : ea făcu un pas înainte și îl privi pe diriginte cu niște ochi care jucau în lacrimi :

— Domnule Holdsworth, spuse ea, dumneavoastră sînteți reprezentantul Coroanei și un funcționar conștiincios, dar sînteți în același timp un om. Ascultați-mă : dacă lăsați să plece această scrisoare, mă condamnați la nopți lungi de chin și de remușcări. Bărbatul meu, pe de altă parte, se găsește acum în pădurile Africii și dacă ar primi scrisoarea aceasta, lectura ei i-ar pricinui preocupări foarte grave ; rezultatul ar fi fără îndoială falimentul unei acțiuni pe care amîndoi o dorim din tot sufletul s-o ducem la bun sfîrșit. Vă spun ceva mai mult : chestiunea este pentru mine atît de însemnată încît, dacă va fi nevoie, nu voi sta la îndoială să traversez oceanul odată cu scrisoarea pentru ca să încerc să o interceptez pe drum. Iată ce încredere am în dumneavoastră făcîndu-vă astfel de confidențe !

Dirigintele stătu o clipă la îndoială, pe urmă spuse :

— Ați putea să telegrafiați soțului dumneavoastră să trimită scrisoarea înapoi fără să o deschidă.

— Firește, dar o cerere atît de misterioasă l-ar pune și ea pe gînduri și aș face orice pentru ca să-l feresc de astfel de griji. Iată scrisoarea care trebuie să plece în locul celei puse la poștă din nebăgare de seamă ; este pecetluită și timbrată, vă cer numai să o substituiți celeilalte.

În timp ce Diana întindea plicul, ochii ei căutau drept în ochii dirigintelui... D-l Holdsworth întoarse capul : funcționar al regelui și om conștiincios, dacă Diana i-ar fi oferit o sută de lire pentru a obține această favoare, el i-ar fi arătat ușa fără să mai stea la îndoială ; dar mîndra castelană de la Riverscourt, în toată splendoarea frumuseții ei, îl privea cu ochii plini de lacrimi și îi spunea : „Vedeți, am încredere în dumneavoastră !...” El întinse mîna, care tremura puțin și luă scrisoarea mormăind explicații încurcate. Apoi ieși printr-o ușă laterală. După cîteva minute se întoarse, ținînd mereu o scrisoare în mînă : figura lui, de obicei colorată, era palidă și privirea îi era fixă. Aruncă pe birou scrisoarea pe care o adusese.

— Îmi pare rău, doamnă Rivers, dar îmi e cu nepu-
tință să vă restitui o scrisoare care a fost ștampilată :
este vorba de conștiința mea de funcționar al statului.

Diana rămase nemișcată, gîndindu-se ce trebuie să
mai facă... ea întîlni privirea interlocutorului său, care
plecă îndată ochii spre scrisoarea aruncată pe masa care
îi despărțea... Diana înțelese : scrisoarea pe care o ceruse
ea se afla acolo ! Repede puse mîna pe plic, verifică în-
tr-o clipă adresa, rupse plicul în bucățele mici și le
aruncă în foc.

— Așa ! spuse ea. Nu mi-ați restituit scrisoarea și eu
nu am luat-o... scrisoarea a dispărut ! E ca și cum n-ar
fi fost niciodată scrisă și expediată.

Cu o mișcare spontană, Diana întinse mîna diriginte-
lui, care se apropiase de ușă.

— Mulțumesc, domnule diriginte, spuse ea. Nu voi
uita niciodată serviciul pe care mi l-ați făcut.

— Mai bine să nu mai vorbim despre așa ceva, răs-
punse dirigintele cu vocea răgușită : dacă direcțiunea
poștelor ar afla de slăbiciunea de care am dat dovadă
azi, mi-aș pierde postul.

— Nu vă temeți ; eu m-am încrezut în discreția dum-
neavoastră, puteți să aveți, la rîndul dumneavoastră, în-
credere în mine.

— St ! recomandă dirigintele înainte de a deschide
ușa ; pe urmă se dădu la o parte ca să facă loc Dianeii
și adăugă, cu vocea tare, pentru ca să audă și funcțio-
narii :

— Fiți fără grijă, doamnă Rivers, am pus eu însumi
scrisoarea în sacul nostru poștal.

— Mulțumesc, răspunse Diana, nu aș fi vrut să pierd
curierul. Vă mulțumesc călduros, domnule Holdsworth.

Odată așezată în automobil, Diana resimți reacția
emoției de care fusese cuprinsă crezînd că ultima ei ten-
tativă dăduse greș. Pe de altă parte, se simțea descura-
țată și obosită. Acest incident o adusese cu brutalitate în
fața realității : între ea și David erau nu numai mii de
kilometri, dar și obstacole morale ; la ce bun să-i scrie
lui David scrisori sincere dacă numai gîndul că el ar pu-
tea să le citească o scotea din minți ! David nu va ști
niciodată cît de mult îl iubește ea, niciodată nu o va iubi
și el, la rîndul lui, niciodată nu se va mai înapoia ! La-
crimi cît pumnul curgeau din ochii închiși ai Dianeii. În

scrisoare fusese scris : „Soția ta care te iubește și te doarește cu pasiune“. Dar David nu va citi niciodată aceste cuvinte ! El nu va afla niciodată adevărul !

Peste mări și țări, în pădurea nepătrunsă, în aceeași clipă, David zăcea întins pe un pat ; își revenea cu greu dintr-un acces de friguri care nu-i dădeau pace deloc în ultima vreme. Se ridică, sprijinindu-se într-o cot, luă o scrisoare a Diane pe care o pusese în ajun sub pernă așteptând să fie în stare de a o citi : o străbătu repede cu privirea și își apăsă buzele fierbinți pe semnătură : „Diana Rivers“. Pe urmă se întinse iar pe spate și se sili să-și înăbușe dorința de a o revedea pe Diana, dorință care îl chinuia neîncetat de când starea lui de slăbiciune fizică făcea progrese repezi. Se gîndea : „M-am legat ca această căsătorie să rămînă o simplă formalitate. Diana m-a ales ca soț pentru că avea încredere deplină în mine. Ar trebui să am o inimă josnică ca să mă întorc lîngă ea !... soția mea... soția mea !“

— Pune masa în bibliotecă, Rodgers, spuse Diana traversînd holul. Spune doamnei Mallory că voi lua masa singură. Mă simt obosită... da, mulțumesc, am ajuns tocmai la timp.

Diana se înfioră și adăugă :

— Fă foc peste tot, te rog. Casa pare că este o ghețarie. Iarna a venit devreme anul acesta.

În timp ce frumoasa castelană de la Riverscours urea încet scara, noaptea se lăsa cu pași repezi peste sat. Se auzi troznetul lemnului care începuseră să ardă în căminul din hol. Diana se înfioră din nou și spuse :

— Da, a venit iarna de-a-binelea... a venit pe neașteptate !

ÎN PELERINAJ

În ajunul Crăciunului, Diana își începu seara în bibliotecă : mutase o măsuță lîngă foc și se pregătea să-i scrie lui David. Tăcerea care domnea în marea încăpere nu era întreruptă decît de troznetul buturugilor

în cămin. Diana, cu bărbia sprijinită în mână, reciti scrisoarea pe care o primise de dimineată : după urările ocazionale, David vorbea despre pregătirile pe care le făcea pentru tîrnosirea bisericii Sfintei-Stele, care trebuia să aibă loc înainte de Bobotează ; nu făcea însă nici o aluzie la aniversarea evenimentelor care îi priveau pe ei amîndoi atît de aproape. După ce ajunse la semnătură, Diana continuă să privească la întîmplare printre rîndurile scrisorii : se întreba dacă, în răspuns, va imita rezerva lui David sau dacă, dimpotrivă, va da ascultare instinctului care o îndemna să nu treacă sub tăcere aniversarea căsătoriei lor. În timp ce se gîndea, Diana ţinea capul plecat ; reflexele focului jucau în buclele ei blonde şi scoteau în evidenţă schimbarea survenită pe figura ei în ultimul an : ovalul era tot atît de perfect dar tenul îşi pierduse puţin din frăgezimea lui ; pentru că slăbise puţin şi pentru că avea cearcăne în jurul ochilor, tînăra femeie părea că este mai în vîrstă decît era în realitate ; pe de altă parte, intensitatea nouă a vieţii ei sufleteşti pricinuisese o schimbare în expresia ochilor săi şi farmecul lor languros compensa din plin stigmatetele neînsemnate pe care durerile le întipăriseră pe figura ei răpitoare. Domnişoara independentă şi voluntară făcuse loc soţiei transfigurate de iubire : dacă, în clipa aceasta, David ar fi putut-o privi pe soţia sa drept în ochi, ar fi căzut în genunchi la picioarele Dianei într-un avînt de bucurie şi de recunoştinţă !

Înainte de a începe să scrie, Diana ridică ochii spre portretul unchiului Falcon ; de la plecarea lui David, ea citea pe rînd în ochii de culoarea chihlimbarului, după dispoziţia de moment, fie : „Diana, am cîştigat amîndoi !“ fie : „Am pierdut amîndoi !“ Întotdeauna însă ea distingea în ochii unchiului o expresie de bunătate şi de compătimire.

În clipa aceasta, strigăte vesele tulburară gîndurile Dianei : aceste ţipete şi risete se datorau unei bande de copii, care se jucau de-a v-aţi ascunselea prin coridoarele de la etajul întîi şi prin hol. Diana, din fire, nu prea iubea copiii ; de aceea, hărmălaia, cu totul neobişnuită, pricinuită de năvălirea simultană a vreo doisprezece băieţaşi şi feteţe pe scara cea mare, în loc să-i aducă pe buze un surîs îngăduitor, o făcu să-şi încrunte sprîncenele : ea sună şi îl însărcină pe Rodgers să o roage pe

doamna Mallory să pună în vedere copiilor că trebuie să se joace fără prea mult zgomot. Începînd de anul trecut, la Paști, la Crăciun și în vacanța cea mare, Diana invita la Riverscourt o colonie micuță de băieți și de fete : erau copiii misionarilor risipiți în cele patru colțuri ale lumii ; dacă Diana nu i-ar fi adunat, micuții nu ar fi cunoscut, în lipsa părinților lor, decît o jalnică parodie de vacanță pe sălile pustii ale școlii. Copiii erau îngăduitor supravegheați de doamna Mallory, văduva tinăra a unui misionar ucis în China. Doamna Mallory îndeplinea serviciul de secretară a Diane și de doamnă de companie, loc rămas liber în urma plecării doamnei Marmaduke Vane : aceasta își luase zborul căsătorindu-se (pentru a patra oară) cu d-l Inglesby, cîteva luni după nunta Diane.

După ce se restabili calmul, Diana luă iar tocul ; auzea cum doamna Mallory își adună oițele pentru a le îndrepta spre o mare odaie așezată înspre pod și rezervată jocurilor. O clipă Diana nutri o remușcare pentru că întrerupsese atît de brusc zbenguielele micilor ei invitați, dar își luă seama îndată gîndindu-se la mărețul pom de Crăciun, încărcat de cadouri și de dulciuri dinainte pregătite ! Bietii micuți lăsați în voia soartei ! Diana nu putea să le ofere iubirea mamelor lor, dar le dăruia în schimb toate compensațiile care se găseau în puterea ei. Prea ades, din nenorocire, clima ucigașă își atingea ținta și trebuia să împărtășești copiilor care așteptau înapoierea apropiată a unei mame adorate, știrea tristă a morții sale... Diana sună iar și trimise vorbă că jocul de-a v-ați ascunselea poate să reînceapă. Cu un surîs își constata capitularea. Nu-și dădea seama că mamele absente s-ar fi arătat mai severe, cu acest prilej, și că ar fi intervenit de mult. În sfîrșit, Diana, uitînd tot ce o înconjura, începu să aștearnă pe hîrtie :

„Riverscourt, Ajunul Crăciunului.

Dragul meu David,

Ai expediat la timp scrisoarea de Crăciun : am primit-o azi de dimineață ; acum sînt pregătită pentru Ajun și pentru primele două zile de Crăciun ! Dacă m-aș fi gîndit înainte de a deschide scrisoarea, aș fi împărțit-o

poate în trei părți și așa fi citit câte o parte în fiecare din aceste trei zile ; doream însă atât de mult să cunosc progresele făcute de biserica Sfintei Stele că ți-am citit scrisoarea dintr-odată ; era de altfel atât de interesantă, că ar suporta prea bine să fie citită de două și chiar de trei ori ! Voi fi cu inima alături de tine la ceremonia inaugurării. Am de gând să mă duc la Winchester în ziua aceea și să-mi petrec orele corespunzătoare în capela cea mică despre care mi-ai vorbit. Nu va fi primul meu pelerinaj acolo, căci mă simt în locul acela mai identificată decât oriunde cu opera ta ; îngenunchiez în colțul în care ai îngenuncheat și tu și privesc vitraliul pe care sînt reprezentați cei trei Magi : pictura aceasta îmi amintește de predica pe care ai ținut-o acum un an, în Ajunul Crăciunului... Ai remarcat, David, vitraliul din stînga pe care e zugrăvită Fecioara Maria plecîndu-se asupra copilului Isus, ale cărui piciorușe le ține în mînă ? Nu știu pentru ce, dar mi se pare că gestul acesta închide toată dragostea de mamă ! În ce mă privește, nu-mi prea plac copiii mici și, totuși, de cînd am văzut vitraliul acesta, nutresc dorința de a ține și eu în mînă două piciorușe goale ! Îmi închipui, David, că mama ta te-a ținut de multe ori în felul acesta cînd erai mic ; oricum, sînt sigură, că nu s-a întîmplat astfel și cu mine. Nu crezi că dragostea cu care părinții îi înconjoară pe copilași, chiar dacă aceștia nu sînt pe deplin conștienți, înrîurește viața lor viitoare ? Dacă eu nu am o fire iubitoare, este desigur pentru că, în copilăria mea, am fost înțărcată de orice demonstrație de iubire. Dacă, dimpotrivă, tu ai dovedit întotdeauna îndemînarea de a te face iubit, este, în parte, din pricină că mama ta te-a răsfățat, te-a sărutat pe păr și ți-a încălzit piciorușele ! Aceste considerente sînt rezultatul meditațiilor mele în capela de la Winchester ! În clipa în care m-am ridicat pentru ca să plec, a început slujba de seară : m-am oprit atunci aproape de ieșire. Se cînta imnul : *Nunc dimittis*. Vocile îngerești păreau că se înalță la cer, se pierd și se înalță iar ! Ele spuneau : «Acum, Doamne, poate să meargă robul tău cu inima împăcată». Îți amintești, David, că ai pronunțat aceleași cuvinte în timp ce părăseam biserica după căsătoria noastră. Ah ! David, păreai atât de fericit că pleci ! Uneori mă duc să mă rog și la Sfîntul-Botolph,

mai cu seamă cînd sînt îngrijorată în privința sănătății tale și cînd mă gîndesc la nenumăratele primejdii la care ești expus : șerpi, săgeți otrăvite, fiare sălbătice, etc. La început, cînd întîrziem, păzitoarea mă privea bănuitoare ; îi era frică desigur că nu am gînduri rele pentru odoarele bisericești sau intenția de a-mi grava numele pe balustrada stranei ! După ce a constatat că zelul meu nu ascunde nimic rău, a renunțat la rondurile de supraveghere și s-a mulțumit să stea cuminte pe scaunul ei de la intrare. Cînd m-am dus ultima dată la Sfîntul-Botolph, am stat mai mult de vorbă cu această femeie și nu mi-a părut rău : e foarte bine informată și cunoaște temeinic istoricul bisericii ; se vede că-și face serviciul cu dragoste și nu mașinal, după cum, din nenorocire, se întîmplă prea adesea cu oamenii de felul ei de prin biserici. Ce contrast între această slujnică de elită și formidabila paznică a bisericii la care ai fost repartizat tu, imediat după ce ai fost hirotonisit : e o biserică foarte frumoasă și am vizitat-o cu mult interes, dar mi-e frică să mă întorc acolo din pricina Cerberului care-i păzește intrarea ; niciodată nu am văzut o ființă atît de murdară și de jerpelită ; este cu atît mai redutabilă cu cît se pare că are calitatea de a fi pretutîndeni ; cînd am intrat, bătrîna aceasta era în genunchi și se ocupa cu spălarea dalelor cu ajutorul unei cîrpe pe care o muia din cînd în cînd într-o găleată cu apă negricioasă ; relațiile dintre noi fură inaugurate printr-un avertisment strigat în gura mare : «Vezi să nu cazi în găleată !» La drept vorbind, vasul acesta era ultimul loc de pe lume în care m-aș fi gîndit să mă arunc ! Mă îndepărtați cu atît mai grăbită cu cît bucata de cîrpă, mînuită de o mînă viguroasă, stropea toată zona împrejmuitoare. M-am refugiat în partea cealaltă a bisericii : tocmai mă pregăteam să examinez mai de aproape sculpturile amvonului de pe care ai pronunțat prima ta predică ; deodată scorpia se ivi, scuturînd o cîrpă de praf deasupra capului meu ; pe urmă începu să frece rampa de aramă care face înconjurul scării mormăind cuvinte nearticulate : mi s-a părut că mimica aceasta înseamnă în argoul local : «Șterge-o», și m-am grăbit să mă îndepărtez din nou ; dar cu toate retragerile mele strategice, nu am izbutit să scap de ea : ori în ce parte mă refugiam trebuia să dau peste ea, as-

cunsă după cîte o coloană de piatră ; în cele din urmă, am renunţat la o luptă inegală : am luat hotărîrea să o aştept vitejeşte şi să am o explicaţie orală cu ea ; mi-a trebuit însă oarecare curaj pentru a înfrunta această conversaţie : în timp ce vorbea, baba îşi acoperi cu o mînă ochiul stîng şi, apropiindu-se de mine, mă privi cu singurul ei ochi... Tocmai luam masa în seara aceea la familia Brand ; aşezîndu-mă la masă, am spus în glumă vecinului meu : «Mai sînt încă sub impresia neplăcută pe care mi-a lăsat-o conversaţia cu o fiinţă ciudată, care mă privea ţintă cu un singur ochi, în vreme ce pe celălalt îl ţinea închis !» Fiindcă interlocutorul meu vroia să obţină o descriere amănunţită a acestei anomalii, mi-am ilustrat povestirea imitînd şi tonul babei : m-am aplecat spre el ,cu capul înainte şi cu cotul ridicat în unchiul drept... Toată lumea izbucni în rîs ; numai vecinul meu, care se întîmpla să fie un oculist celebru, luă lucrurile în serios ; el diagnostică un caz interesant de astigmatism, mă întrebă cum se numeşte biserica şi spuse că se va duce a doua zi s-o vadă pe bolnavă. Dacă femeia aceasta este, după cum îmi vine să cred, una din protejatele tale, vei fi mulţumit să afli că va purta de acum încolo o pereche de ochelari potriviţi cu infirmitatea ei. Cu toate acestea nu prea aveam mari speranţe despre primirea care îl aştepta pe savantul meu vecin şi am crezut că e bine să-l previn că propunerile lui filantropice vor fi primite probabil cu o exclamaţie din gît fără prea mult sens ! Revin la povestirea întreruptă din pricina întrevederii mele cu păzitoarea cea bătrînă ; argoul de care se servea ea îngreuna mult conversaţia şi mişcările pe care le imprima măturii cu care era înarmată nu mă puneau la adăpost de orice primejdie ! Află, David, că fiinţa aceasta ciudată îşi aminteşte foarte bine de tine ; nu mă îndoiesc defel că şi tu îi cunoşti necazurile şi dorinţele ei ascunse. De la începutul convorbirii, vroiam să aduc vorba de tine, dar nu am izbutit să atac acest subiect decît în clipa în care mă pregăteam să părăsesc biserica : mi-am luat inima în dinţi şi am întrebat-o dacă îşi aduce aminte de tine ? Ea mă privi cu dispreţ : era vizibil surprinsă că sînt în legătură cu un personaj ca tine ; îmi răspunse, agitîndu-şi mătura cu

furie : «Iată un om pe care nu poți să-l uiți !» Acum îmi explic, David, pentru ce îți scriu eu atât de des, fără a scăpa vreo cursă ! Încurajată de acest prim succes, am îndrăznit să o întreb ce a izbit-o mai ales în personalitatea ta ; mă privi neîncrezătoare, apoi fața i se luminează și răspunse : «Surîsul lui, drace !» În clipa aceea ochii mi se opriră asupra ciorchinului de struguri artificiali care împodobeau scufia admiratoarei tale, dar, fiindu-mi teamă să nu izbucnesc într-un rîs primejdios, mi-am luat rămas bun în grabă și m-am suit în automobil. Adevărul este, David, că tu ai un surîs care mișcă toate inimile ! Eu una nu prea am prilejul de a fi întâmpinată de un surîs ; excepție fac cele cu care mă copleşte doamna Mallory : sînt surîsuri stereotipe și am întotdeauna impresia că aș putea să cumpăr o duzină din ele la bazarul din Houndsditch ! Te vei mira desigur de cunoștințele mele în acest cartier excentric ? Iată cum s-a făcut că l-am vizitat : întorcîndu-mă dintr-o plimbare la Sfîntul-Botolph, am cumpărat cîteva mărunțișuri de la negustorii ambulanți care stau pe trotuar în apropierea bisericii și care vînd jucării, butoane de manșetă, șireturi etc., cu un singur preț : un penny ! În cursul convorbirii cu unul dintre ei, am aflat că acești oameni se aprovizionează cu tot ce le trebuie într-o prăvălie din Houndsditch ; interlocutorul meu se oferă să mă îndrepte într-acolo ; îmi spuse că e foarte aproape și primii ; călăuza mea benevolă mergea lîngă mine vorbind fără încetare și numindu-mă «Lidy» : expresia aceasta îmi făcu la început impresia că este un diminutiv familiar în genul lui «Suzi» sau «Bessie», era vorba însă de o deformare locală a cuvîntului «Lady» și intenția era respectuoasă. Magazinul cel mare din Houndsditch este un local extraordinar : de la intrare am avut impresia că mă voi pierde printre nenumăratele jucării, sticle, imitații de bijuterii, șireturi etc., etc. Prietenul meu cel zdrențaros se arătă plin de inițiativă și izbuti să-mi deschidă o trecoare pînă la țejghea unde explică unui vînzător că eu sînt o «Lady» venită să facă țirguieli : vînzătorul surise și se grăbi să-mi ușureze alegerea : cumpărai o mulțime de obiecte inutile, cu duzinele, păstrai pentru mine cîte un exemplar din fiecare specie și dăruii restul noului

meu prieten, pentru ca să-și îmborsăvească colecția ; el își manifestă o bucurie atât de zgomotoasă încît mă simții prost la gîndul că va trebui să parcurg drumul de înapoiere escortată de niște mulțumiri atât de călduroase. Din fericire, Knox, care mă văzuse traversînd strada, avusese fericita inspirație de a mă urmări de departe : ajungînd la ușă zării automobilul care bloca strada din Houndsditch ; mă urcai numaidecît și mașina porni cu toată viteza, întrerupînd seria de «Dumnezeu să vă răsplătească, Lidy», a recunoscătorului meu neo-capitalist. Oamenii aceștia mă înspăimîntă întotdeauna puțin, David : mi-e teamă mereu că vor spune ceva ne la locul lui ! Cînd tu ai de-aface cu ei, mi se pare că ții mereu conversația în mînă ; cu mine se întîmplă cu totul altfel : pe mine mă lasă îndată fără apărare ! Să revenim însă la surisurile convenționale ale doamnei Mallory... Chiar în clipa în care scriam cuvintele de mai sus, doamna Mallory în persoană a intrat în bibliotecă purtînd unul din pomenitele surisuri pe buze : a venit să-mi aducă aminte că este aproape unsprezece ; copiii s-au culcat și ea este la dispoziția mea pentru ca să mă ajute să fac pe «Moș Crăciun»... A trebuit deci să-mi întrerup scrisoarea și să mă ocup puțin de numeroasa mea familie. Iată-mă din nou în bibliotecă, după turneul ceresc pe care l-am făcut : am agățat la fiecare pătuț cîte un cioarăp umflat, afectînd o formă ciudată ! «Moș Crăciun» a trecut peste tot. Vai, de ce nu a avut el puterea de a umple și golul inimilor mîhnite ! Nu poți să-ți închipui, David, cît de dureros este, chiar pentru o dezinteresată, să contemple toate pernuțele acelea pe care se resfiră bucle blonde cînd știe că pentru fiecare din căpșoarele acestea bate, neliniștită, inima unei mame în exil ! Ce nu ar da aceste biete femeii să fie în locul meu în astăseară, pentru cinci minute ! Printre fete, este una căreia toată lumea îi spune «Zînă Mică» : mama acestei nefericite fete a murit chiar în ziua în care trebuia să se îmbarce, cu soțul ei, pentru Europa. Micuța nu a aflat încă vestea aceasta nemiloasă, pentru că tatăl ei a telegrafiat că preferă să i-o împărtășească el însuși ; ea crede că părinții ei sînt amîndoi în drum spre Anglia ;

despre tatăl ei vorbește însă foarte puțin căci acesta este, după cît mi s-a spus, un om de o severitate neobișnuită, dar în fiecare seară repetă : «Mămica se întoarce !... Mămica se întoarce !» Cînd o văd sărînd și dansînd prin hol, știu că piciorușele ei se mișcă după ritmul : «Mămica se întoarce !» În fiecare seară ea îmi prezintă un obrăjor dulce ca să-l sărut, precizînd îngrijorată : «Nu pe gură, doamnă Rivers, nu pe gură. Gura o păstrez pentru mămica !» Nu mai pot, David, am ajuns la capătul puterilor ! Dacă situația o să mai țină mult, simt că nu voi mai putea rezista și o voi lua pe fetiță în brațe și să-i destăinuiesc eu însămi adevărul. Oh ! pentru ce se poartă unii părinți în felul acesta în numele religiei creștine ? De ce se sustrag de la datoriile lor firești pentru a se consacra unor opere religioase peste țări și mări ? Aș vroi să iubesc copiii !... Nu crezi, David, că faptul că firea mea nu implică iubirea copiilor este indiciul unui temperament răutăcios ?

Atențiune, David, aud clopotele ! Începe ziua de Crăciun ! Acum un an, am luat masa împreună. Ce vom face la anul, în ziua aceasta ? Unde vom fi ? Îți doresc un Crăciun fericit, David ! Îți amintești ilustrația cu porumbi pe care ți-a trimis-o Sara cu prilejul acesta ? Firește că da ! Niciodată nu uiți tu o atenție al cărui obiect ai fost. Sara mi-a povestit, cuvînt cu cuvînt, conversația voastră în biserică. Mă întreb dacă de Crăciunul acesta buna femeie «va fi făcut rost de un pui» pentru nașul meu ! Ba nu, îmi amintesc, i-am trimis un curcan !

Iată colindătorii care au venit la castel ; cîntă : «Steaua sus răsare...» Numai să nu-mi trezească mica mea familie adormită ! Altfel prevăd că vor fi cercetați prea devreme ciorapii ! Vorbesc din experiență ! Voi termina scrisoarea aceasta în ziua de Bobotează. Astăzi voi fi foarte ocupată : pomul de Crăciun și diferitele distracții pentru copilașii altora ! De altfel cursa nu pleacă decît la 26 și scrisoarea mea va fi împărțită în trei părți, corespunzînd fiecare uncia dintre zilele care sînt ale noastre : Ajunul Crăciunului, Crăciunul, Boboteaza. Noapte bună, David.“

REMINISCENȚE

„De Crăciun.

Uf ! dragul meu David, s-a isprăvit cu petrecerile noastre ; am pus la cale o după-amiază liniștită pentru musafirii mei și cred că am dreptul acum să mă retrag în bibliotecă și să stau iar de vorbă cu tine. Crăciun ! cuvînt fermecat care cuprinde parcă toate bunătățile din lume : lumină, căldura sobei, cadouri, brațe deschise, inimi miloase, bunăvoința tuturor, copiii ar adăuga fără îndoială : pateuri și plum-pudding ! Și de ce nu, de altfel ; nu mi-e rușine să spun că, din partea mea, am făcut toate onorurile curcanului tradițional ! Trebuie să ai curajul convingerilor tale. Și totuși, David, cred că m-ai găsi neschimbată de la masa noastră de Crăciun, de acum un an ; eram foarte tînără pe atunci și lipsită cu totul de experiență ; răspunderile mele cele noi mi-au ascuțit judecata și mi-au cioplit puțin, nădăjduiesc, firea mea cam colțoasă. Ieri însă, în cinstea Crăciunului, am dat la o parte demnitatea mea înăscută — așa cum cineva care ajunge pe țărmul mării renunță cu plăcere să mai poarte mănuși de piele — și am re-devenit un copil printre copii. După masă, am rămas cu toții așezați la locurile noastre. Eu aveam pe cap un impresionant chipiu din uniforma «gărzii regale», făcut din hîrtie colorată, pe care-l găsisem în pachetul meu cu «surprize» ; în ochi aveam un monoclu, care făcea parte din deghizare ; ca să rîdă copiii, îmi înfigeam sticla în ochi și apoi o făceam să sară. La un moment dat, am surprins privirea de compătimire a doamnei Mallory, care mă observa de la început ; am privit-o și eu prin monoclu și, așezîndu-mi mai bine chipiul pe cap, i-am spus : «Nu s-ar spune, doamnă Mallory, că port un chipiu cu pampon de cînd lumea ?» Mi-a răspuns cu un surîs mîeros : «Desigur, dragă doamnă Rivers, desigur !» Față de această aprobare fără rezerve nu am putut decît să mulțumesc făcînd salutul militar, spre marea veselie a galeriei. Din nenorocire, «surpriza» doamnei Mallory conținea o șapcă de jockey, cu dungi galbene

și verzi ; copiii s-ar fi bucurat nebunește dacă doamna Mallory, fără să mai stea la îndoială, și-ar fi pus casceta vărgată deasupra edificiului complicat al coafurii sale ; ea nu-și găsi însă odihnă pînă ce nu convinse pe o fetiță drăguță de alături să schimbe pălăriuța Marie-Antoinette, albă cu panglică roz, care îi căzuse acesteia, cu șapca de jockey ; după ce puse mîna pe pălăriuță, care-i venea de minune, doamna Mallory și-o așază cu grijă pe cap ; între timp pe fața fetei se putea citi profunda nemulțumire pe care i-o pricinaua schimbul acesta în natură... I-am promis o compensație.

Bag de seamă, David, că am reînceput să-ți povestesc faptele mărunte din viața noastră zilnică și cred că întîmplările acestea ți se par neînsemnate. Aș vrea totuși să fiu în stare să-ți scriu o scrisoare mai interesantă, astăzi mai ales ; acum un an, exact la ora aceasta, eram în trenul de Southampton și discutam chestiuni importante. Uneori aș vrea să știi și tu... cu orice preț !... La ce bun însă să ne pierdem vremea cu regrete zadarnice ?

Îmi dau seama, David, cît de deșartă este scrisoarea mea în comparație cu interesul profund pe care îl deșteaptă scrisorile tale. Nu ne este însă dat tuturora să construim biserici ; cei mai mulți dintre noi trebuie să ne mulțumim cu colibe urîte ! Eu una mă silesc să cultiv pe marginea drumului meu o grădiniță de flori, dar mi se întîmplă prea adesea, vai ! ca, în clipa în care încep să nutresc speranța unei recolte apropiate, să-mi văd nimicite răsădurile bunelor intenții de violența caracterului meu, pe care o doamnă Mallory oarecare izbutește să-l zgîndăre. Doamna Mallory întrebuintează o mare parte din elocința ei pentru ca să ridice în fața ochilor mei un mausoleu răposatului ei soț ! Nu mă scutește nici măcar de ornamentele de pe acoperiș ! La drept vorbind, am început să obosesc tot ascultînd de dimineată pînă seara enumerarea perfecțiunilor lui Filip ! Uneori mă simt tentată să recurg la măsuri de represalii și să încep să-i vorbesc despre calitățile tale. M-am gîndit bine însă și am hotărît să mă abțin, fiindcă ea nu ar putea să înțeleagă... prietenia care ne unește. Între alte confidențe, doamna Mallory mi-a povestit logodna ei : Filip i-a cerut

mîna și, după ce ea a spus un «da» fără rezerve, el i-a luat mîna și i-a ținut-o între ale sale timp de o oră, păstrînd o tăcere meditativă; după aceea, se plecă spre ea și o întrebă dacă bea ceaiul cu zahăr. Mai tîrziu a aflat ea că acest articol nu se găsea în regiunea unde trebuia să se stabilească ei și că Filip se silea să-și facă provizii! Să ne întoarcem însă la lucrurile serioase: cît s-ar mai mira vechii mei prieteni dacă ar ști că-mi petrec multe dimineți făcînd vizite la școli! De alfet, felul meu de viață, în general, li s-ar părea de neînțeles și, prin urmare, ar fi foarte amuzați! Totul depinde din ce punct de vedere privești lucrurile: zilele trecute, am întîlnit în tren o veche cunoștință; după banalitățile obișnuite, mi-a spus, cu un aer de plictiseală și de oboseală, că se duce la Londra să cumpere cadouri pentru Crăciun; părea că se așteaptă la cele mai mari neplăceri! Este cu puțință oare să privească cineva sub acest unghi epoca fericită a cadourilor, cînd ți se oferă atîtea prilejuri de a face plăcere altora? Am sfătuit-o prietenește să nu-și ia asupra-și o asemenea corvoadă și să stea întinsă în pat pînă după sărbători! Înfășurîndu-se în blana ei și atingîndu-mi brațul cu creionul de aur pe care-l ținea în mînă ca să-și aștearnă pe hîrtie lista cumpărăturilor, mi-a spus: «Dragă Diana, totdeauna ai dat tu dovadă de o energie surprinzătoare!» Am mai avut prilejul să constat că numai contactul cu oamenii activi obosește pe cei lipsiți de energie! Chappie spunea întotdeauna că viteza cu care intram eu dimineața la micul dejun era de-ajuns ca să o istovească pentru tot restul zilei! Este cu prisosință timpul să termin scrisoarea aceasta, pe care am tot lungit-o cu un mare număr de post-scriptumuri. La revedere, dragul meu David. Mă rog lui Dumnezeu să binecuvînteze biserica Stelei Sfinte și toate eforturile tale.

Cu prietenie, a ta,

Diana Rivers“

„P.S. — Nu crezi că ar fi bine să-mi liniștești îngrijorarea conjugală dîndu-mi cîteva amănunte despre sănătatea ta?“

FOTOGRAFIA TRĂDĂTOARE

Episodul următor arată prea bine intimitatea la care ajunseseră David și Diana după un an de corespondență regulată. Într-una din scrisori, David povestea cum răsfodind unul dintre numeroasele ziare ilustrate care veneau la sediul misiunii, descoperise o excelentă fotografie a Diane, luată cu prilejul unei vânzări pentru asistență socială, la Eversleigh, în clipa în care Diana cobora treptele unei terase. David nu-și ascundea mulțumirea pe care o încerca de cînd avea această fotografie; Diana trase concluzia că David s-ar bucura și mai mult dacă ar avea în fața ochilor o imagine artistică și, chiar în ziua aceea, se duse la fotograf. Privindu-și clișeul, Diana fu surprinsă de expresia figurii ei; oglinda nu-i arătase niciodată un astfel de chip: privirea tristă, surîsul bolnăvicios care se desena pe buzele-i întredeschise destăinuind Diane secretul propriei ei inimi! În ziua în care făcuse fotografia, Diana, așteptînd ca aparatul să fie pus la punct, se gîndea la plăcerea pe care surpriza aceasta o va pricinui soțului ei; în clipa aceasta, țacănitul aparatului o făcuse să tresară; fotograful, jertfînd unele amănunte de aranjament, profitase de momentul favorabil și, în locul unei expresii convenționale, izbutise să prindă flacăra lăuntrică din sufletul Diane. După ce examină portretul, Diana se grăbi să-l pună la loc în plicul lui. O clipă se întrebă dacă trebuie să trimită lui David o fotografie atît de elocventă... Gîndindu-se însă că fotografia fusese făcută dinadins pentru David, se hotărî să o expedieze împreună cu această scrisoare:

„Dragul meu David,

E drăguț că ai decupat o fotografie de a mea dintr-un ziar ilustrat; eu nu am văzut-o, dar, după descrierea ta, bănuiesc că este luată în clipa în care plecam de la primărie, după serbare; mi-aduc aminte că m-am oprit cîteva minute pe peron, ca să-mi iau rămas bun de la membrii din Comitet; nu pot să sufăr aceste despărțiri protocolare; pentru mine este o corvoadă să împart strîngerii de mînă; ție ți-ar fi plăcut, fără îndoială: pen-

tru tine, a strînge mîna cuiva înseamnă a intra în contact cu o individualitate morală, pentru mine, operația aceasta, făcută în masă, nu e decît o atingere neplăcută și o zguduire repetată.“

După ce se referi la o frază din scrisoarea lui David, Diana adăugă surîzînd răutăcioasă :

„Personajul arătos, cu joben în cap, a cărui atitudine ți s-a părut «curtenitoare» pentru mine, este deputatul nostru ; nevasta lui este o bună prietenă de a mea și se găsea atunci în spatele nostru ; soția primarului îmi oferise un buchet mare de flori, pe care l-am trecut numai-decît cavalerului meu ; poate că faptul de a ține un buchet în mînă a dat vecinului meu o înfățișare veselă, în realitate însă nici el nu petrecea mai bine ca mine ! Îmi pare bine că ai judecat această mică scenă de moravuri demnă de pereții colibei tale ; sper că nu-ți va fi neplăcut să atîrni în locul ei un portret mai ca lumea al soției tale. În această ipoteză, îți trimit, alăturat, o fotografie făcută special pentru tine. Nu te simți onorat, domnul meu ?“

După ce termină scrisoarea, Diana scoase fotografia din învelișul ei și o examinează pentru ultima dată : se întrebă apoi dacă David va ști să deslușească mesajul duios înscris în privirea acestor ochi... Ochii cei mari păreau că exprimă o rugămintă ! Ce răspuns va da David acestei chemări pasionate ?

Diana așteptă cu nerăbdare scrisoarea de confirmare a lui David ; în cele din urmă scrisoarea așteptată sosi :

„Ai fost foarte bună că mi-ai trimis această fotografie minunată. Îți sînt recunoscător că te-ai ostenit atît pentru mine. Mă tem însă că mă vei găsi prost crescut : îți mărturisesc totuși că preferințele mele merg și acum spre micul instantaneu din jurnal ! Firește că fotografia pe care mi-ai trimis-o este fermecătoare, dar am impresia că nu e decît reproducerea foarte bună a unui tablou de interior ! Nu știu dacă mă înțelegi bine : nu te-am văzut niciodată sub înfățișarea pe care ți-o acordă acest portret ; dimpotrivă, instantaneul te arată așa cum te-am cunoscut eu. Cu toate acestea, m-am grăbit să-ți agăț portretul la locul de onoare... dar pe urmă a trebuit să-l înlătur. Acum stă închis într-o cutie. Iată de ce :

Motivul nr. 1 : efectul pe care acest portret îl producea asupra mea ; mi-era cu neputință să mai lucrez și mi-am dat seama că așa se vor petrece lucrurile atîta vreme cît această fotografie îmi va sta sub ochi ; mă lăsam în voia unor reverii fără pricină, ceea ce este foarte primejdios în Africa centrală.

Motivul nr. 2 : efectul produs asupra indigenilor ; cîțiva dintre ei văzuseră chipul fecioarei, reprezentată pe un tablou pictat de un artist amator ; ca urmare, ei luară fotografia drept o imagine a Fecioarei — între noi fie vorba, trebuie să recunosc că această confuzie este foarte scuzabilă ! — și veniră să mă întrebe unde este Pruncul. Le-am spus că nu e nici un Prunc ; fiindcă au continuat, cu toată dezaprobarea mea, să se dedea unui cult idolatru la adresa ta, am fost silit să ascund icoana într-o cutie“.

Diana își lăasă capul pe masa pe care pusese scrisoarea lui David, după ce o citi a doua oară, și, cînd se sculă, foaia de hîrtie era udată de lacrimi ! Ea luă un toc și adăugă un post scriptum la răspunsul pe care i-l trimitea lui David :

„Dragă David, la ce visai privind-mi fotografia ?“

David părea mai palid ca de obicei : citise cu o clipă mai înainte post-scriptumul Dianeii... Drept răspuns la întrebare, începu să scrie :

„Mă întrebam cine...”

Nu apucă să scrie bine aceste cuvinte și, ridicîndu-se brusc, rupse foaia de hîrtie în bucățele ; pe urmă, uitînd o regulă elementară a igienei coloniale, ieși și rătăci mult timp prin pădure... Cînd se întoarse în coliba lui, frînt de oboseală, stelele scînteiau pe cer. David mai rămase o clipă pe prag, trăgînd în piept adierea ușoară care venea dinspre fluviul adormit ; deodată, izbucni într-un hohot de rîs strident care se stinse repede.

— Doamne Dumnezeule ! strigă el, îngăduie-mi să-mi păstrez pînă la urmă singurul meu avut conjugal : credința în soția mea !

Apoi intră în casă și închise ușa ; merse pe bijbiute, aprinse o lampă și, așezîndu-se la birou, desfăcu încet hîrtia argintată care învelea fotografia, o așeză în fața lui și rămase mult timp într-o contemplare mută. În cele

din urmă, se aplecă și își lipi buzele lui fierbinți pe locul în care păreau că se întredeschid buzele Diane! Apoi luă o altă foaie de hîrtie și scrisese :

„Visam la gestul drăguț și mișcător pe care l-ai făcut dîndu-ți atîta osteneală numai pentru mine !“

29

ÎNVIEREA

Riverscourt, în ziua de Bobotează.

Dragul meu David,

Am văzut cu ochii mei un fel de minune și îmi pare cu atît mai bine cu cît s-a întîmplat în ziua de Bobotează, care este, după cum știi, și ziua căsătoriei noastre. Vreau să-ți împărtășesc fără întîrziere întîmplarea aceasta extraordinară : un asemenea concurs de împrejurări se în-lănțuie arareori, dar aduce totuși un argument puternic optimiștilor ; nu trebuie, prin urmare, să deznădăjduiești niciodată, în timpul vieții tale pămîntești ? Acum nu mai sînt atît de sigură că greșelile din tinerețe sînt ireparabile sau că experiența, prea tîrziu cîștigată, nu poate să înlăture un fapt îndeplinit ! Anul trecut, pe vremea aceasta, era o zi cu soare rece ; acum micile ferme din Hampshire, care se întind pe marginea drumului de fier, nu ar mai oferi călătorului care le-ar privi cu atenție același farmec pitoresc ; unduirea abia simțită a colinelor la orizont ar fi înghițită de ceață ! De două sau trei ori, mesajul înghețat al înălțimilor a părut că ne va sosi sub formă de fulgi albi, dar, de fiecare dată, umezeala din aer l-a transformat în zăpadă topită. Sînt convinsă că de multe ori se întîmplă ca și intențiile lui Dumnezeu față de noi să fie denaturate ; de cîte ori mantia de zăpadă imaculată pe care ne-o trimite sufletul nostru nu se topește în atingere cu nepăsarea noastră ? Iată o afirmație cam îndrăzneată ! Am ajuns să o formulez meditănd azi-dimineață în biserica din Brambledene în timpul predicii pe care o ținea nașul : textul ales spunea : «S-au întors în țara lor pe un alt drum». Nașul dădu dovadă de întinse cunoștințe geografice studiind diferitele iti-

nerarii pe care le-au putut urma Magii la întoarcere ; din nenorocire, nu am putut să mă împiedic să-mi amintesc că, la începutul prediciei, bunul părinte ne prezentase dovezi convingătoare despre ignoranța în care ne găsim asupra localității din care au pornit regii magi ! Acest gen de contradicție îmi pare că pătează și poveștile acelor oameni de treabă care ne descriu cu bogăție de amănunte regiunile cerești în care vom locui după moarte, de vreme ce nu sîntem în stare să cunoaștem nici punctul nostru de plecare ! Contradicția arătată îmi îndepărtă treptat atenția de la drumul cel mare al folclorului oriental, pe care căruța elocinței nașului meu continua să se rostogolească zgomotos, și îmi dădui seama la un moment dat că spiritul meu intra pe un drumeag lăaturalnic ; în curînd am ajuns la un luminiș... Cu alte cuvinte, dragă David, ascultam predica pe care ai fi ținut-o tu asupra aceluiași text : mi se părea că ascult cum descrii diferitele căi care se oferă sufletelor pentru a ajunge în port ; cum ne explici că, de multe ori, «celălalt drum», pe care mergem fără voia noastră și cu inima îndoită, este tocmai acela care ne va conduce la țintă. De această predică închipuită se leagă reflecția asupra zăpezii care m-a făcut să-ți povestesc vizita mea la Brambledene. Biseriцута avea aceeași înfățișare ca și anul trecut : era împodobită cu ghirlande verzi și cu prapuri. M-am așezat pe locul meu cel vechi, lîngă coloana de piatră. Sara era și ea de față : am impresia că într-un fel sau altul tu ești pricina asiduității sale la slujbe. Amîndouă îți datorăm mult, David ! Desigur că ai început să crezi că n-o să mai ajung niciodată la subiectul de căpetenie al scrisorii mele : mă grăbesc totuși să-ți povestesc întîmplarea minunată la care am luat parte ; mi-e teamă numai că nu voi fi în stare să-ți împărtășesc emoția pe care am încercat-o. Iată : după masă, cu toată temperatura deloc îmbietoare, am simțit nevoia să mă plimb puțin în parc : în unele zile mă cuprinde în chip irezistibil dorința de a ieși. Micii mei invitați se pregăteau să se joace sub supravegherea doamnei Mallory. Exact în clipa în care deschideam ușa cea mare din hol, o trăsură de la gară se opri în fața peronului și o doamnă coborî. Vroiam să-mi văd de drum, dar doamna se întoarse... Privirea mi se opri asupra unei figuri pline de gingășie și de tristețe. Tînăra femeie purta doliu

mare de văduvă. M-am oprit, fără să vreau aproape.

— Sînt oare la Riverscourt ? mă întrebă ea apropiindu-se de mine. Aș vrea să vorbesc cu doamna Rivers.

Am poftit-o în salon. Privirea duioasă și surîsul plăcut al tinerei femei mi se părură familiare și totuși eram sigură că o vedeam pe doamna pentru prima dată. O rugai să ia loc pe canapea și îngrijii de foc. După ce își stăpîni timiditatea, doamna îmi spuse :

— Doamnă Rivers, sînt văduva unui misionar. Acum un an am fost silită să-mi trimit fetița în Anglia și, de atunci, nu mă gîndesc decît la întoarcere. Am sosit azi-dimineață la Londra. Am aflat că dumneavoastră ați avut bunătatea să luați copilul aici în vacanța de Crăciun și am venit direct la Riverscourt. Vă rog să mă iertați că nu v-am prevenit.

— Cum așa ? protestai eu. Graba dumneavoastră este doar foarte legitimă. Dacă ați ști cît de mult mă bucur și eu cînd unul dintre copiii aceștia lăsați în voia soartei își regăsesc părinții ! Dar în clipa aceasta avem mai mult de o duzină de oaspeți micuți. Vreți să-mi spuneți cum se cheamă fetița ?

— Numele ei este Eileen, dar noi îi spunem «Zîna Mică».

David, am simțit deodată un nod în gîtlej ; am întreat-o cu vocea mișcată :

— Cine sînteți dumneavoastră ?

Tinăra văduvă, așezată pe sofa, își deschise brațele cu un gest instinctiv de chemare și de iubire.

— Sînt mama «Zinei».

— Dar credeam că...

M-am oprit la aceste cuvinte, dar îmi închipui că expresia figurii mele completă înțelesul frazei.

— Adevărat, spuse ea, am uitat că ați primit telegrama ; dintr-o pricină necunoscută, s-a transmis un text greșit : în loc să fie anunțată moartea soțului meu a fost anunțată moartea mea. Soțul meu a murit subit în ziua în care trebuia să ne îmbarcăm pentru Europa. Vroiam să comunic eu însămi această veste tristă fetiței.

Am sunat și am trimis vorbă doamnei Mallory să o aducă numaidecît pe «Zîna Mică» în salon. După aceea, am căzut în genunchi în fața mamei regăsite și i-am apucat mîinile. Nu este deloc în firea mea, David, să-mi

manifest emoțiile prin gesturi exterioare, dar cred că în clipa aceea am plîns.

— Nu poți să vă închipuiți, am spus, prin ce clipe grele am trecut ; credeam că ați murit și că sinteți îngropată la mij de kilometri de aici și, în vremea aceasta, auzeam în fiecare zi vocea argintie a fetiței cîntînd cu o încredere nestrămutată : «Mămica se întoarce acasă !» Gurița și-o păstra numai pentru dumneavoastră : în fiecare seară, cînd ne uram noapte bună, copilul îmi recomanda : «Nu pe gură, doamnă Rivers... gura este pentru mămica !» Uneori eram cît pe-aci să-i spun totul, fiindcă mi se părea că e mai crud să o las pe micuță în greșeala ei decît să-i destăinuiesc adevărul ! Slavă Domnului, nu i-am spus nimic ! Și acum iată că... !

N-am putut să mai adaug nici un cuvînt... Mama Zînei plîngea pe umărul meu... împreună cu mine...

— N-o vei mai lăsa în voia soartei ? i-am spus eu.

— O, nu, răspunse ea, niciodată, niciodată ! Mai am doi băieți în Anglia. Eu una nu am socotit niciodată că e firesc lucru să mă despart de copiii mei. Așa vroia însă soțul meu.

În clipa aceea am auzit un zgomot de pași mici pe scară. Am ieșit în hol : «Zîna Mică», îmbrăcată cu o rochie albă cu cordon albastru, cobora scara, mîngîind cu mîna balustrele de stejar care susțin rampa : „Mămica... vine... acasă...” scanda vocea ei dulce, treaptă cu treaptă. Cînd mă zări așteptînd-o la ușă îmi surise îngerește. Am luat-o în brațe... dar nu am sărutat-o ; nu eu trebuia să o sărut în ziua aceea ! I-am spus numai : «Mămica s-a întors, drăguță, mămica s-a întors !» Am alergat în salon cu povara mea în brațe ; aveam de gînd să o pun jos la ușa, dar, David, nu am avut curajul s-o fac ; am depus copilul de-a dreptul în brațele mamei... Am văzut cum gurița atît de credincioasă se lîpea de buzele fierbinți de iubire maternă pe care le crezusem înghețate și decolorate ! M-am depărtat puțin și m-am oprit în dreptul ferestrei : priveam ramurile desfrunzite, pămîntul umed deasupra căruia fluturau cețurile reci !... Ah ! ce-mi păsa de mîhnirea de afară ! Eu trăiam într-o atmosferă de iubire și de bucurie, într-o strălucire de înviere ! David, ți-am mai spus că nu-mi plac copiii ; de ani de zile susțin pe față teorii care înlătură îndatorirea sfîntă a maternității ; am declarat de atîtea ori că pentru nimic în

lume nu m-aş supune ei. În cele din urmă, printr-un act îndelung premeditat, m-am aşezat cu adevărat într-o situaţie care mă scuteşte de obligaţiile plăcute ale dragostei de mamă ! Nu spun acum că vreau şi eu să cunosc bucuriile de mamă, dar îmi dau seama cât de greşit priveam lucrurile. Depunînd pe Zîna Mică în braţele mamei ei, fără ca s-o sărut, mi s-a părut că-mi ispăşeam păcatul. Îmi va rămîne mereu în inimă durerea de a mă fi lipsit de sărutul Zînei, înainte de despărţire : durerea aceasta este semnul pocăinţei mele şi, sper, şi al mîntuirii mele ! Eu nu o să am niciodată un copil al meu, dar am gustat plăcerea de a fi mamă luînd parte la bucuria fetitei pe care o credeam orfană şi a mamei pe care o credeam moartă ! Şi acum, David, am să-ţi încredinţez un secret : dacă tatăl ar fi venit într-adevăr să anunţе micuţei ştirea cea îngrozitoare, aveam de gînd să-l rog să-mi dea voie s-o adopt pe «Zîna Mică». Vezi bine că nu mi-e dat să devin mamă... nici pentru copiii altora ! Peste cîteva clipe, în vreme ce continuam să privesc pe fereastră, am auzit pe mamă spunînd :

— Scumpa mea, tatăl tău nu s-a întors.

— Ah ! spuse Zîna cu o voce calmă şi fericită, fără să ceară explicaţii.

— Scumpa mea, insistă mama pe un ton mai grav, tatăl a plecat în ceruri, alături de Isus.

— Oh ! spuse micuţa, Isus avea nevoie de el ?

— Da, răspunse vocea mamei tremurînd de astă dată : Isus l-a chemat la el. L-am pierdut pe tatăl, scumpa mea.

Atunci, „Zîna Mică“ îngenunchie în braţele mamei sale şi înconjurîndu-i gîtul cu braţele ei mici, murmură :

— Dar ne-am regăsit noi, mămico !

Ţi-am povestit totul, David ; nu te vei mira deci că acum cred că nu există nimic pe lume ireparabil... Inimile noastre deznădăjduite pot să strige : «De patru zile se odihneşte în mormînt», dar vocea lui Isus ne va răspunde : «Lazăr, scoală-te din morţi !» Bucură-te dar împreună cu mine că învierea aceasta s-a petrecut de Bobotează, de ziua Stelei !

Cu prietenie, a ta,

Diana Rivers.“

Puțin după primirea acestei scrisori, David avu un acces violent de friguri. Colegul lui, care îl îngrijea, se întreba pentru ce David nu înceta să repete în delir : „După moartea mea, va putea să aibă o Zină a ei. Va putea să aibă o Zină Mică după ce voi muri !“

30

„MĂ DESCURC SINGURĂ“

La începutul verei care urmă după prima aniversare a căsătoriei, îngrijorarea Diane în privința lui David crescuse. Scrisorile lui soseau mai puțin regulate ; uneori erau scrise cu creionul. David dădea lămuriri mai mult sau mai puțin demne de crezare pentru a explica această anomalie ; scrisul era ceva mai mare decât acela al lui David ; literele păreau trasate de o mână nesigură. După ce primi o astfel de scrisoare, Diana, bănuind ceva, făcu o experiență : se întinse pe canapea, se sprijini în cotul stîng și scrise cîteva rînduri pe o foaie de hîrtie ; scrisul ei prezenta exact aceleași deformări ca și scrisul lui David. Experiența aceasta îi confirmă îngrijorarea : David suferea desigur de accese dese și violente de friguri, dar continua să păstreze tăcerea asupra sănătății sale ; părea că nu dă atenție întrebărilor pe care i le adresa Diana, căci răspundea mereu : „Mă simt bine, mulțumesc“.

În luna iunie, Diana scrise colegului lui David rugîndu-l în chip confidențial să aibă bunătatea să-i trimită o dare de seamă exactă despre sănătatea soțului ei ; colegul era însă leal și răspunsul la această scrisoare îl primi de la David. Ca de obicei, „se simțea bine“, dar „nu putea decât să dezaprobe procedeul indirect de care se folosise Diana pentru ca să obțină informații ; ea știa bine că el nu socotește că e folositor ca ea să știe mai mult“. David scria pe un ton sever și nu-și ascundea nemulțumirea. Diana, într-un elan de ascultare caracteristic feminin, îl iubi și mai mult pentru aceasta.

„Ah ! își spuse ea surizînd printre lacrimi, David al meu, sănătos sau bolnav, de departe sau de aproape, înțelege să rămînă el stăpînul !“

Diana se adresă apoi lui sir Deryck ; dar nici dinspre partea aceasta nu obținu vreo lămurire : drept răspuns

la scrisoarea ei, Diana primi numai o referire destul de rece a doctorului la recomandarea pe care el i-o făcuse în ziua căsătoriei de a nu-l lăsa pe David să-și prelungească șederea în Africa mai mult de un an. „Îl lăsase să plece, întreba doctorul, fără să obțină de la el o promisiune formală în acest sens ?” Întrebarea pe care Diana o pusese lui sir Deryck în privința corespondenței schimbate între David și doctor rămase fără răspuns. Diana fu neplăcut surprinsă : lui sir Deryck îi mergea vestea că primește cu simpatie pe toți cei care suferă și ea nu înțelegea cum de era cu puțință să fie altfel acum. Dar doctorul, deși avea un suflet bun, nu era lipsit de voință și de o hotărîre nestrămutată. Fusese surprins de repiziunea cu care se celebrase căsătoria lui David și se cam supăraseră pentru că nu fusese anunțat mai dinainte ; cînd află că David pleca, fără soția lui, chiar în ziua nunții, el dezaprobă cu totul acest procedeu. În scrisoarea către Diana, doctorul nu-și ascunse părerea lui : Diana se simți profund jignită în amorul ei propriu și luă hotărîrea să nu se mai intereseze de o chestiune din care toată lumea vroia să o excludă. Nu-i trecu prin gînd să aibă o explicație cu doctorul. Durerea o făcea să păstreze tăcerea ; recunoștea că situația aceasta tragică este opera ei și era gata să înfrunte singură toate consecințele. Blazonul ei avea în mijloc o inimă credincioasă, susținută într-o parte de curaj, în partea cealaltă de mîndrie. Deviza era : „Mă descurc singură”. Diana continuă deci să-și ducă viața obișnuită în timpul lunilor de vară, în vreme ce scrisorile lui David se răreau din ce în ce. În sfîrșit, în luna octombrie, catastrofa se dezlănțui !

31

CATASTROFA

Într-o dimineață de octombrie, sosi o scrisoare de la David, scrisă frumos cu cerneală :

„Scumpa mea soție,

Nădăjduiesc că îți vei da silința să înțelegi cum trebuie sensul exact al cererii pe care o vei citi mai jos ;

țin foarte mult să nu o interpretezi în nici un caz ca o tăgăduire a plăcerii și a înviorării pe care mi-a pricinuit-o corespondența noastră vreme de douăzeci și una de luni : scrisorile tale au însemnat pentru mine o binefacere mai de preț decât ar putea să-și închipuie cineva ; primind să împarți cu mine necazurile mărunte care au izvorât din lucrările pe care le-am condus aici, mi-ai dat un ajutor fără seamăn. Mi-e teamă că acest adevăr indiscutabil să nu te facă să socotești și mai ciudat faptul că acum vin să te rog să punem capăt corespondenței noastre. Ai băgat de seamă desigur că, de câteva luni, scrisorile mele s-au rărit, au devenit mai scurte și, mă tem, mai puțin interesante. Fapt este că a trebuit să-mi consacru întreaga mea energie operei mele din Africa. Vreau să ne luăm rămas bun, soția mea, atîta vreme cît am puterea și voința de a-ți scrie. Nu îți voi ascunde, Diana, că sfîrșitul zilelor mele se apropie. Ți-aduci aminte că ți-am spus o dată : «Nu pot să-ți promit că voi muri !» Acum văd că aș fi putut, fără risc prea mare, să-mi iau această obligație. Scrisoarea aceasta este ultima pe care ți-o scriu și, după ce îmi vei răspunde, nu-mi mai scrie din nou ! Eu sînt în situația de a fi transportat de aici dintr-o clipă în alta și nu pot să-ți dau de acum noua mea adresă ! Nu trebuie să te temi, soția mea, că, în urma întreruperii corespondenței noastre, vei fi expusă să nu ți se aducă îndată la cunoștiință evenimentul datorită căruia legătura nominală care ne unește va fi ruptă. Ți-am scris o scrisoare pe care o port întotdeauna în buzunarul interior al hainei mele, plicul cu pecete poartă toate instrucțiunile necesare și va fi pus la poștă îndată după moartea mea. Pentru și mai multă siguranță, am depus un duplicat al acestui plic într-o cutie a biroului meu ; în felul acesta, în cazul puțin probabil că hainele pe care le port vor dispărea odată cu mine, scrisoarea amintită îți va fi expediată prin îngrijirea împuternicitului Societății noastre, în clipa în care acesta va primi arhivele noastre oficiale. Scrisoarea pe care ți-o scriu astăzi nu este deci ultima pe care o vei primi de la mine ; următoarea va însemna însă cea din urmă veste pe care ți-o voi trimite în lumea aceasta. Îți cer să mă crezi pe cuvînt cînd îți afirm că hotărîrea mea se sprijină pe o îndreptățire serioasă : nu cred că am dreptul să-ți comunic acum această îndreptățire ; vei

găsi însă toate lămuririle în privința aceasta în scrisoarea pe care o vei primi după moartea mea. Pentru nimic în lume nu aş vrea să te jignesc cu ceva în timpul acestei neînțelegeri trecătoare. Și acum, îngăduie-mi să-ți mulțumesc din inimă pentru tot ce ai făcut pentru mine. Dacă am avut prilejul să-ți fiu de folos în împrejurări delicate, este o slabă compensație față de asistența materială pe care ai acordat-o operei mele și față de ajutoarea morală de care m-ai făcut să beneficiaz de doi ani încoace. Îndoita ta colaborare a fost piatra unghiulară a întregii mele lucrări aici : am acum mîngîierea de a lăsa în urma mea o comunitate creștină stabilită pe baze solide. Colegul meu este un predicator desăvîrșit și are un caracter demn de încredere : dacă ești dispusă să-i acorzi și lui sprijin material, ți-ai cîștiga recunoștiința lui veșnică ; pot să răspund pentru el : «Acesta este demn de sprijinul pe care i-l dai». Ah ! Diana, dacă ai putea să vizitezi și tu într-o zi biserica Stelei Sfinte !... Mai tîrziu însă... nu încă ! Mai am o ultimă cerere să-ți adresez : prevăd că inima ta generoasă ar putea să te îndemne — știind că sînt aproape de moarte — să vii tu însăși să-ți iei rămas bun de la prietenul tău. Să nu faci așa ceva ! Să nu părăsești Anglia sub nici un motiv, atîta vreme cît nu vei fi anunțată oficial despre moartea mea. Am un motiv foarte serios — a cărui îndreptățire o vei recunoaște mai tîrziu — de a insista asupra necesității de a te conforma cu strictete acestor instrucțiuni : este ultima mea dorință și porunca mea de pe urmă, soția mea ! Cred că pînă acum nu am avut prilejul să te asupresc ! Nu voi putea niciodată să-ți arăt ce a însemnat pentru mine simpatia ta neobosită și prietenia ta activă. Am făcut o aluzie adineaori la clipa în care vei fi din nou cu totul liberă ; nu trebuie să consideri, Diana, în clipa aceea că ai devenit văduvă : în realitate, dispariția mea nu va face din tine o văduvă. **Este adevărat că ți-am dat numele de soție, dar, la urma urmei, nu era decît o denumire de amicitie duioasă !** În acest sens ai înțeles-o și tu, nu-i așa ?

Cu toate acestea, cred că legăturile pe care prietenia noastră desăvîrșită le-a făurit nu vor fi rupte de moarte. Și apoi, noi sîntem uniți prin legături și mai trainice

încă : amîndoi ne închinăm aceluiași Dumnezeu, amîndoi avem aceeași credință, amîndoi am primit botezul creștin ! Împreună vom lua parte la fericirea veșnică !

Rămîi cu bine, soția mea.

Al tău pentru totdeauna

David Rivers.“

32

„REQUIESCAT IN PACE“

După ce termină citirea scrisorii lui David, Diana rămase multă vreme nemișcată. Cu un an mai înainte ea s-ar fi aruncat fără îndoială în genunchi și ar fi plîns : „David, David !“ Vremea manifestărilor exterioare trecuse însă : pe măsură ce durerea pătrundea mai adînc în sufletul ei, Diana se plîngea din ce în ce mai puțin ; acum nimic nu mai trăda la suprafață vîrtejul de durere din adîncimi. Diana părea că e construită din piatră. Pe fața ei se întinsese deodată o paloare de moarte. Rămase așezată în atitudinea în care începuse să citească scrisoarea... și încet încet groaznica realitate creștea în ochii ei ! David era pe moarte și nu dorea ca ea să fie alături de el ! David era pe moarte în Africa și ultima lui dorință era ca ea să rămînă în Anglia ! Din cînd în cînd buzele Dianei se mișcau, repetînd ca un ecou : „Legătura nominală care ne unește“, sau „Ți-am dat numele de soție, dar nu era decît o denumire de amicitie duioasă“. David, era oare într-adevăr o simplă formulă de politete numele pe care mi l-ai dat în șoaptă pe puntea vaporului ? „Rămîi cu bine, soția mea“ ? Vocea ta avea o intonație atît de profundă... Zile întregi mi-a răsuna în urechi, aducîndu-mi revelația tîrzie a iubirii, a căsniciei și a vieții conjugale ! Erau cuvinte aruncate la întîmplare acelea cu care începuse prima ta scrisoare : „Scumpa mea soție“ ? Citindu-le mi s-a părut totuși că mă îmbrățișează două brațe iubitoare ! Era oare cu puțință ca, vreme de doi ani, cuvintele acestea sfinte să nu fi avut și pentru David înțelesul pe care i-l da ea ? De cîte ori i se păruse Dianei că ispășirea pe care o îndura este mai grîzavă decît greșeala pe care o săvîrșise ; de multe ori inima ei se înfiorase

de zborul funerar al regretelor zadarnice ; dar această ultimă încercare depășea puterile ei. Vai ! câtă vreme va mai rămâne David pe lume ? Va mai primi el oare scrisoarea pe care i-o va expedia ea ?

„Ah ! David, este numai o coincidență sau ai vrut cu tot dinadinsul să o pedepsești pe soția ta pentru că a trecut peste demnitatea ta de bărbat ? A păcătuیت din ignoranță, David : era o ființă lipsită de experiență care își contruia în gol teorii nenorocite.“

Diana mai avea timp să răspundă la scrisoarea pe care o ținea în mână, înainte de plecarea curierului pentru Africa : poate că răspunsul va ajunge la timp. Mai era o ultimă șansă ca David să afle adevărul înainte de a muri ! Cele două coloane — curajul și mândria — care sprijineau pajura pe care era săpată o inimă credincioasă, se prăbușiră dintr-o singură lovitură ! Diana luă o foaie de hîrtie pentru ca să se spovedească lui David : pe foaia aceasta de hîrtie ea își dezveli inima de femeie îndrăgostită ; își descrie deznădejdea, așteptarea, pocăința. O astfel de spovedanie era prin excelență confidențială : Diana își dădu seama, recitind-o, că scrisoarea va ajunge desigur la destinație atunci cînd David va fi prea slăbit ca s-o citească el însuși și că va fi nevoit poate să recurgă la serviciile colegului său ; și apoi, nici ea nu vroia să tulbure, printr-o mărturisire nestăpînită, ultimele clipe ale lui David. Iubirea maternă, în clipele acestor grele, se întindea ca o pînză de ulei peste clocotul iubirii de femeie ! Diana se uita pe sine pentru ca să respecte liniștea bărbatului său pe patul de moarte. Își aruncă deci scrisoarea într-o cutie și luă o altă foaie de hîrtie : curajul se înălța din nou ca să susțină pajura, dar mîndria se sfărîmase pentru totdeauna ! În locul coloanei zdrobite se înălța acum o Madonă cu Pruncul în brațe ! Atunci Diana — înăbușindu-și propria-i durere pentru ca David să poată muri cu sufletul împăcat — scrisese o a doua scrisoare.

„Riverscourt.

Iubitul meu David,

Nu trebuie să-ți mai spun ce impresie profundă mi-a făcut scrisoarea ta, însă, firește, mă închin în fața po-

runcii tale. Nu avea deci nici o grijă în această privință. Ți voi urma cu strictețe instrucțiunile. Este de la sine înțeles că, la primirea scrisorii tale, m-aș fi îmbarcat imediat, dacă nu mi-ai fi cerut cu tot dinadinsul să nu o fac. În ce mă privește, dorința mea arzătoare este să fiu iarăși alături de tine, David. Dacă îți vei schimba cumva hotărîrea și dacă la un moment dat vei dori să mă vezi, telegrafiază-mi : voi lua primul vapor și voi veni. În caz contrar, voi rămîne în Anglia atîta timp cît nu voi fi primit mesajul tău. Cu toate acestea îmi e cu neputință să mai rămîn la Riverscourt : acum cînd scrisorile tale nu vor mai sosi, casa asta mare mi se pare prea tristă. Ți-aduci aminte de spitalul Stelei-Sfinte, de care ți-am vorbit odată ? Am făcut acolo stagiul de infirmieră, pînă în clipa în care unchiul Falcon m-a chemat. De cîtăva vreme am început chiar să mă duc pe acolo odată pe săptămînă, în calitate de infirmieră voluntară. Acum trei zile, prietena mea, infirmiera șefă, mi-a povestit că una dintre surorile principale urmează să părăsească spitalul pentru cîtva timp din pricina unei chestiuni familiale : această absență neașteptată o va pune într-o situație neplăcută. Mă voi oferi să o înlocuiesc și voi rămîne la spital cam trei luni, în orice caz pînă la Crăciun. Scrisorile adresate pentru mine la Riverscourt mă vor urma, firește. Ocupația aceasta va fi pentru mine o ușurare. Îmi voi suporta mai ușor durerea atunci cînd timpul meu întreg va fi consacrat altora. Fiindcă să știi, David, că durerea mea este fără margini ! Nu vreau să te supăr, în clipele acestea solemne, povestindu-ți istoria inimii mele ; cu toate acestea, trebuie să știi adevărul : din ziua în care ne-am despărțit, din seara căsătoriei noastre, m-am îndrăgostit de tine ! Pe măsură ce timpul a trecut, dorința mea de a te revedea a crescut și ea. În clipa în care m-ai numit «Soția mea», atunci cînd am părăsit vaporul, am avut revelația a tot ceea ce presupune această denumire vie ! oh ! prietenul meu drag, dacă te voi pierde, voi deveni cu adevărat văduvă ! Nu trebuie însă ca durerea mea să-ți tulbure ultimile clipe. Cine știe dacă, după ce vei fi ajuns în lumea necunoscută de dincolo de viață, nu-mi vei fi mai aproape decît acum, cînd ești în Africa ! Fii cu gîndul la mine, David. dacă se poate ! Eu voi oferi și mai departe darurile Domnului... Vai ! aurul și tămîia vor fi eclipsate în curînd de

smirună ! Dar steaua pe care am urmat-o amîndoi va călăuzi și mai departe pașii mei : poate că ea se va opri într-o zi deasupra tronului strălucit pe care va sta iubitul meu, în desăvîrșită glorie : privirea lui se va apleca asupra-mi... și mă va chema la el... Atunci voi depăși și eu hotarul de lumină, voi auzi cum vocea iubitului meu mă cheamă... Atunci voi îngenunchea la picioarele lui și îmi voi pleca fruntea pe genunchii lui. Oh ! David, David !

Soția ta, numai a ta, care te iubește și ar da totul pentru ca să te revadă.

Diana Rivers“

Recitind scrisoarea, Diana își dădu seama că anumite modificări ar fi necesare : se strecuraseră aluzii la anumite sentimente pe care ar fi preferat să le treacă sub tăcere și fuseseră omise, pe de altă parte, unele precizări pe care acum le credea utile. Nu mai era însă timp ca să copieze scrisoarea ; închise plicul cu îngrijire și îl expedie cu poșta de seară. Însă, cu toată repeziciunea cu care răspunsese Diana, scrisoarea nu-l mai ajunsese pe David : ar fi trebuit să sosească mai înainte cu douăzeci și patru de ore !

33

SPITALUL STELEI SFINTE

Venise încă o dată Ajunul Crăciunului ; dar, în mijlocul activității care domnește într-un spital mare, Diana nu avu cîtuși de puțin prilejul să se ocupe de sărbătorile care începeau ; ea nu-și îngădui luxul de a medita asupra aniversărilor care se repetau pentru a doua oară. Fugise de o viață fără griji și de un mediu în care nu ar fi avut curajul să aștepte mesajul funebru și bine făcuse ! Răspunderea de infirmieră a salonului Sfînta-Angela, la spitalul Stelei Sfinte, nu-i lăsa timpul să se ocupe de durerea ei : nevoile urgente ale altora o absorbeau cu totul. Diana, îmbrăcată într-o uniformă severă, purtînd pe cap o scufie scrobîtă, care-i ascundea părul ei minunat, nu prea semăna cu «Doamna Necunos-

cută» care, acum doi ani, în Ajunul Crăciunului, se rezema de o coloană de piatră, în biserica din Brambledene. Dimpotrivă, în ochii ei cenușii ardea o expresie nouă, mâinile ei albe, renunțând la mișcări bruște care le erau obișnuite, se deprinseră să îndeplinească sarcini delicate și să facă gesturi măsurate și armonioase. În timpul celor două luni în care Diana condusesese salonul, numai femeile de serviciu care căutau să se sustragă de la datoriile lor și pacientele care vroiau să contravină regulamentului găsiseră pricină să se plângă. Bolnavii întîmpinau însă cu bucurie pe tinăra și frumoasa femeie care se pleca deasupra paturilor ; sufletele gata să-și ia zborul spre țărmurile întunericului întîrziu o clipă ca să asculte cuvintele de încurajare pe care le pronunța fără osteneală vocea compătimitoare ; muribunzii se agătau de strîngerea sigură a mîinii blînde, în clipa de a fi înghițiți de primele valuri ale nopții fără sfîrșit ! Ajunul Crăciunului fusese o zi cu deosebire încărcată pentru personalul din salonul Sfînta-Angela : sosirea a două ambulante și o operație foarte grea pricinuiseră un surplus de muncă. Era ultima zi de stagiu a Dianei : sora titulară trebuia să-și reia locul după-amiază și Diana vroia să plece la Riverscourt a doua zi. La ora cinci, Diana se îndreptă spre camera ei, nu fără a încerca un sentiment plăcut de libertate : scăpată de răspunderea profesională, ea putea, de aici înainte, să se gîndească la propria ei situație. La ora șapte trebuia să vină sir Deryck pentru o consultație. Mai erau două ore pînă atunci. Închizînd ușa, Diana aruncă o privire circulară în jurul camerei sale : era confortabil amenajată și dădea senzația de intimitate ; perdelele erau trase ; zgomotul neîntrerupt al circulației ajungea înăbușit ; pe birou era așezată o lămpiță aprinsă ; în sobă ardea un foc bun ; pe o măsuță fierbea un samovar ; alături era o tavă încărcată cu cești de ceai și cu un ceainic. Pe birou se odihnea de asemeni un teanc de scrisori și de ziare : Diana examină plicurile cu o îngrijorare vizibilă... Nu, nu era ceea ce o interesa pe ea. La fiecare poștă, trecea prin aceleași clipe penibile ; avea însă o presimțire că scrisoarea lui David va sosi în ziua de Crăciun : numai înfățișarea exterioară a scrisorii îi va împărtăși vestea fatală ! Se apropie de foc și își prepară ceaiul ; apoi se instalează într-un fotoliu și, cu un sentiment plăcut de eli-

berare, începu o examinare retrospectivă a ultimelor evenimente : i se părea acum că se scurseseră ani de zile de la sosirea scrisorii prin care David îi adusese la cunoștință hotărîrea lui de neînlăturat : din clipa aceea, ea îl considerase pe David ca rupt din lumea aceasta. Moartea fizică nu mai putea să mărească durerea pricinuită de pierderea unei ființe vii care, trăind încă, se sustrăgea cu deplină voință din îmbrățișarea iubirii !

Diana recunoscuse că niciodată nu fusese demnă de David, în ciuda eforturilor stăruitoare pe care le depusese pentru ca să se apropie de el. Nimic nu putea să înlăture greșeala pe care o săvîrșise ea la început, nici să repare jignirea pe care o pricinuisese ea lui David. Cu mult mai înainte ca moartea nemiloasă să facă din Diana o văduvă, inima ei de soție purta doliu. Nu-i mai rămînea acum decît să se închine în fața voinței formale a soțului ei și să aștepte șuirea fatală. Diana dorea numai ca David să citească, înainte de a muri, scrisoarea în care ea îi destăinuia iubirea pe care i-o purta. Dacă David primea cu plăcere darul acesta fierbinte, poate că va adăuga un post-scriptum de recunoștință la scrisoarea lui de rămas bun ! Diana revedea acum primele zile care se scurseseră după sfîșietoarea destăinuire a lui David. Plecarea de la Riverscourt urmase repede : din întîmplare, planurile doamnei Mallory se potriviseră în chip firesc cu proiectele Dianei ; chiar în seara în care primise scrisoarea lui David, doamna Mallory venise să stea de vorbă cu Diana în bibliotecă : după ce evocase în chip cam îndoielnic memoria răposatului Filip, ea declarase, printre lacrimi și surîsuri, că se logodise cu titularul unei parohii vecine. Diana fu atît de surprinsă încît, deși poseda mai mult tact în alte împrejurări, de astă dată nu găsi cuvintele potrivite cu situația : oricare ar fi fost defectele doamnei Mallory, Diana o considerase însă — după cuvîntul Sfîntului Pavel — ca „o văduvă adevărată“. Doamna Mallory se destăinui apoi mai departe : după ce preciză că sentimentele ei erau încă vagi și nesigure, ea făcu aluzie la fericirea de care era cuprins sărmanul Filip ! Diana se ridică și, încruntînd sprîncenele, privi cu încăpăținare în parchet... După cîteva ocoluri, doamna Mallory explică în sfîrșit că, datorită unei coincidențe în care intervenise probabil mîna Providenței, logodnicul răspundea și el la numele de Filip !

Aşadar, Filip, a cărui fericire o descria doamna Mallory în termeni mişcători era Filip nr. 2 ! Diana se declară satisfăcută. Această uimitoare potrivire de nume de botez puse capăt simpatiei aproximative pe care o simţise ea pînă atunci pentru doamna Mallory. Faţa Dianei se destinse, o felicită cu un surîs pe logodnică, dar, în clipa aceea, doamna Mallory încetă să mai existe pentru ea. Chiar în seara aceea, ca să scape de alte neplăceri, Diana semna un cec reprezentînd un cadou însemnat. Femeia care purta cu anticipaţie vâlul sfînt al văduvelor, încerca un sentiment de scîrbă pentru femeia care-l înălăturase atît de uşor pe al ei ! Acest incident contribui să mărească uşurarea pe care o resimţea Diana părăsind Riverscourtul. La început, viaţa de la spital, cu agitaţia ei neînteruptă, schimbă cursul ideilor Dianei : ea fu cuprinsă de o binefăcătoare oboseală fizică şi se putu bucura de un somn întăritor. Dar, în timp de două luni, Diana se obişnuie cu ritmul îndatoririlor ei cotidiene şi cu alternarea orelor de gardă şi de odihnă ; în curînd se găsi din nou în faţa realităţii : un sentiment insuportabil de singurătate o cuprindea în ce priveşte prezentul şi o deznădejde fără margini în privinţa viitorului. Avea impresia că a pierdut totul. Acum nu ţinea la moşia ei bogată, nici la situaţia ei socială, nici la toate avantajele pentru care îşi mizase fericirea ! Acum ar fi renunţat bucuros la toate ! Era din nou la spital, în uniformă de infirmieră, exact în situaţia pe care dorise să o evite măritîndu-se cu David !... Diana se înfioră şi privi pendula : era şapte fără cinci. Se ridică şi se duse la fereastră ca să tragă o perdea ; ceaţa se topise ; cerul era senin ; o stea scînteia ca o minune vie. „Şi cînd au văzut steaua, au fost cuprinşi de bucurie“, îşi spuse Diana. „Oh, iubitul meu, eşti şi tu printre stele sau le priveşti ca şi mine cu ochii istoviţi ?“

Diana lăasă perdeaua în jos, ieşi şi coborî scara în întîmpinarea lui sir Deryck.

MESAJUL SUPREM

În timp ce Diana și Doctorul Brand străbăteau holul, se auzi soneria de alarmă. „Un caz grav la gara Euston : se cere o ambulanță“, spuse vocea stridentă a portarului. Diana suspină :

— Ni se va aduce îndată un rănit grav, fără îndoială, spuse Diana adresându-se doctorului Brand ; ceața asta blestemată multiplică accidentele. După-amiază am avut o operație dublă și deosebit de grea : un lucrător de la căile ferate cu picioarele tăiate ! Sînt totuși speranțe că va scăpa. Lumea de afară habar n-are de spectacolele groaznice pe care ai prilejul să le vezi aici.

— Nu cumva spectacolele astea au un efect depri-mant asupra sistemului duminale nervos ? întrebă doctorul pe cînd intrau în salon.

— Nu, spuse Diana ; experiențele pe care le-am făcut la vînătoare m-au imunizat. Și apoi, cînd cineva își ia răspunderea să asigure condițiile materiale care vor îngădui unui chirurg să execute o operație cu cea mai mare îndeminare, nu se mai gîndește să-și piardă controlul nervilor.

Doctorul surîse înțelegător și spuse :

— Viața într-un spital elimină egoismul.

— Orice fel de viață, demnă de acest nume, are același rezultat.

O jumătate de oră mai tîrziu, Diana și doctorul stă-teau de vorbă, pe primele trepte ale scării, discutînd asupra bolnavului care fusese vizitat. Mașina ambulanță se întorcea de la gara Euston. Pe dalele din hol se auzeau pașii grei ai brancardierilor care-și duceau povara ; mica procesiune urca acum scara ; doi oameni purtau brancarda, precedați de infirmiera principală ; chirurgul de serviciu încheia cortegiul. Diana se plecă peste rampă și privi : un corp neînsuflețit era întins pe brancardă ; lumina cădea din plin pe fața de o paloare mortală : la fiecare treaptă, capul se legăna încoace și încolo ; un brat alunecă de-a lungul brancardei și rămase atîrnat în gol, inert.

— Stați ! porunci chirurgul.

Infiriera se întoarce și, ridicînd mîna lipsită de puteri, o așază pe pieptul bolnavului. Diana, agățîndu-se de rampă, ținea ochii ațintiți pe fața care purta de pe acum întipărirea morții... Deodată tresări brusc, prinse brațul doctorului Brand cu o mișcare convulsivă și spuse :

— E David ! Înțelegi ? Doamne Sfînte ! E David !

Doctorul nu răspunse, dar cînd cortegiul ajunsese lîngă ei, făcu un pas înainte :

— A fost găsit în nesimțire în trenul de Liverpool, explică internul de serviciu ; cazul pare grav, dar pacientul trăiește încă.

Brancardierii se îndreptară spre salonul comun. Diana, palidă și rigidă, le închise drumul.

— Nu pe acolo... spuse ea... la rezervă.

Oamenii o luară la stînga și intrară într-o odaie mai mică.

— E David, repeta Diana în chip mecanic, e David !

Brancardierii puseră jos brancarda, lîngă patul pe care infiriera se grăbea să-l desfacă ; după ce termină, femeia se dădu instinctiv la o parte. Diana și doctorul se apropiară de pat ; ochii lor se întîlniră.

— E David, repetă Diana. S-a întors la mine. S-a întors !

Ochii ei cenușii se măriră, fixînd pe cei ai doctorului cu o spaimă neexprimabilă.

— Ajută-mă, te rog, doamnă Rivers, spuse sir Deryck calm ; îl vom întinde pe pat și, odată făcută treaba asta, doctorul Walters și cu mine ne vom da seama de ce trebuie să mai facem. Așezați-vă mîinile astfel... Așa... Acum, ridicați-l încet, fără să-l zgduiți.

Îl așezară pe David pe pat cu infinite precauții.

— Du-te de deschide fereastra, murmură sir Deryck, rămii în fața ei cîteva clipe, pe urmă închide-o. Fă ce-ți spun eu, draga mea copilă, fă-o de dragul lui David.

Diana ascultă ; își dădea seama că, dacă vrea să-și păstreze singele rece, nu trebuie să se apropie încă de fața iubitului ei. Rămase deci lîngă fereastra deschisă : răcoarea nopții o făcu să-și vină în fire. Se sprijini de marginea ferestrei și ridică ochi, spre cer unde scliffea o stea de foc ; iubitul ei e cît p-aici să plece în țara stelelor, dar mai înainte revenise lîngă ea ! Deodată Diana înțelese pentru ce întrerupsese David corespondența lor :

pentru că urma să plece în Europa, depunînd un efort suprem ca să ajungă la timp ! Insistase ca Diana să nu vină cu nici un preț la el, nu pentru ca să nu o aibă alături, dar pentru că el însuși revenea acasă ! „David, David !“ spuse ea încet. Pe urmă se întoarse lîngă pat : mîini pricepute îl dezbrăcau pe David... Unul dintre veșmintele sale căzuse pe podea... Instinctiv Diana se aplecă să-l ridice : era haina lui David... Diana scoase un strigăt sfișietor și își duse mîna la gît ! Sir Deryck se apropie îndată și, mergînd între pat și Diana, o conduse pînă la ușă.

— Du-te în camera dumitale, spuse el. E mult mai bine să nu fii de față acum. Tot ce e cu putință va fi încercat. Știu că poți să ai încredere. Ar fi și dorința lui David ca noi singuri să-l așezăm în pat. S-ar putea de asemeni să-și recapete cunoștința în curînd și, în cazul acesta, trebuie să fii în stare să ne fii de folos. E foarte important să-ți păstrezi sîngele rece.

Doctorul o împinse pe Diana afară... prin ușa întredeschisă ; după o clipă de îndoială ea spuse :

— Mă veți chema dacă...

— Da, spuse doctorul, în clipa aceea te voi vhemă. Diana ținea mereu haina lui David pe braț ; ea căută în buzunarul interior și scoase un plic cu pecete.

— Sir Deryck, spuse ea, aceasta este o scrisoare de la David ; dorința lui este ca eu să o citesc după ce va muri... Crezi că sînt îndreptățită s-o citesc acum ?

Doctorul aruncă o privire înspre pat : într-o parte, infirmiera ținea în mînă o seringă și stricnina pe care o ceruse el ; în partea cealaltă, chirurgul, în genunchi, lua pulsul lui David. Sir Deryck își întrebă din ochi confratele și acesta dădu din cap în chip de răspuns.

— Da, cred că poți s-o citești, spuse sir Deryck tulburat.

Pe urmă închise încet ușa.

DIANA AFLĂ ADEVĂRUL

Diana se refugie în camera ei : jur împrejur toate lucrurile pluteau în ceață ; i se părea că este jucăria unui coșmar groaznic. Se trînti într-un fotoliu : nu mai exista

nimic pentru ea, afară de faptul că ținea pe braț haina lui David și în mână o scrisoare cu pecete ! Strinse convulsiv la piept haina de postav negru și murmură :

— S-a întors la mine ! David ! David !

Pe urmă înțelese cât de important ar fi pentru ea să afle cuprinsul scrisorii mai înainte ca David să-și vină în fire. Diana făcu un efort asupra ei însăși pentru ca să-și recapete sîngele rece, rupse plicul, desfăcu foaia de hîrtie și începu să citească :

„Scumpa mea soție,

Cînd vei citi aceste rînduri, eu voi fi părăsit lumea pămîntească pentru o lume neștiută de unde nu se mai întoarce nimeni ; poate că totuși voi fi lingă tine sufletește. Nu te lăsa doborîtă deci de acest rămas bun : dacă este îngăduit sufletelor să se apropie de ființele pe care le-au iubit mai presus de fire, voi fi lingă tine ! Ești surprinsă, desigur, că am scris aceste rînduri. Citește mai departe cu curaj : fiindcă sînt acum într-un loc de unde nu voi mai veni îndărăt, am să-ți destăinuiesc tot adevărul. Sînt sigur că mă vei înțelege și că mă vei ierta ! O, soția mea, iubita mea, te-am iubit din prima zi în care te-am văzut, te-am iubit cu toată ființa mea ! Nu mi-am dat seama însă de dragostea aceasta decît în ziua în care am primit să devin soțul tău ; îmi petrecusem o noapte întreagă reflectînd asupra acestei probleme și, în zori, am ajuns la concluzia că pot să mă însor cu tine în condițiile propuse fără ca să calc legea divină : în clipa aceea am luat cunoștință deodată de dragostea mea pentru tine ! Cum de am izbutit să iau parte la toate formalitățile rituale fără ca să las să se vadă adevăratele mele sentimente, nu-mi explic nici eu însumi. Dacă acum arunc o privire retrospectivă asupra acestor zile înfrigurate, mi se pare că am dus la bun sfîrșit o sarcină supraomenească ! Nimic nu era însă cu neputință pentru mine, Diana, fiindcă te iubeam ! Dacă, recapitulînd diferitele episoade ale vieții noastre conjugale : ceremonia căsătoriei, călătoria pe calea ferată, vizitarea vaporului, despărțirea noastră în cabină, ți se pare, soția mea, că am fost la înălțimea rolului meu, poți să-ți dai seama de puterea iubirii care mă stăpînea ! Mă simt acum nespus

de ușurat pentru că pot să-ți vorbesc în sfârșit cu inima deschisă. De aici înainte nu mai poate să aibă nici un neajuns faptul că afli cât de mult te-am iubit ! Nu trebuie însă să te lași mîhnită de gîndul suferințelor pe care le-am îndurat în ascuns : orice s-ar întîmpla după aceea, e bine totuși să ai prilejul de a-ți dovedi noblețea inimii tale !

După despărțirea noastră, deznădejdea mea a fost fără margini și am avut de înfruntat clipe groaznice. M-am refugiat în cabina mea... dar am găsit acolo violetele tale ! Toate lucrurile dimprejur îmi vorbeau de tine, dar tu nu erai acolo ! Fiecare rotație a elicei mă ducea mai departe de ființa ta iubită și știam că niciodată nu voi face drumul acesta în sens invers ! Am încercat atunci să mă rog, dar cuvintele mele s-au topit într-un geamăt ! Am vrut să mă întind pe pat, dar nu am putut suporta multă vreme mirosul de violete care părea că-mi zgîndăre suferința. M-am urcat pe punte și am început să merg în lung și în lat. O idee nebunească îmi trecu prin minte : să părăsesc vaporul odată cu pilotul, să vin să mă arunc la picioarele tale și să-ți mărturisesc dragostea mea ! Soția mea, soția mea ! Dar nebunia aceasta nu ținu mai mult de o clipă : nu sînt în stare să mă port atît de josnic. M-ai ales pe mine fiindcă îți inspiram încredere ; te-ai măritat cu mine cu condiția expresă ca uniunea noastră să nu fie decît o simplă formalitate ; promisem să contractez o căsătorie nominală ; tu erai prin urmare singura femeie de pe pămînt căreia onoarea îmi interzicea să-i adresez o declarație de dragoste ! Și totuși eram chinuit de o nevoie nestăpînită de tine, soția mea ; de o foame pe care știam că nu o voi putea sătura niciodată ! M-am dus să mă rezem de parapetul punții... Vaporul despica valurile în noapte ; abia puteam să disting spuma lor pe suprafața mării. Atunci, Diana, — nu vreau să-ți ascund nimic — apa neagră m-a chemat la ea... Eram singur... O săritură, cu capul înainte, și aș fi fost cuprins de liniște și de uitare ! Dumnezeu să mă ierte dacă, în clipa aceea de agonie morală, am uitat Veșnicia ! Cu greu mi-am desprins ochii de la adîncurile întunecate și am zărit pe cer o stea care sclipea singuratică ; nu știu pentru ce am avut atunci senzația că sînt mai aproape de tine... Poate că și tu priveai cerul : mi s-a părut că a strălucit o rază de spe

ranță ! Mi-am amintit că înainte de a părăsi cabina mea, ți-ai pus o clipă mîna pe pernă... Posedam deci urma vie a mîinii tale iubite ! Am revenit în cabină, m-am culcat pe întineric : capul meu se odihnea chiar pe locul pe care se sprijinise mîna ta. Am adormit ! Soția mea, adeseori am trecut prin clipe grele după noaptea aceasta dintîi, dar niciodată nu am mai îndurat un chin asemănător. N-am încetat o clipă să-ți doresc prezența, dar astăzi nu aş vrea totuși să fi suferit mai puțin : fiindcă, în cazul acesta, te-aș fi iubit mai puțin, Diana ! Adică aş fi fost nedemn de tine ! Îmi dau seama că scrisoarea mea nu este decît un șir de confidențe ! Aveam de gînd însă să tratez, în această ultimă scrisoare, subiecte mai însemnate. Dar ce-aș putea să spun mai mult ? Viața mea întreagă este concentrată acum în această mărturisire : «Te iubesc». Am vrut să respect adevărul în spovedania mea și, în chip firesc, povestirea neprefăcută a suferințelor mele s-a așternut pe hîrtie. Am încredere în puterea ta de înțelegere. Și acum, să venim la prezent. Nu pot să mă resemnez să mor la mii de kilometri departe de tine. De cînd simt că moartea mi se apropie cu pași mari, ideea de a fi îngropat în ținuturile acestea uitate de oameni mă face să mă cutremur de groază ! Aș vrea să scap de singurătatea aceasta veșnică : corpul meu ar afla pacea supremă dacă ar putea fi îngropat în pămîntul pe care se odihnesc picioarele tale adorate ! Pe de altă parte, sînt cuprins de nevoia nestăpînită de a te mai vedea o dată ; nu sînt sigur că voi izbuti să mor înainte de a-mi îndeplini această nevoie ! Prin urmare, m-am hotărît să mă întorc în Anglia : dacă supraviețuiesc acestei călătorii ,mă voi ascunde în împrejurimile Riverscourtului și voi sta odată pe marginea drumului, cînd vei trece în automobil. Tu nu vei afla, bineînțeles, de prezența mea, așa că înțelegerea noastră va fi respectată pînă la urmă. Bolnavii sînt împinși să-și facă iluzii, știu : eu nu mai sînt în stare să suport călătoria ; totuși vreau să încerc. Dacă, prin urmare, scrisoarea mea va purta o marcă din Anglia, va fi un semn că foarte probabil am reușit să-mi îndeplinesc dorința supremă a ființei mele : să-ți văd pentru ultima dată fața tă duioasă ! În cazul acesta, voi fi murit fericit ! Ah ! ce loc poate să ocupe iubirea — iubirea adevărată — în viața unui bărbat ! Dumnezeu să mă ierte ; nu mai izbutesc

să-mi concentrez spiritul asupra misiunii mele din Africa ; nu pot aşadar să-ţi vorbesc despre subiectul acesta aşa cum aş fi vrut. Toate gândurile care nu te cuprind pe tine par că fug departe de mine ! Ți-am scris nu demult o scrisoare în care te-am rugat să nu-mi mai scrii, pentru că urma să plec în Anglia ; n-am putut să-ţi arăt adevăratul motiv. Să vorbim acum de viitor, iubita mea, de viitorul tău ! Oh ! fotografia aceea !... Nu pot să-ţi descriu toate sentimentele pe care mi le-a pricinuit !... O am în faţa ochilor şi acum : nu pot să nu bănuiesc, privind-o, că, după plecarea mea, ai aflat şi tu sensul ascuns al iubirii ! Vreau să mă înţelegi bine, Diana : mi-am păstrat, îmi păstrez încă încrederea mea întreagă în tine, dar amîndoi am săvîrşit o greşeală mare ; căsătoria noastră este un act potrivit legilor divine şi omeneşti ; prin urmare, nu eşti deloc vinovată dacă un bărbat — fără ca să-ţi dai seama poate de la început — a ştiut să-şi cîştige iubirea ta ! Eu însumi am băgat de seamă într-un târziu că te iubesc ! Posibilitatea aceasta îmi măreşte uşurarea pe care o simt pentru că pot să-ţi redau întreaga libertate ,soția mea ! Să nu uiți niciodată că dorința mea este ca tu să cunoști fericirea cea mai desăvîrșită. Dacă un muritor fericit te iubește, și dacă e demn să fie iubit de tine, dacă a izbutit să-ți cucească inima și să te facă să cunoști plăcerile iubirii, ei bine ! Dumnezeu mi-e martor ! nu am un suflet atît de josnic ca să fiu gelos de această iubire împărtășită și ca să doresc să mă așez între ea și tine ! Nu te mai gîndi la mine dacă crezi că poți fi mai fericită uitîndu-mă ! Dacă, dimpotrivă, îți vei aminti cu plăcere uneori de mine, să știi că te-am iubit cu o iubire fără margini ! Aș fi fost cel mai fericit dintre oameni dacă ți-aș fi închinat viața mea... Fiindcă nu a fost cu putință, sînt fericit să mor pentru ca într-o zi să poți gusta și tu fericirea supremă a vieții. Rămîi cu bine, soția mea.

David Rivers“

„NOAPTE BUNĂ, DAVID !“

După ce Diana citi scrisoarea lui David, o îndoi cu îngrijire și o puse în plic. Apoi se ridică, își scoase uniforma și îmbracă o rochie de casă, din cașmir gri, garnisită cu dantele. După aceea ieși din cameră, merse pe coridorul pardosit cu dale și intră liniștită în rezerva în care se odihnea David. Un paravan mare adăpostea patul ; o infirmieră veghea la căpățiul bolnavului : ea se ridică auzind că ușa se deschide și veni în întâmpinarea Dianei.

— Bolnavul mi-a fost incredințat, doamnă Rivers, spuse ea ; aveam ordin să vă chem dacă aș fi observat cel mai mic simptom alarmant. Domnii doctori au plecat de vreo zece minute. Sir Deryck a spus că se va înapoia peste o oră : s-a dus să caute o antitoxină pe care vrea să o experimenteze dacă, la întoarcerea sa, bolnavul va mai fi în stare să suporte o injecție. Doctorul Walters este de părere că nu se mai poate face nimic. Injecțiile cu stricnină nu au avut nici un efect.

— Mulțumesc, răspunse Diana cu vocea șoptită ; poți să te întorci în salon ; îți iau eu locul. Dacă voi avea nevoie de ajutor, te voi chema. Închide ușa încetisor. Vreau să fiu singură.

După o clipă de îndoială, infirmiera părăsi camera. Diana făcu atunci câțiva pași și îngenunche lângă pat ; se plecă și trase încet perna spre ea, cuprinzînd-o cu brațele, în așa fel încît capul lui David se sprijini pe pieptul ei : obrazul Dianei atîngea acum părul desfăcut al lui David. După cîteva clipe, David suspină, pe urmă se mișcă puțin... Într-un târziu, deschise ochii.

— Unde sînt ? murmură el cu vocea nesigură.

— În brațele soției tale ! spuse Diana încet dar limpede.

— Soția mea ?...

Vocea îi era atît de slabă încît abia se auzea și totuși trăda o astfel de neîncredere că Diana simți că i se sfîșie inima. Cu toate acestea, ea îl lămurî, fără să piardă curajul :

— Da, David, în brațele soției tale : nu simți cum te cuprind ? Nu simți cum inima ei bate lângă obrazul tău ?

Te-au găsit în nesimțire în tren și serviciul de ambulanță te-a adus la spitalul Stelei-Sfinte unde, slavă Domnului, eram și eu de serviciu. Iubitul meu, înțelegeți ce îți spun ? Oh ! David, încearcă să mă ascuți. Dă-mi timp să-ți spun totul. David, ți-am citit scrisoarea... scrisoarea pe care o ascundeai în buzunarul interior... Iubitul meu, tot ceea ce ai simțit tu m-a chinuit și pe mine ! Din ziua plecării tale, nu am încetat o clipă să doresc arzător să te revăd ! Din clipa în care m-ai numit „soția mea“, din clipa căsătoriei noastre, te doresc mereu și te iubesc ! David, mă înțelegeți ?

— Mă iubești... pe mine ? șopti el.

Pe urmă rămase cu desăvîrșire străin de lumea exterioară... După cîtva timp, ca și cum ar fi izbutit să descrie această enigmă, începu să ridă încet și risul lui era parcă amestecat cu lacrimi. Era atît de slăbit încît nu putea să-și exprime fericirea de care era cuprins. Își ridică totuși mîna istovită și o apropie de buzele Dianei, dar, epuizat de acest efort, o lăsă să recadă îndată.

— Spune-mi totul ! șopti David cu vocea stinsă.

Și Diana, șoptind drăgăstos, își repetă mărturisirea, cu tonul pe care îl iau mamele pentru a-și adormi copiii bolnavi. În timp ce vorbea, ea văzu înflorind un suris fericit pe fața adumbrită deja de aripa morții. Acum Diana era sigură că David înțelege ! Ea spuse mai departe :

— Iubitul meu, iubirea pe care ți-o port mi-a pus în ochi expresia pe care ai surprins-o pe fotografie. Nimeni altul nu mi-a inspirat-o. Niciodată nu va intra un alt bărbat în viața mea.

— Dorința mea este... ca tu să cunoști fericirea, șopti David cu greutate.

— Am acum tot ce e mai de preț pe lume, iubitul meu, fiindcă te țin în sfîrșit în brațele mele ! Dacă nu mi-ar fi fost dat să cunosc niciodată această fericire, brațele mele ar fi rămas pe veci pustii.

David ridică din nou mîna și atinse buzele Dianei : aceasta reținu degetele de gheață și le sărută.

După acest nou efort, David păru că își pierde încet încet cunoștința. Respirația lui abia se auzea.

Deodată spuse :

— Nu știu pentru ce sînt cuprins de o senzație ciudată de împăcare, de liniște, pe care nu am mai încercat-o de luni de zile... Mi se pare că mi-e somn !

— Da, iubitul meu, răspunse Diana cu vocea sigură, și vei dormi.

— Atunci, să nu ne spunem „adio“, ci „noapte bună“.

Emoția o împiedică pe Diana să răspundă ; lacrimile-i curgeau în tăcere ; inima-i bătea atît de tare încît se temu ca David să nu simtă bătăile ei grăbite. Făcu totuși un efort asupra ei însăși și spuse cu vocea calmă :

— Noapte bună, David !

El nu răspunse... Și Diana crezu că urarea ei venise prea tîrziu ! Îl strînse mai tare și murmură :

— Noapte bună, noapte bună, iubitul meu, viața mea !

— Ah ! noapte bună, soția mea... Mi se părea că sînt înlănțuit de ierburi înalte ; va trebui să le tăiem... Aș vrea să-ți arăt leandrii mei !

Pe urmă se întoarse pe pernă, se suci puțin, căutînd, ca un copilăș obosit, poziția cea mai comodă... În sfîrșit, rămase nemișcat, scoțînd un suspin de ușurare...

David dormea.

37

DARUL DE SMIRNĂ

— Dacă doarme, merge spre bine ! spuse doctorul Brand care intrase cu puțin mai înainte în cameră. Era singura șansă de scăpare care îi mai rămăsese !

Diana îl privi pe doctor mută de uimire : sir Deryck se aplecase și examina cu atenție obrazul liniștit care se odihnea pe pieptul tinerei femei.

— Mai trăiește ? șopti ea.

Degetele doctorului, care căutau de cîteva clipe pulsul lui David, se opriră într-un loc.

— Firește, spuse el în sfîrșit, nu numai că trăiește, dar doarme în mod normal. Pulsul este liniștit și se accentuează din ce în ce. Numai dacă ar putea să doarmă două ore !... La deșteptare ar fi în stare să primească puțină hrană. Ia spune-mi, poți să rămîi în poziția aceasta o oră sau două ?

— Toată noaptea, dacă este necesar.

— Bun ! Atunci am să aduc un scaun în spatele paravanului și eu, Walters și o infirmieră ne vom schimba pe rînd. Nu va trebui deci decît să ne chemi încetișor dacă vei avea nevoie de ajutor.

Doctorul se apropie din nou de David :

— Bietul băiat, murmură el. Providența l-a îndreptat, tocmai la timp, spre singurul port în care putea să afle scăparea ! Curaj, doamnă Rivers ; nu uita că, mulțumită contactului pe care l-ai stabilit, îi dai viață literalmente ; e ca o transfuzie de sînge, dar procedeul este mai subtil și mai misterios. Rezultatul nu va fi totuși mai puțin surprinzător. Pe cît cu putință lasă-ți mușchii în voie. Dacă va fi necesar, te vom sprijini cu perne.

Doctorul ieși apoi cu pași înăbușiți.

„Toată noaptea, toată noaptea ! repeta Diana, legănata de nădejde și de fericire. Iubitul meu este ca un săcuț de smirnă pe pieptul meu ! Se va odihni toată noaptea ! Oh ! Doamne-Sfinte, dă-mi puteri să rămîn în genunchi și să-l țin în brațele mele !“

Diana își dădea seama că forța vitală care o însuflețea și iubirea aprinsă care o stăpînea înfășurau în undele lor slăbiciunea de moarte a lui David ! Totul era liniștit. Orologii îndepărtate sunară cele douăsprezece lovituri ale miezului nopții. Venise Crăciunul ! Din biserica veche, așezată exact în spatele spitalului, se auzeau notele armonioase ale orgii și vocile îndepărtate care cîntau nașterea pruncului dumnezeiesc. Îngenunchiată lângă patul în care se odihnea David, Diana pricepu că îi înfloreste în suflet simțirea deplină de femeie ! Nu-și dădea bine seama dacă fericirea extatică de care era cuprinsă izvora din iubirea conjugală sau din dragostea maternă pe care o avea pentru David ; dar știa că inima ei bate în același ritm cu inima Fecioarei Maria care, în clipa aceasta, își legăna Fiul în staulul din Betleem. Orga trimetea mereu acorduri triumfătoare acompaniind vocile depărtate, care cîntau : „Ascultați ! îngerii ne-au șoptit vestea dumnezească. Să ne închinăm Domnului nou-născut !“

INTOARCEREA PE UN ALT DRUM

În fiecare an, de Bobotează, părintele Goldsworthy îl roagă pe David să țină o predică la Brambledene. Cu acest prilej se face întotdeauna o chetă în folosul bisericii Stelei-Sfinte din Ugonduma : suma realizată întrece toate produsele de peste an ; obolul Dianei contribuie la acest rezultat : întotdeauna ea pune o liră sterlină în farfuriuță ; David suride cînd dă cu ochii de piesa de aur în paraclis : amintiri plăcute îl cuprind ; el știe că această piesă a fost oferită de mîna care a trimis mii de asemenea piese misiunii din Ugonduma și la pieptul lui el poartă, atîrnat de un lăntîșor, primul obol pe care Diana i l-a făcut cu cîțiva ani în urmă. Cînd David se urcă în amvon și se sprijină de balustrada învelită cu catifea roșie, el o caută din ochi pe soția sa lîngă coloana de piatră, împodobită de sărbători cu ramuri de brad și cu prapuri : pentru David, soția lui este încă «Doamna necunoscută», căci adorarea unei femei cu inima nobilă este pentru un bărbat o pricină de neîncetată uimire ! David cunoaște acum o fericire desăvîrșită ; Dumnezeu i-a îngăduit să vadă în brațele femeii pe care o iubește o ființă micuță, făcută după chipul și asemănarea lui ! Astăzi ochii lui întîlnesc privirea credincioasă a ochilor Dianei : în această privire se citește interes și simpatie. În aceeași clipă el se simte cuprins de inspirație și, cu vocea sigură, citește textul din Evanghelie asupra căruia experiența lui personală va arunca o lumină nouă :

„Cînd au văzut steaua, au fost cuprinși de bucurie și, înfățișîndu-i comorile lor, i-au dăruit aur, tămîie și smirnă“.

Diana aștepta în automobilul oprit în spatele gardului acoperit de iederă. După cîteva clipe, David se arătă și se așează alături de ea. Mașina porni îndată pe drumul

de zăpadă. Diana își privi soțul și în ochii ei se strinseră amintiri neprețuite :

— David, spuse ea, după ce darurile de aur, tămâie și smirnă au fost primite, ce s-a mai întâmplat ?

David căută prin manșon mîna Diane și, cu vocea șoptită, răspunse :

— S-au întors în țara lor pe un alt drum !

Cunoscuta scriitoare engleză Florence Barclay, autoarea mai multor romane, printre care **Mătăniile, Castelana din Shenstone** ș.a., creează în **Steaua magilor** un cuplu care își consolidează iubirea pe tăria credinței.

Pastorul Rivers, misionar în Africa, un om pentru care religia are mai multă importanță decît viața și Diana Rivers, pentru care bogăția, frumusețea și sănătatea sînt bunurile supreme, se vor regăsi fericiți la capătul unui drum plin de încercări, călăuziți de „steaua magilor, de sensul profund pe care povestea biblică a drumului magilor spre pruncul Isus îl are în propria lor existență.

O carte plină de miez, ale cărei simboluri timpul nu le-a răpit deloc permanentă.

Preț 133+
TL 2

TOTAL 135 lei

ISBN 973-95110-1-5